

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:Novinsko-izdavačka ustanova »Hrvatska riječ«,
Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica**UPRAVNI ODBOR:**Vesna Prčić (predsjednica)
Slaven Bačić, Ljiljana Dulić
Ivan Gregurić, Dražen Prčić,
Zvonko Sarić, Josip Stantić,
Thomas Šujić, Tomislav Žigmanov**DIREKTOR**

Ivan Karan

ODGOVORNA UREDNICA:

Jasminka Dulić

POMOĆNIK I ZAMJENIK**ODGOVORNE UREDNICE:**

Zvonko Sarić

REDAKCIJA:Ivan Andrašić (Podunavlje)
Davor Bačić Palković (kultura)
e-mail: dbpalkovic@hrvatskarijec.rs
Dušica Dulić (novinarka)
e-mail: dusicad@hrvatskarijec.rs
Slavica Mamuzić (novinarka)
e-mail: smamuzic@hrvatskarijec.rs
Zvonimir Perušić (ekonomija i redakтура)
e-mail: zperusic@hrvatskarijec.rs
Dražen Prčić (sport i zabava)
e-mail: dprcic@hrvatskarijec.rs
Zoran Vukmanov Šimokov (fotografije)
Željka Vukov (društvo)
e-mail: zvukov@hrvatskarijec.rs
Mirko Kopunović (dopisništva i korektura)
e-mail: mkopunovic@hrvatskarijec.rs
Jelena Ademi (tehnički prijelom)**TEHNIČKI UREDNIK:**

Thomas Šujić

ADMINISTRACIJA:Zdenka Sudarević
Ljubica Vujković-Lamić**LEKTORICA:** Katarina Vasiljčuk**TELEFON:** ++381 24/55-33-55

++381 24/55-15-78

++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69**E-MAIL:** hrvatskarijec@tippnet.rs**WEB:** www.hrvatskarijec.rs**TISAK:** »Rotografika« doo SuboticaList je registriran kod Tajništva za
informiranje Skupštine AP Vojvodine
pod rednim brojem 73.CIP - Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka Matice srpske, Novi Sad
32+659.3(497.113=163.42)

Crno-bijelo

Država sve ozbiljnije shvaća međunacionalne incidente, ukazuju na to podaci o stotinjak podignutih optužnica i više desetina optuženih i osuđenih osoba za djela izazivanja vjerske, rasne i nacionalne mržnje i netrpeljivosti. Međutim, položaj nacionalnih manjina i ostvarivanja ljudskih prava ne mjeri se samo međunacionalnim incidentima, mada takvi incidenti najviše odjekuju, kako u domaćim medijima tako i u međunarodnim forumima.

Položaj nacionalnih manjina u nekoj zemlji određuje se zakonima koji reguliraju ovo područje, ali još više ovisi o općoj klimi i stavovima prisutnim u većinskom narodu prema onima koji se razlikuju po vjeri, nacionalnosti, materinjem jeziku, kulturi, boji kože, rasi... Kad je riječ o zakonima, dovoljno je samo podsjetiti se kako se na Zakon o nacionalnim vijećima, koji bi konačno trebao regulirati način izbora, ovlasti i financiranje ovih tijela nacionalno-manjinske kulturne autonomije, čeka već više godina. Za to vrijeme, nacionalna vijeća okrnjenoga legitimiteta i uz evidentan zamor vijećnika, trebaju i dalje skrbiti o četirima važnim područjima: obrazovanju, informiranju, kulturi i službenoj uporabi jezika.

Mišljenje je pojedinih predstavnika manjinskih stranaka i institucija te civilnih organizacija kako niti uz mnogo buke i protivljenja usvojeni Zakon o antidiskriminaciji neće donijeti neke ogromne novine u odnosu na položaj nacionalnih manjina, sve dotle dok se u Srbiji pothranjuju stavovi o ugroženosti vlastite nacije i omalovažavaju i predstavljaju u negativnom kontekstu drugi, prije svega susjedni narodi, čiji su pripadnici nacionalne manjine u Srbiji.

A, čini se, prema reakcijama na Prijedlog zakona o zabrani manifestacija neonacističkih ili fašističkih organizacija i udruga, kako nerealna (isključivo negativna) slika drugih ide ruku pod ruku s nerealnom (isključivo pozitivnom) percepcijom samoga sebe i vlastitog naroda. Prema protivnicima usvajanja ovoga zakona u Srbiji nije nikada bilo, nema ga i neće ni biti fašizma, te je ovakav zakon besmislen, ako ne i opasan, jer baca sumnju da, eto, i u Srbiji, kao i nizu drugih europskih zemalja, možda ima pristaša neonacističkih i fašističkih ideologija, čije bi se djelovanje trebalo zabraniti. Poznato je kako u većini europskih zemalja, kako Zapada tako i Istoka, postoje pojedinci i skupine koji zagovaraju neonacističke i fašističke ideje i kojima su objekti mržnje i napada različite manjine. Poznato je većini građana kako takvih grupa ima i u Srbiji. Možda protivnici zakona jednostavno nisu obaviješteni, jer je teško zamisliti kako bi se bilo koja demokratska stranka mogla protiviti usvajanju zakona kojim se sankcioniraju sve radnje koje mogu dovesti do osjećaja ugroženosti pojedinih kategorija građana s obzirom na njihovu rasnu, nacionalnu i vjersku pripadnost.

J. D.

Poziv Hrvatske turističke zajednice turistima iz Srbije da ljetuju u Hrvatskoj
TAKO LIJEPA, A TAKO BLIZU 15

Prijateljski nogometni susret
DSHV – SU STARS 20

Posvećena obnovljena kapela Gospe od Mira u Srijemskim Karlovcima
SVJEDOČANSTVO MIRA I JEDNAKOSTI 26

VAN PROTOKOLA: Ljerka Alajbeg, generalna konzulica RH u Subotici
UVIJEK NASTOJIM NAĆI VREMENA ZA SVOJU KĆER 42

STANJE MANJINSKIH PRAVA U REPUBLICI SRBIJI

Razlike su potencijal, a ne prijetnja

Bálint Pásztor: Sada barem znamo da država sve ozbiljnije shvaća međunacionalne incidente.

Biljana Kovačević-Vučo: Uloga Srbije u ratu još nije definirana. Nikad nije rečeno – taj rat je bio pogrešan i mi u njemu ne da nismo smjeli sudjelovati, nego nismo smjeli inicirati takav rat. **Marko Karadžić:** Sve dok ne bude postojao jasan stav o zločinima dajemo slobodan prostor za manipulacije onima koji su u njima sudjelovali, kao i onima koji kroz svoj rad promoviraju ideje nasilja, mržnje, ksenofobije, rasizma i diskriminacije, a na žalost, takvih je još dosta u ovom društvu. **Tomislav Žigmanov:** Vladajuće su političke elite do sada uspijevale, koristeći modele nagodbenjačkog rješavanja s manjinskim elitama, stvoriti privid da je sve, ili najveći broj stvari, na planu prava nacionalnih manjina u najboljem redu

Premda se ima dojam kako policijska i pravosudna tijela ne primjenjuju u dovoljnoj mjeri sankcije za djela izazivanja vjerske, rasne i nacionalne mržnje i netrpeljivosti, činjenice ukazuju na suprotno, da država sve ozbiljnije shvaća međunacionalne incidente. U odnosu na prije dvije, tri godine, kada su podizane tek dvije ili tri optužnice godišnje, prošle je godine podignuto stotinjak optužnica, a više je desetina optuženih i osuđenih osoba. Podaci su to Ministarstva pravosuđa, koje je kao odgovor na zastupničko pitanje dobio Bálint Pásztor, zastupnik Saveza vojvodanskih Mađara u Narodnoj skupštini. »Bilo nam je bitno dobiti točne podatke, jer smo imali dojam kako država još uvijek

ne uzima ozbiljno te incidente, da ne uzima u obzir međunacionalni motiv tih kaznenih djela i da ih uglavnom podvodi pod prekršaj ili neko kazneno djelo za koje se mogu izreći vrlo blage kazne. Dakako, nismo ni dalje zadovoljni, jer je očito da takvih kaznenih djela ima puno više od stotinjak godišnje u cijeloj državi, ali sada barem znamo kako država sve više uviđa da ovakva djela treba ozbiljno shvaćati.«

Nacionalno motivirani incidenti i napadi još uvijek su prvi od problema konstantiranih u izvješću Vijeća Europe o ispunjavanju obveza i dužnosti Republike Srbije u području ostvarivanja ljudskih prava, demokracije i vladavine prava. Doduše, u tzv. monitoring izvješće taj je problem uvršten na

prijedlog Elvire Kovács iz zastupničke grupe manjina i SVM-a, ali je podržan velikom većinom zemalja članica Vijeća Europe. Zastupnik Bálint Pásztor ističe kako država može stati na put međunacionalnim incidentima isključivo pravom formulacijom i podizanjem optužnica povodom pravih kaznenih djela. »Ukoliko idete ulicom i istuku vas samo zbog toga što ste razgovarali na mađarskom, hrvatskom ili bilo kom jeziku, i ukoliko je očigledno da je to bio glavni ili jedini motiv napada na vas, onda se to ne može smatrati prekršajem ili kaznenim djelom sudjelovanja u tuči. Zbog toga je vrlo bitno da policija ozbiljnije pristupa tom problemu, da tužiteljstvo podigne optužnicu povodom kaznenog

Biljana Kovačević-Vučo, odvjetnica i ravnateljica YUCOM-a

Rat u glavama nije završen

Nedavno obilježena godišnjica protjerivanja ljudi iz Hrtkovaca i Vojvodine ponovno je otvorila pitanje - zašto se niti poslije devet godina od demokratskih promjena u Srbiji još uvijek pred domaćim pravosudnim tijelima ne vodi niti jedan postupak protiv odgovornih? Tim povodom Biljana Kovačević-Vučo, odvjetnica i ravnateljica YUCOM-a, kaže:

»Nevladine organizacije pokušavaju nešto uraditi, ne kažem da mi ne ostavljamo neki utjecaj na javno mnjenje, ali to nije dovoljno. Naša uloga bi bila mnogo bolja kada bismo imali vrijednosno okruženje u kojem bismo inzistirali i pravili pritisak na Vladu da se otvore određena pitanja i da se o njima razgovara. Ali, vi imate situaciju da zapravo mentalno imate neprijatelje svuda oko vas, gdje taj rat u glavama ljudi nije završen, odnosno nikome nije rečeno da su poraženi, a vide da nisu ni pobijedili. Ni sama politička elita ne kaže glasno – mi smo završili s tim razdobljem, Srbija se sada postavlja na nove temelje, drukčiju politiku vodimo, bit ćemo otvoreni prema drugima i distanciramo se od politike i zločina vođenih u naše ime, proglašavamo dan sjećanja genocida u Srebrenici, itd. Kada to nije na državnoj razini postavljeno kao jedan okvir, onda je jako teško pratiti segmentirane događaje objektivno, kao što su Hrtkovci, i osuditi događaje u Hrtkovcima. Mi nemamo jasno određeno da se u Hrtkovcima desilo protjerivanje Hrvata, da se moraju pokrenuti sudski postupci i da moramo snositi konzekvencije zbog toga što je urađeno u naše ime. To je teško tako postaviti, kada na republičkoj razini imate ministra vanjskih poslova koji govori to što govori, koji ratuje s cijelim svijetom, kada imate Borisa Tadića koji brani Dobricu Ćosića, kada imate vrijednosni okvir koji je zapravo, opet ponavljam, u najmanju ruku ambivalentan, a često na strani onoga što smo mislili da predstavlja prošlost u Srbiji.«

Pásztor također smatra da Zakon o antidiskriminaciji neće donijeti neke ogromne novine u odnosu na položaj nacionalnih manjina, jer se tek u jednom njegovom članku

Da je zakon prije politička deklaracija koja je trebala testirati spremnost države da usvoji nešto pod takvim imenom, ali da suštinski neće ništa promijeniti, smatra i *Biljana Kovačević-Vučo*, odvjet-

potencijalno u hrvatskoj zajednici, jer njihovo djelovanje ne samo da unosi »smutnje u puk« nego i stvaraju privid pred moćnima o nekakvom nejedinstvu unutar zajednice. Narav posljedica njihova djelovanja je po ovdašnje Hrvate posve štetna!«

YUCOM je prošloga mjeseca, s Helsinškim odborom za ljudska prava, podnio kaznenu prijavu za izazivanje nacionalne, rasne i vjerske mržnje i netrpeljivosti i rasne diskriminacije protiv *Dobrice Ćosića* zbog njegovih napisa u knjizi »Vreme zmija« u kojoj se albanski narod omalovažava i predstavlja kulturno i civilizacijski inferiornim u odnosu na druge europske narode. Premda je u Srbiji svaki peti stanovnik pripadnik neke manjinske zajednice, a u Vojvodini svaki treći, negativna percepcija drugih u dijelu srbijanske javnosti još uvijek je dominantan stav. Srbijanska javnost još uvijek ratuje protiv imaginarnog neprijatelja, ne zbog toga što je srbijanska javnost zla sama po sebi, nego zato što im se to permanentno sugerira, što je vodeća državna poli-

»Uloga Srbije u tom ratu još nije definirana. Nikad nije rečeno – taj rat je bio pogrešan i mi u njemu ne da nismo smjeli sudjelovati, nego nismo smjeli inicirati takav rat. Ostala je jedna frustriranost i stalno se traži neki imaginarni neprijatelj. To je više neko psihološko objašnjenje, ali je činjenica da postoji još uvijek razvijena ta fobija, osobito prema, uvjetno rečeno, novim manjinama, bivšim narodima bivše Jugoslavije, koji se nekako gledaju s podozrenjem ili neprijateljski. To je problem koji će Srbija kad-tad morati početi rješavati zato što je on veoma bitan, bez njega nema demokratske Srbije, zato što je to pitanje vrijednosnog određenja koje Srbija mora zauzeti, ali u ovoj situaciji sada je to jako teško. Zapravo, brani se ista politika ugroženosti ili, kao u knjizi »Vreme zmija« Dobrice Ćosića, inzistiranje na jednoj srbofobiji. Ukoliko se to čak i ne izgovori glasno, ljudi su uvjereni da je cijeli svijet okrenut protiv nas i da postoji srbofobija u cijelom svijetu.«

Prijedlog zakona o zabrani djelovanja fašističkih organizacija jedan je od prijedloga i inicijativa koje je podnijela Liga socijaldemokrata Vojvodine, koji se odnose na suočavanje s prošlošću, odgovornost za masovna kršenja ljudskih prava i poštovanje prava žrtava ratova na teritoriju bivše Jugoslavije. Državni

tajnik u Ministarstvu za ljudska i manjinska prava *Marko Karadžić* ističe, kako odgovornost počinitelja zločina, kao i poštovanje prava žrtava, jesu jedan od preduvjeta koji bi spriječio ponavljanje sličnih zbivanja u budućnosti.

»Zrelo demokratsko društvo, po našem mišljenju, jest ono koje je spremno na istinski način, na institucionalnoj razini suočiti se s prošlošću i na tim temeljima graditi svoju budućnost. Sve do onog trenutka dok ne bude postojao jasan stav o zločinima, dajemo slobodan prostor za manipulacije onima koji su u njima sudjelovali, kao i onima koji kroz svoj rad promoviraju ideje nasilja, mržnje, ksenofobije, rasizma i diskriminacije, a na žalost, takvih je još dosta u ovom društvu. Prijedlog Zakona o zabrani manifestacija neonacističkih ili fašističkih organizacija i udruga i zabrane uporabe neonacističkih ili fašističkih simbola i obilježja jest od ključnog interesa za društvo u kome živimo. Na taj način pokazali bismo kako u Srbiji takve aktivnosti neće biti tolerirane, a omogućilo bi se i mnogo učinkovitije sankcioniranje onih koji takve ideje šire i čiji se rad na njima zasniva.«

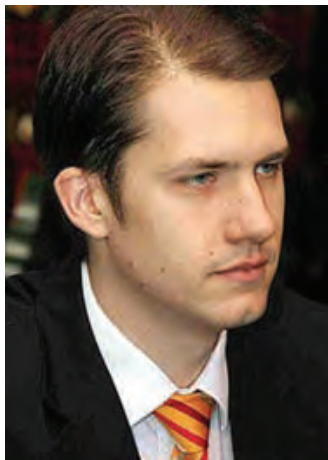

Marko Karadžić

Karadžić napominje kako Ministarstvo u svom radu puno pozornosti posvećuje podizanju razine svijesti i promidžbi tolerancije uz želju da se u našem društvu razlike promatraju kao potencijal, a ne kao prijetnja. On dodaje kako je Zakon o vijećima nacionalnih manjina prioritet Ministarstva za ljudska i manjinska prava, te da je sektor koji se bavi tim područjem, u suradnji s predstavnicima nacionalnih manjina i ekspertima, pripremio nacrt Zakona koji je proslijeđen mjerodavnim ministarstvima na mišljenje. »Usvajanjem tog Zakona omogućit će se da nacionalna vijeća nacionalnih manjina mnogo učinkovitije i kvalitetnije sudjeluju u

Bálint Pásztor, narodni zastupnik

Zakon o sudovima je antimanjinski

onemogućava pravnike, pripadnike nacionalne manjine, da ostvare karijeru predsjednika suda ili javnog tužitelja. Zbog toga smatramo da je zakon antimanjinski, a s druge strane je i antieuropski, jer Europa od Srbije nije tražila da ukida sudove, tražila je da pravosudni sustav bude racionalan. Racionalizacija koja je obavljena usvajanjem ovog zakona jednostavno je neracionalna i dovodi u pitanje ostvarivanje stečenih prava pripadnika nacionalnih manjina«, kaže Bálint Pásztor.

rješavanju svih onih područja koja su od ključnog značaja za položaj nacionalnih manjina u Srbiji. Uz to treba spomenuti i ostale pravne propise i međunarodne konvencije koje je RS potpisala i ratificirala, a koje se odnose na položaj nacionalnih manjina.«

DRŽAVA NE ČINI DOVOLJNO

Na pitanje – čini li država dovoljno napora u rješavanju pitanja prava nacionalnih manjina, ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata *Tomislav Žigmanov* kaže kako na tom planu nije dovoljno učinjeno, budući da Srbija nema usvojenu strategiju za integraciju pripadnika nacionalnih manjina u društvo, ne postoji razvijen pravni okvir koji bi na načelima pravednosti i jednakosti trajnije riješio regulaciju njihovih prava i ne postoji veći broj razvijenih politika javnih vlasti, koje bi uvažavale načelo multikulturalnosti.

»To, naravno, ne znači da nije činjeno ništa – bilo je u svakom segmentu nekakvih pomaka – no to je još uvijek daleko od poželjnog!

»Zakonom o sjedištima sudova i javnih tužilstava na razini cijele države od 137 sudova ostala su 34. Od 14 općinskih sudova na teritorijima općina i gradova gdje manjine čine većinu ostat će svega dva suda – jedan u Subotici, a drugi u Novom Pazaru. Onda vidite kako je to smanjenje puno, puno drašćnije nego što je prosjek u čitavoj državi. To, na žalost, dovodi u pitanje korištenje materinjeg jezika pripadnika nacionalnih manjina u sudskim postupcima, a s druge strane

Glavni razlog tomu treba tražiti u činjenici da je u tranzicijskoj prekompoziciji srbijanskog društva i države pitanje nacionalnih manjina boravilo na marginama: kao i drugdje, važnije je bilo pitanje raspodjele moći u gospodarstvu. S druge strane, vladajuće su političke elite do sada uspijevale, koristeći

modele nagodbenjačkog rješavanja s manjinskim elitama i uz snažne nanose simulativnosti te vještog uvjeravanja relevantnih predstavnika međunarodne zajednice, stvoriti privid da je sve, ili najveći broj stvari, na planu prava nacionalnih manjina u najboljem redu. No, da problemi postoje, može se vidjeti glede ukupnog društvenog položaja i ostvarivanja nekih prava hrvatske zajednice u Vojvodini. Recimo, država do sada nije učinila ni jedan proaktivni korak na planu da se omogući ostvarivanje prava na obrazovanje na visokoškolskoj razini. S druge strane, država je znala koristiti mehanizme administrativnih zapreka s ciljem da se ostvarivanje određenog prava ili onemogući (npr. informiranje na hrvatskom u okviru javnog servisa tijekom jednog dijela 2008.) ili da se nesukladno riješi (npr. obrazovanje na hrvatskom u gimnaziji).«

Žigmanov ističe da je sve to skupa problematično u slučaju hrvatske zajednice u Vojvodini, budući da je ona jedina manjinska zajednica u Vojvodini koja je bila objektom etnički motiviranog nasilja početkom 90-ih godina te da je u isto vrijeme od strane države strukturalno raslojena po subetničkom kriteriju, posljedice čega se osjećaju i danas. »U takvim uvjetima, zacijelo da nastojanja koja dolaze iz hrvatske zajednice imaju stanovite limite. Drugim riječima, postoji jedan broj objektivnih poteškoća, koje utječu da se određene inicijative koje dolaze iz hrvatske zajednice ne ostvare ili ostvare tek djelomično«, kaže Žigmanov.

S. Mamužić

Nije dovoljno samo govoriti o europskim vrijednostima

»Na žalost, još uvijek je pravna regulativa koja se tiče zaštite prava nacionalnih manjina nedovoljna i ima još dosta propisa koji se moraju donijeti. Prije svega mislim kako je krajnje vrijeme da Skupština donese, a prije toga Vlada uputi u skupštinsku proceduru, prijedlog zakona o načinu izbora, nadležnostima i financiranju nacionalnih vijeća nacionalnih manjina. Teško mi je dati generalnu ocjenu stanja, sigurno je bolje nego prije nekoliko godina, ali u Srbiji se još uvek donose zakoni koji su antimanjinski, tu prije svega mislim na Zakon o sjedištima sudova. Treba donijeti nov zakon o službenoj uporabi jezika, jer važeći je donesen 1991. godine u sasvim drugom ozračju i u mnogim slučajevima sputava korištenje materinjeg jezika pripadnika nacionalnih manjina. Mi iz Saveza vojvođanskih Mađara i cijela zastupnička grupa manjina, kao autentični predstavnici u Narodnoj skupštini, pokušavamo iz dana u dan amandmanima poboljšati zakone koji su na dnevnom redu, a s druge strane uvjeriti sve naše kolege kako nije dovoljno samo govoriti o europskim vrijednostima, nego treba i činiti u interesu toga da Srbija istinski postane europska država«, kaže Bálint Pásztor.

Prilikom zaključivanja prošlog broja potkrala se nehotična pogreška u potpisu slike. Ispričavamo se Šimi Raiču i čitateljima.

Čelnici HNV-a u idući petak putuju u Zagreb na razgovore s predstavnicima hrvatskih ministarstava

Razjasniti sporna pitanja u obrazovanju

Poslije mjesec dana prepiske i oštrog reagiranja Hrvatskog nacionalnog vijeća u povodu rezultata natječaja za stipendiranje studenata, ali i niza drugih otvorenih pitanja u svezi s obrazovanjem hrvatske nacionalne manjine, krajem sljedećeg tjedna mogli bi se čuti i konkretni odgovori. Naime, predstavnici HNV-a i hrvatskih ministarstava – za obrazovanje i vanjskih poslova, održat će u petak 29. svibnja, zajednički sastanak na kojem će razgovarati o aktualnim pitanjima – stipendiranju studenata i učenika, načinu i uvjetima upisa za novu nastavnu godinu, udžbenicima, itd.

Predsjednik HNV-a *Branko Horvat*, tajnik *Ladislav Suknović* i članica Izvršnog odbora HNV-a zadužena za obrazovanje *Stanislava Stantić-Prčić* u Zagrebu će razgovarati s načelnikom Službe za Hrvate u inozemstvu pri Ministarstvu vanjskih poslova i europskih integracija *Petrom Barišićem*, ravnateljem Uprave za zajedničke poslove pri Ministarstvu obrazovanja, znanosti i športa *Jozom Čavarom*, te ravnateljem Agencije za odgoj i obrazovanje *Vinkom Filipovićem*. Očekuje se da će ovom sastanku prisustovati i predstavnici Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici i Hrvatske matice iseljenika.

S. M.

Održan prvi krug izbora za članove lokalnih i regionalnih samouprava u Republici Hrvatskoj

HDZ-u većina u 14 županija, SDP-u u 5 i Zagrebu

HDZ je na izborima za članove predstavničkih tijela jedinica lokalne i regionalne samouprave, održanim 17. svibnja, osvojio većinu u 14 županijskih skupština, SDP u pet i u zagrebačkoj Gradskoj skupštini, a IDS u jednoj županiji. HDZ-ovi kandidati za župane pobijedili su u 7 županija, SDP-ovi u 4, a od preostalih HDZ ima pobodu u 6. Ostalih devet župana bit će birani u drugom krugu, 31. svibnja.

U prvom krugu izabrano je 13 gradonačelnika, a 31. svibnja bit će poznata imena i preostalih. Borba se nastavlja za čelna mjesta – Zagreba,

Splita, Osijeka, Dubrovnika, Velike Gorice, Vukovara, Šibenika i Siska. »S jakim i čvrstim argumentima može se reći da je HDZ pobjednik lokalnih izbora. Takav rezultat potvrđuje i dobre politike koalicije na državnoj razini. Da su danas parlamentarni izbori, HDZ i partneri dobili bi više nego 2007.«, ocijenio je rezultate izbora predsjednik HDZ-a *Ivo Sanader*. Predsjednik SDP-a *Zoran Milanović* izrazio je zadovoljstvo rezultatima lokalnih izbora, koji su, rekao je, potvrdili snagu i stabilnost SDP-a.

Na šire područje zadarskog zaleđa hrvatski građani srpske nacionalnosti s boravištem u Srbiji doputovali su na izbore u 30 autobusa, a nepoznati počinitelji oštetili su dva.

U Bačkoj Topoli pojavili se natpisi s govorom mržnje Prijeteci grafiti protiv Mađara

U Bačkoj Topoli su se 16. svibnja pojavili grafiti s prijetecim sadržajem upućeni Mađarima. Natpisi »Smrt Mađarima« i »Srbija« pojavili su se na jednom velikom bilbordu, obavijestila je javnost agencija MTI. Predsjednik vojvodanskog parlamenta *Sándor Egeresi* odlučno je osudio provokaciju i zatražio hitnu i efikasnu intervenciju mjerodavnih tijela. On je rekao kako poruke širenja mržnje prema Mađarima nisu usmjerene samo prema građanima mađarske nacionalnosti u Bačkoj Topoli, gdje oni čine većinu, već prema svim građanima Vojvodine. Predsjednik pokrajinskog parlamenta smatra posebno žalostnim što su se grafiti pojavili baš u Bačkoj Topoli, u gradu gdje se godinama održavaju susreti tolerancije mladih iz istočno-europskih zemalja.

Loša praksa medija u Srbiji prema ugroženim društvenim skupinama

Manjine nevidljive na ekranu

Iako su emiteri navodili kako će prikazivati i emisije posvećene društveno ugroženima i manjinama, skoro nijedna televizija to ne poštuje, piše beogradski *Danas*. Profesor Fakulteta političkih znanosti *Rade Veljanovski* kaže kako se mediji u Srbiji najviše bave temama koje su na dohvat ruke, ne ulažu dovoljno truda i posežu uglavnom za političkim temama.

»Zbog toga se događa da mnoge društvene skupine, pogotovo manjinske, kao što su – Romi, osobe s invaliditetom, etničke manjine, u fokus dolaze samo incidentnim putem«, kaže Veljanovski.

Stručnjaci smatraju kako su domaće televizije po prikazivanju različitosti u svojim programima u zaostatku čitavih 25 godina u odnosu na suvremene svjetske TV kuće.

Tijekom ljeta ratarima 12.000 dinara po hektaru

Subvencije stižu na vrijeme

Ministar poljoprivrede *Saša Dragin* izjavio je kako će poljoprivrednicima, za ratarsku i povrtlarsku proizvodnju, cijeloga ljeta biti isplaćivano 12.000 dinara po hektaru.

»Na taj će način oni dobiti svoje subvencije u ono vrijeme kada im je najpotrebnije, odnosno do jesenske sjetve. Na takav način izlazimo u susret poljoprivrednicima da za agrotehničke rokove koji dolaze imaju dovoljno sredstava za otpočinjanje nove proizvodnje«, rekao je Dragin u izjavi Tanjugu.

DSHV čestitao reizbor županu Boži Galiću

Demokratski savez Hrvata u Vojvodini uputio je Boži Galiću, u povodu njegova ponovnog izbora za vukovarsko-srijemskog župana, čestitku u kojoj mu je poželjen uspješan rad u novome mandatu, te iskazana želja za nastavak dobre suradnje Subotice i Vukovarsko-srijemske županije.

NOVI UDAR NA STANDARD STUDENATA IZ BOSNE I HERCEGOVINE KOJI STUDIRAJU HRVATSKOJ

Prepolovljen broj stipendista

Piše: Arijana Beus

Mario Dragun

Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija Republike Hrvatske umanjilo je broj stipendija za Hrvate iz Bosne i Hercegovine. Broj stipendija koje su dobili učenici i studenti iz BiH smanjen je skoro dvostruko.

Mnogi građani BiH istaknuli su kako je smanjenje stipendija iz Republike Hrvatske prvi znak kako ta zemlja pokušava smanjiti

kadar sa strane te kako se ni BH Hrvati više ne mogu osloniti na pomoć iz Hrvatske. Brojni studenti su također izrazili zabrinutost smanjenjem stipendija te negoduju zbog ovakvog odnosa prema njima.

SMANJENA SREDSTAVA U PRORAČUNU

Da je broj stipendija za BH studente znatno smanjen, u izjavi za Hrvatsku riječ potvrdio je i glasnogovornik Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija Hrvatske *Mario Dragun*.

»U odnosu na školsku i akademsku 2007./2008. godinu, kada su dodijeljene 573 stipendije, za školsku i akademsku 2008./2009. godinu ukupno su dodijeljene 332 stipendije, što je 241 stipendija manje u odnosu na prošlu godinu«, potvrdio nam je glasnogovornik Dragun.

»Smanjenje stipendija za studente i učenike pripadnike hrvatskog naroda izvan Republike Hrvatske rezultat je ukupno smanjenih sred-

stava u državnom proračunu za ovu godinu i kao posljedica toga smanjen je i broj stipendija za sve pripadnike hrvatskog naroda s prebivalištem izvan Hrvatske, bez obzira iz kojih zemalja dolaze.«

On je napomenuo kako se pri odabiru kandidata Povjerenstvo za dodjelu stipendija Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija Hrvatske držalo uvjeta i kriterija iz natječaja, među kojima je prvi kriterij bio prosjek ocjena.

MANJE IZDVAJANJA I ZA DRUGE PROJEKTE

Prema našim informacijama, broj prijavljenih kandidata uvelike premašuje financijska sredstva kojima raspolaže Samostalna služba za Hrvate u inozemstvu i kulturu. Povjerenstvo za dodjelu stipendija se usuglasilo da se iznos studentskih stipendija smanji s dosadašnjih 700 kuna mjesečno na 500 kuna, a učeničkih s dosadašnjih 500 kuna mjesečno na 400.

Inače, dosta se govori o tome kako će znatno biti smanjen iznos

novca koji će Hrvatska slati u BiH. Prema nekim informacijama manje će se izdvajati za Sveučilište u Mostaru, za Sveučilišni klinički centar, kao i za neke druge projekte koji se odnose na BH Hrvate.

Smanjenje stipendija za studente i učenike pripadnike hrvatskog naroda izvan Hrvatske rezultat je ukupno smanjenih sredstava u državnom proračunu za ovu godinu, kaže glasnogovornik MVPEI Mario Dragun.

Iako su mnogi hrvatski dužnosnici izričito tvrdili kako Hrvatska neće smanjivati izdvajanja za BH Hrvate, očito je da se to ipak dogodilo. Kako nam je potvrđeno, broj dodijeljenih stipendija znatno je smanjen i za Hrvate iz drugih zemalja, prije svega za one iz Crne Gore i Srbije.

Potpredsjednik SAD-a u posjetu BiH, Srbiji i Kosovu

Balkanska turneja Josepha Bidena

Potpredsjednik SAD-a *Joseph Biden* izjavio je 19. svibnja, tijekom službenoga posjeta Sarajevu, kako je zabrinut zbog pravca kojim se BiH kreće. On je u Skupštini federacije rekao kako u BiH već 3 godine raste nacionalistička retorika, te je poručio da je jedini pravi put za prosperitet zemlje pridruživanje BiH Europskoj Uniji kao cjelovite zemlje.

Tijekom dana on se, zajedno s visokim predstavnikom EU za vanjsku politiku i sigurnost *Javierom Solanom*, sastao s članovima Predsjedništva Bosne i Hercegovine: *Nebojšom Radmanovićem*, *Harisom Silajdžićem* i *Željkom Komšićem*. Tijekom jednodnevnog posjeta Sarajevu potpredsjednik SAD-a obratio se i zastupnicima Parlamentarne skupštine BiH. Ministar sigurnosti BiH *Tarik Sadović* potvrdio je kako je povodom Bidenovog i Solaninog boravka u Sarajevu sigurnost podignuta na maksimalnu razinu, kako bi posjet protekao bez problema, a slične mjere bile su organizirane i dan kasnije u Srbiji, u Beogradu. U vrijeme zatvaranja ovoga broja Biden je stigao u Beograd, gdje su mu, prema zajednički

J. Biden u Beogradu: želimo unaprijediti suradnju sa Srbijom

utvrđenom protokolu, bili predviđeni susreti s predsjednikom Srbije *Borisom Tadićem*, premijerom *Mirkom Cvetkovićem* i ekonomskim timom Vlade, a potom je predviđeno da položi cvijeće na mjesto u dvorštu zgrade Vlade, gdje je prije šest godina ubijen premijer *Zoran Đinđić*. Programom posjeta predviđen je i odvojeni sastanak Bidena s ministrom obrane *Draganom Šutanovcem* i načelnikom Generalštaba Vojske Srbije *Milojem Miletićem*.

Završetak balkanske turneje Josepha Bidena najavljen je za dan kasnije, posjetom Prištini.

KAKO ĆE SE UČENICI IZ BOSNE I HERCEGOVINE UPISIVATI NA FAKULTETE U HRVATSKOJ?

Hrvatska matura polagať će se u Mostaru

Piše: Arijana Beus

Prema do sada zaključenim razgovorima, dogovoreno je da se u Mostaru formira ispitni centar za polaganje hrvatske državne mature za one učenike koji žele upisati fakultet u Hrvatskoj, potvrdio nam je ministar Čamber

U Republici Hrvatskoj se od akademske 2010./2011. godine uvodi polaganje državne mature, što će ujedno biti i uvjet za upis na sve tamošnje fakultete. Ova vijest šokirala je, i u jednu ruku prepala, buduće studente iz Bosne i Hercegovine koji žele studirati u Hrvatskoj. S obzirom da u BiH nema državne mature te da se na fakultetima u Hrvatskoj ukida polaganje prijemnih ispita, postavilo se sasvim logično pitanje – kako će se budući studenti iz Bosne i Hercegovine uopće upisati na fakultete u Hrvatskoj.

OTVARANJE ISPITNOG CENTRA

Kako je u izjavi za Hrvatsku riječ potvrdio ministar prosvjete, kulture i sporta Zapadnohercegovačke županije *Vjekoslav Čamber*, dogovori o ovom pitanju s Hrvatskom se već vode i, prema dosadašnjim razgovorima, planirano je otvaranje tzv. ispitnog centra u BiH, i to u Mostaru, gdje bi oni koji žele na studij u Hrvatsku morali prvo položiti državnu maturu. Ministar Čamber je u povodu rješavanja ovog pitanja protekli vikend boravio u Zagrebu na dvodnevnom sastanku u Nacionalnom centru za vanjsko vrjednovanje obrazovanja Hrvatske. Na ovom sastanku su riješeni neki detalji u svezi s polaganjem državne mature za učenike iz BiH, koji žele nastaviti školovanje u Hrvatskoj.

Prednosti državne mature

Najznačajnije prednosti državne mature su, prema izjavama hrvatskih stručnjaka za obrazovanje, objektivnije vrjednovanje i ocjenjivanje školskih postignuća. Državna matura omogućuje provođenje ispita pod jednakim uvjetima i na isti način za sve učenike, pravedniji način ulaska u sustav visokoškolskoga obrazovanja. Ona također zamjenjuje dvostruko ispitivanje istih znanja i sposobnosti učenika u kratkom vremenu – u školi i na visokim učilištima. Na koncu, rezultati državne mature omogućuju usporedivost školskih postignuća učenika s odgojno-obrazovnim standardima zemalja Europske Unije.

»Državna matura se polaže iduće godine, dakle 2010. i djeca iz BiH koja žele nastaviti školovanje u Hrvatskoj morat će u svakom slučaju položiti državnu maturu«, kazao nam je Čamber. On pojašnjava kako će se u BiH već ove jeseni morati početi raditi s djecom na upoznavanju obveza državne mature i te se pripremne mjere moraju odraditi na vrijeme.

Ministar Čamber se u povodu rješavanja ovog pitanja nalazio u Zagrebu na dvodnevnom sastanku u Nacionalnom centru za vanjsko vrjednovanje obrazovanja.

»Morat ćemo već na jesen odrediti osobe koje će biti zadužene za provođenje državne mature«, ističe ministar Čamber objašnjavajući, kako je dogovoreno formiranje ispitnih centara u BiH, gdje bi se polagala hrvatska državna matura. »Iako je postojalo više opcija i predlagano više ispitnih centara, ipak je dogovoreno da ispitni centar za polaganje državne mature bude samo u Mostaru. U tom ispitnom centru polagali bi učenici iz cijele BiH koji to žele«, kazao nam je Čamber.

On je također naglasio kako je ideju formiranja jednog ispitnog

Vjekoslav Čamber

Velika zainteresiranost

Čamber kaže kako je, prema njihovim informacijama, ogromna zainteresiranost učenika iz Bosne i Hercegovine za polaganje hrvatske državne mature te da su učenici sami već zvali hrvatsko ministarstvo i Nacionalni centar za vanjsko vrjednovanje obrazovanja te se raspitivali o svemu. »Važno je da znaju kako su oni apsolutno u programu i da neće biti zakinuti«, kazao nam je ministar Čamber.

centra, i to u Mostaru, podržao i hrvatski ministar znanosti, obrazovanja i športa *Dragan Primorac*.

»Sada je na nama da organiziramo pripreme, jer će izaslanstvo iz hrvatskog Nacionalnog centra za vanjsko vrjednovanje obrazovanja doći u lipnju u BiH, gdje će se održati određena prezentacija za ministre i ravnatelje škola, kako bi se upoznali sa svim detaljima oko polaganja državne mature«, istaknuo je Čamber.

POČINJE PROBNO TESTIRANJE

Prema riječima ministra Čambere, učenicima će se podijeliti brošure sa svim potrebnim detaljima u svezi s polaganjem državne mature te će se do kraja ove godine obaviti probno testiranje za učenike trećih razreda srednjih škola.

»Mi smo već uzeli anketna pitanja za ispite državne mature, tako da ćemo s učenicima provesti probno testiranje već na kraju ove školske godine, te ćemo na početku iduće školske godine obaviti s njima i dodatne edukacije«, objasnio nam je ministar prosvjete, kulture i sporta ZHŽ-a. On ističe kako se također u budućnosti planira otvaranje cen-

tra za vanjsko vrjednovanje obrazovanja u Mostaru.

Naime, državna matura je skup ispita iz hrvatskog, matematike i stranog jezika, odnosno predmeta koje je učenik učio tijekom svoga školovanja. Posebnost je što ispite ne provode i ne ocjenjuju nastavnici škole, nego javna ustanova –

Prema riječima ministra Čambere, učenicima će se podijeliti brošure sa svim potrebnim detaljima oko polaganja državne mature te će se do kraja ove godine obaviti probno testiranje za učenike trećih razreda srednjih škola.

Nacionalni centar za vanjsko vrjednovanje obrazovanja, na završetku četvrtoga razreda gimnazije i na završetku četverogodišnjih strukovnih, odnosno umjetničkih škola. Ispiti se, nadalje, provode u isto vrijeme, s istim ispitnim materijalima i na isti način za sve učenike u Hrvatskoj. Isti način polaganja i ocjenjivanja provodio bi se i u ispitnim centrima koji bi bili formirani u BiH.

MATE MARAS, JEDAN OD NAJUGLEDNIJIH HRVATSKIH PREVODITELJA

Materinski jezik treba učiti neprestano

Razgovor vodio: Davor Bašić Palković

Glavna zvijezda Festivala ogranaka Matice hrvatske, koji je prošloga tjedna održan u Subotici, bio je Mate Maras, vrsni prevoditelj i istaknuti član Matice hrvatske. On je ovom prigodom predstavio svoj najveći prevoditeljski pothvat »Sabrana djela Williama Shakespearea« koji je u četiri sveska i luksuznoj opremi objavljen upravo u Matičinoj nakladi.

U intervjuu za HR Mate Maras govori o spomenutom prevoditeljskom pothvatu, pitanjima vezanim uz hrvatski jezik, kao i o diplomatskoj karijeri u Parizu i Washingtonu.

HR: Prvi ste preveli cjelovito Shakespeareovo djelo na hrvatski jezik. Koliko Vam je vremena trebalo za taj pothvat?

Moglo bi se slobodno reći da sam taj posao radio više od tri desetljeća. »Henrika Šestoga« počeo sam prevoditi godine 1974. i

otada je trajalo moje druženje sa Shakespeareom sve do prije dvije godine kad su tiskana sva njegova djela u mojem prijevodu. To ipak ne znači da sam sve to vrijeme proveo viseći nad njegovim stihovima. Katkad su znale proći po dvije-tri godine, možda i više, da ih ne bih ni dodirnulo, jer je bilo i drugih mojih književnih ljubavi. Tako sam se primjerice od 1995. nekoliko godina bavio francuskim velikanom Rabelaisom, i nisam ga se okanio dok nije tiskano svih pet knjiga iz ciklusa »Gargantua i Pantagruel«. I još nešto mi valja napomenuti. Nije Shakespeare bio moja trajna preokupacija, jer nikada nisam mislio da ću prevesti cjelokupno njegovo djelo. Mislio sam da ću se dohvatiti samo onoga što nitko prije mene nije preveo na hrvatski jezik, jer i tu je bilo sasvim dosta posla. Ali, kad sam prije sedam godina otišao u mirovinu, kad je preda mnom puknula provalija slobodna vremena, u meni se malo-pomalo počela

ustaljavati želja i nada da ću imati dostatno volje i snage da udarim na čitav opus.

Moramo znati da je pitanje pohrvaćivanja sabranih Shakespeareovih djela bilo postalo svojevrsnim kamenom kušnje hrvatske kulture. Matica hrvatska je već više od jednog stoljeća izdavala hrvatske prijevode Williama Shakespearea, i to iz pera mnogih naših književnih, i ne samo književnih uglednika koji su se okušavali na tom teškom i nezahvalnom polju. Ali, završetak radova na tom pothvatu nije se naslućivao. Što je više protjecalo vrijeme to je manje ljudi ostajalo na poprištu, bilo da su se prihvatili drugih obveza, bilo da su ostarjeli i posustali, a neki su na žalost u međuvremenu umrli. »Gle, ostao si sam!«, rekao sam jednoga jutra sam sebi. Moraš podmetnuti pleća i na se preuzeti to breme. Dužan si to pred Bogom koji te je stvorio i pred hrvatskim narodom koji te je odgojio.

*Za razliku od našega
provincijalnog shvaćanja
kako nam je jezik lagan,
pametniji su narodi odavno
razumjeli da je materinski
jezik težak i da ga treba
trajno učiti * Mislim da se
još ne moramo hvatati za
glavu, jer je hrvatski jezik
dobro zaštićen svojom knji-
ževnošću i kulturom općeni-
to * Što sam stariji to sam
svjesniji da poznajem samo
jedan jezik, svoj materinski
hrvatski jezik, a ni on mi još
nije otkrio sve svoje tajne*

Ali, zalud bi bilo sve moje nastojanje da nije bilo Matice hrvatske koja je stala iz toga velikoga i nadasve skupoga projekta. Zato sam silno zahvalan glavnoj urednici Jeleni Hekman koja je razumjela i prihvatila moj prijedlog, te predsjedniku Igoru Zidiću i ostalim članovima predsjedništva koji su taj prijedlog podržali. Moju zahvalnost posebno je zaslužila izvršna urednica Vesna Zednik koja je vidjela, usporedila i znalački prosudila svaki redak mojeg prijevoda.

HR: U čemu je razlika između Vaših i prijašnjih prijevoda?

Dotaknuli ste najbolnju točku u cijeloj priči, mjesto oko kojega se vode polemike – ne samo u nas. Valja pritom imati na umu neke stvari. Prvo, gotovo sve što nam je ostavio Shakespeare napisano je u stihu, u točno određenom stihu koji se zove »blank verse«. Taj stih je engleska varijanta klasičnoga jambskog pentametra, dakle u njemu ima deset slogova od kojih je svaki drugi naglašen. Od prevoditelja se traži i očekuje da očuva što više značajki izvornika, dakle ne samo sadržaj i stil kazivanja nego i metričku shemu tj. ekvivalentnu dužinu stiha. Drugo, u engleskom jeziku ima mnogo više kratkih riječi nego u hrvatskom, pa onda u engleski stih stane više »sadržaja« nego u hrvatski stih jednake slogovne

dužine. I tu počinje nerješiv problem, jer su se prevoditelji stalno nalazili pred dvjema podjednako manjkavim mogućnostima: ili prelamati tekst pa umjesto jednog stiha dobivati stih i pol, kadšto dva, ili izostavljati dio teksta na štetu pjesničke potpunosti i jedrine. Kad se tomu još doda da u hrvatskom jeziku nema jamba, tj. dvosložnih riječi u kojima naglasak pada na zadnji slog, teško je prevoditelju izbjeći osjećaj nemoći. Toga su bili svjesni svi koji su pokušavali riješiti taj nerješiv čvor, od »začinjavaca« iz 19. stoljeća do *Milana Bogdanovića*, *Josipa Torbarine* i *Antuna Šoljana*.

Moj pristup tomu čvoru razlikuje se načelno od svih prijašnjih pristupa – jednostavno sam ga presjekao. Prestao sam brojiti slogove i počeo brojiti riječi koje nose smisao, ili modernije rečeno, vodio sam računa o informacijama, i njih nastojao prenijeti na naš jezik. To mi je, nadam se, omogućilo udovoljiti mojem »pravilu trojnom« kojega se držim u svakom prijevodu: da prijevod bude vjeran, da bude lijep i da nadasve bude razumljiv.

HR: Prostor Vašega djelovanja i bavljenja jest sam jezik. U jednom ste intervjuu rekli kako je hrvatski bogat i lijep jezik, ali i da ga slabo koristimo. Koji je Vaš savjet – kako raditi na boljem upoznavanju vlastita jezika?

Eh, tugo moja pregolema! Kad vidim kako nam sa sveučilišta dolaze nepismeni ljudi s diplomom hrvatskoga jezika, kad u knjigama naših književnika nailazim na traljavu sintaksu i ubogo razumijevanje pojedinih riječi, kad je zvanje lektora postalo jako traženo u svakoj ustanovi kojoj je jezik proizvodna sirovina, a da i ne spominjem javno izgovorenu riječ koja nas zaglušuje iz medija, »umoran od svega, želim da me nije«, kako kaže Shakespeare u jednom sonetu. Pitate me za savjet, pa savjet je barem lako dati: ugledajmo se u Francuze i Engleze. Za razliku od našega provincijalnog shvaćanja da nam je jezik lagan, zahvaljujući ponajviše onom slaboumnom zakonu »Piši kako govoriš«, pametniji su narodi odavno razumjeli da je materinski jezik težak i da ga treba trajno učiti, jer je on podloga svakoga znanja, kulture i napretka. Nije zabadava Francuska akademija definirana kao ustanova koja se brine za francuski jezik! Da samo vidite koliki zakoni izlaze o tome kako se primjerice moraju pisati nazivi ulica i slično. Ili, zar nam ništa ne govore toliki anglo-američki filmovi u kojima učenici stalno pišu »eseje«, a to je ono što

Prirodnjak među prevoditeljima

Mate Maras je rođen 1939. u Studenci kod Imotskoga. U Zagrebu je diplomirao matematiku i fiziku na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu. Radio je kao srednjoškolski profesor, urednik u nakladničkim kućama i na Hrvatskome radiju, te kao tajnik središnjice Matice hrvatske. Sedam godina proveo je u hrvatskoj diplomaciji kao kulturni ataše u Parizu i Washingtonu.

Prevodi ponajviše s engleskoga, talijanskoga i francuskoga jezika.

Dobitnik je više nagrada za prijevode, među kojima i velike nagrade Francuske akademije za prijevod François Rabelaisa. Sastavio je prvi »Rimarij hrvatskoga jezika«.

Objavio je vlastitu zbirku pjesama »Kasna berba« 2005. godine.

mi zovemo »sastavom«, i da učitelji stalno ispravljaju te eseje, i tako do zadnjega dana školovanja.

Što učiniti? Shvatiti to kao nacionalni program, te uvesti veći broj sati hrvatskoga jezika sve do mature, pa i na fakultete, vratiti u gradivo gramatiku, pravopis, sintaksu, fonetiku itd. Čitati i proučavati hrvatske klasike, ali s jezičnoga gledišta, zahtijevati da se pjesnička ostvarenja uče napamet.

Reći ćete kako za to nema dovoljno sati, da su nam satnice pretrpane. Ne želim ulaziti ovdje u detalje, ali dobro pamtim koliko sam vremena gubio na razne predvojničke obuke. Ostalo je takvih obuka i u današnjim školskim programima, samo su promijenile ime.

HR: Kako komentirate sve češću uporabu anglizama u javnom govoru, posebice u medijima?

Živimo u doba pohoda engleskoga jezika — zapravo njegove američke inačice — na cijeli svijet. To je počelo kao zabava s filmovima, nastavilo se kao pjesma s rock-glazbom, puni zamah dobilo s cjelodnevnim televizijom i na kraju suvereno zavladao kao sveznanje s internetom. Ponavlja se donekle ono što se u prošlosti zbivalo najprije u trgovačkoj mornarici i poslije u zrakoplovstvu. Engleski se tada bio ustališao kao »lingua franca«, kao jezik sporazumijevanja, i pritom se sveo na »pidgin-English« od nekoliko stotina riječi, bez gramatike i sintakse. Ali taj rudimentarni jezik nije ostavio velika traga u drugim jezicima jer je bila ograničena njegova uporaba na zanemariv dio populacije. Danas je međutim engleski prodro u sva područja života, naročito među mladež i djecu, i teško je spriječiti njegov utjecaj. Borba protiv anglizama obično je prepuštena starijem sloju društva, a znamo koliki se jaz već stvorio između roditelja i djece, i kao da se sve više produbljuje.

To je dijagnoza bolesti, ali kakav lijek se preporučuje? Kao što rekoh, moramo učiti svoj hrvatski jezik — od vrtića do diplome, od gradske uprave do župnih ureda, od javnih medija do športskih terena i pozornica. Tako će se stvoriti zdrav organizam materinskog jezika koji onda lako može podnijeti i usvajati nove tudice kao što ih je tijekom tisućgodišnje povijesti podnosio i usvajao postajući bogatiji i univerzalniji.

HR: Kako gledate na pitanje očuvanja hrvatskoga jezika, općenito malih jezika u eri globalizacije? Koji su u tom smislu najveće opasnosti?

Prema podacima koje objavljuje Unesco, u svijetu je evidentirano oko 6700 jezika, ali više od polovice toga broja moglo bi uskoro iščeznuti. Jer, golemom većinom tih jezika, 96 posto, govori tek 4 posto svjetske populacije koja je izložena nemilosrdnoj agresiji »velikih« jezika. Zbog toga je Opća skupština Ujedinjenih naroda prošlu godinu proglasila Međunarodnom godinom jezika. U priopćenju je između ostaloga stajalo: »Različiti jezici i njihova složena međusobna povezanost otkrivaju stratešku važnost za sve narode našeg planeta, kad je riječ o identitetu, komuniciranju, integriranju... S gašenjem nekih jezika postupno se smanjuje kulturno raznolikost i bogatstvo...« I tako dalje. Usprkos tomu svjedoci smo nestajanja toga blaga, najprije zavičajnih govora, zatim dijalekata, na kraju cijelih jezika, i kako stvari sada stoje, tu nema lijeka.

Gdje smo u toj borbi za opstanak mi sa svojim hrvatskim jezikom? Mislim da se još ne moramo hvatati za glavu, jer je hrvatski jezik dobro zaštićen svojom književnošću i kulturom općenito. Ali upravo to nas obvezuje da taj jezik što više nježujemo i branimo, svi mi zajedno, svaki pojedinac, jer nitko drugi ne će obaviti taj posao umjesto nas. U tom smislu je za svaku pohvalu i ovaj kulturni festival što ga je organizirao OMH u Subotici.

HR: Engleski ste jezik, primjerice, naučili radeći kao naftaš u Kanadi. Što je po Vašem iskustvu najvažnije kako bi se naučio neki jezik?

Što sam stariji to sam svjesniji da poznajem samo jedan jezik, svoj materinski hrvatski jezik, a ni on mi još nije otkrio sve svoje tajne. Svi strani jezici s kojima sam dolazio u dodir naslanjali su se na moje znanje hrvatskoga, tražili temeljne podudarnosti s njim, pokušavali me uvjeriti da ga mogu zamijeniti. I došao sam do stare spoznaje da nam je najlakše svladati elemente stranog jezika u onim segmentima gdje najjače vladamo svojim jezikom. Zaključak – što bolje znate hrvatski jezik to ćete lakše naučiti strani jezik. Ali, ipak ću nešto priznati: tuđi su mi jezici, koliko god ih poznavao, uvijek ostajali tuđi, nepoznati, neprijazni, čudni, u njima se nikada nisam slobodno osjećao.

HR: Sudjelovali ste početkom 70-ih u Hrvatskom proljeću, a zbog toga su Vam savjetovali da odete iz škole, gdje ste radili kao nastavnik. Kako s ove distance gledate na te godine?

Uvijek sam se držao načela da čovjek mora voljeti i poštivati svoju obitelj, svoj zavičaj, svoju domovinu i svoj svijet, jer svatko mora negdje pripadati. Ne svidaju mi se parole o nekom nadnacionalnom kozmopolitizmu i građanstvu svijeta. Nemojte me krivo razumjeti. Hoću reći, ne mogu biti dobar građanin svijeta ako nisam i dobar građanin svoje zemlje. Tako sam se ponašao i u godinama Hrvatskoga proljeća – ničim se nisam posebno zanosio, nikakvom politikom u užem smislu riječi, ali je iz mene stalno izbijalo nešto što nije bilo po čuđi vlastima. Živio sam tada u Poreču i bio doduše aktivan u ogranku Matice hrvatske, priređivao izložbe knjiga, organizirao razne kulturne manifestacije. Predavao sam dotle matematiku u srednjoj školi, i zamjerali su mi da više spominjem hrvatsku povijest i hrvatski jezik nego algebarske

i geometrijske teoreme. Ali srećom bio sam razrednik sinovima i kćerima nekih »važnih« ljudi u gradu koji su mi na vrijeme rekli da se sklonim s očiju dok me nisu zatvorili.

Danas mi se čini kao da ništa osobito nisam učinio, jer nisam ni u zatvoru završio, samo sam slušao savjest i ispunjavao svoju malu odgojiteljsku dužnost. Jedan od mojih učenika, istarski župan *Ivan Jakovčić*, rekao mi je prije koju godinu: »Eh, barba Mate, vi niste ni sami svjesni koliko ste utjecali

se dijelio francuskoj publici, ali to se uvijek smatra propagandom koja nije vjerodostojna. Shvatio sam tada da bi o nama trebali pisati Francuzi, takve će publikacije biti prihvaćene, njima će se vjerovati.

Tražio sam povjesničara kojemu je uža struka Srednja Europa i tako se upoznao s profesorom *Georgesom Castellanom*. On je pristao napisati povijest Hrvatske pod naslovom »La Croatie« koju bi objavila sveučilišna naklada PUF u biblioteci »Que sais-je?«. Nakon godinu dana intenzivne suradnje,

francuski vodeći mjesečnik za umjetnost, da jedan svoj izvanredni broj posveti Hrvatskoj pod naslovom »Les Arts en Croatie«.

U Americi je bilo sasvim drukčije, ondje vlada novac i profit, ne postoji ministarstvo kulture. Teško je u toj golemoj zemlji učiniti nešto vidljivo za tek stasalu novu državu. Ipak ću navesti dvije stvari vrijedne spomena. Prvo, u Kongresnoj biblioteci u Washingtonu uspjeli smo razdvojiti hrvatsku književnost od srpske, postigli smo da se knjige tih dviju književnosti obilježavaju

na nekoliko porečkih generacija. Otvarali ste nam prozore kroz koje smo gledali u veliki svijet s jedne strane, ali isto tako u hrvatski svijet s druge strane.«

HR: Od 1996. do 2002. bili ste kulturni ataše Hrvatske u Francuskoj i SAD-u. Što smatrate svojim najvećim diplomatskim uspjehom?

Došavši u Pariz kao prvi hrvatski ataše za kulturu suočio sam se s tužnom činjenicom da u Francuskoj nitko ne zna za državu Hrvatsku, a kamoli za njezinu kulturu. Ako je tko čuo za Dubrovnik ili Zagreb, mislio je da se ti gradovi nalaze u nekoj maglovitoj Jugoslaviji, negdje na Balkanu. Istina je da su se u Hrvatskoj tiskale knjige i brošure o našoj prošlosti i sadašnjosti, i to na francuskom jeziku, osobito materijal turističkoga sadržaja koji

pošto je prof. Castellan (ja sam ga od milja zvao Jure Kaštelan) posjetio Hrvatsku, te uz sudjelovanje stručnjaka iz Hrvatske, ta knjiga se pojavila u Parizu kod izdavača koji tiska najpopularnije znanstvene džepne knjige.

Slično sam tako ponudio velikom nakladniku Gallimardu da s hrvatskim partnerima izda turistički vodič po Hrvatskoj. Nakon mnogo mučnih dana i katkada noći, provedenih s njihovim urednicima dok nismo načinili doličan okvirni plan, te nakon još zahtjevnijih napora da se nađu ljudi u Hrvatskoj koji će svoje znanje prilagoditi francuskim standardima, pojavio se i taj vodič koji je s obje strane ocijenjen kao najljepša i najkonkretnija popularna knjiga o Hrvatskoj.

Naravno, stalno se nešto zbivalo na kulturnom planu, ali osim dva navedena projekta spomenut ću još da sam uspio nagovoriti »L'Oeil«,

različitim kataloškim oznakama. Drugo, u istoj biblioteci, u travnju 2001., održan je međunarodni simpozij posvećen ocu hrvatske književnosti *Marku Maruliću* u povodu petstote obljetnice nastanka »Judite«.

HR: Imate li još neke prevoditeljske izazove?

Moj život je ostvario puninu u provođenju biranih remek-djela svjetske književnosti. Ali izbor je bio ograničen na nekoliko jezika. Žao mi je što me je u mladosti mimoišao starogrčki, te što nikada nisam naučio dostatno njemačkoga, da spomenem samo te dvije propuštene prilike. Što mi je još preostalo? Na to ću pitanje odgovoriti kad se rastanem s *Johnom Miltonom*, kad završim prijevod njegova »Izgubljenog raja« koji upravo leži na mom radnom stolu.

POZIV HRVATSKE TURISTIČKE ZAJEDNICE TURISTIMA IZ SRBIJE DA LJETUJU U HRVATSKOJ

Tako lijepa, a tako blizu

Beograd, Novi Sad i Subotica ovih su dana preplavili bilbordima s prelijepim fotografijama gradova s hrvatskog Jadrana i sloganom: »Tako lepa, a tako blizu«. Riječ je o kampanji koju provodi Hrvatska turistička zajednica, u suradnji s Ministarstvom turizma Republike Hrvatske, a kojom se nastoji ovoga ljeta na hrvatsko primorje privući veći broj turista s područja Republike Srbije.

Dalmatinska i istarska obala uvijek su bile omiljeno turističko odredište građana Srbije, no, rat je učinio svoje i to do te mjere da stvari nisu značajnije popravljene niti skoro 20 godina kasnije. Hrvatski turistički djelatnici, očito pritisnuti svjetskom ekonomskom krizom koja prijeti mršavijom turističkom

ukupno 20 milijuna kuna«, kaže za HR glasnogovornica Hrvatske turističke zajednice *Viviana Vukelić*. »Ta se promidžba prvenstveno provodi na našim ključnim emitivnim tržištima – u Austriji, Njemačkoj, Italiji, Češkoj i Sloveniji – ali i u zemljama našeg šireg okruženja: Bosni i Hercegovini, Rumunjskoj, Srbiji, Makedoniji i Ukrajini.«

Prema njezinim riječima, upravo je ovih dana krenula dodatna promidžba hrvatske turističke ponude, a radi se o porukama koje se donekle razlikuju od zemlje do zemlje. Tako za BiH, Srbiju i Makedoniju poruka glasi: »Kad srce kaže ljeta, kaže Jadran!«, a za Ukrajinu i Rumunjsku: »Doživite ljepotu raznolikosti!«, uz potpis »Hrvatska: Tako lijepa, tako blizu«. Za Poljsku

»Riječ je o komunikacijskim porukama i konceptima, čiji je temeljni cilj izazvati pozitivne emocije i ozračje, tj. u konačnici pozitivni poziv kod potencijalnih korisnika, odnosno turista u zemljama komunikacijskog obuhvata«, objaš-

cija već počela bilježiti stagnaciju, suočeni smo s realnošću mogućeg zastoja i pada turističkog prometa u odnosu na prošlu rekordnu turističku godinu, kada je u Hrvatskoj ostvareno ukupno preko 11,2 milijuna dolazaka (1 posto više u odnosu na 2007. godinu) i 57,1 milijun noćenja (2 posto više u odnosu na 2007.). Turistički sektor se pripremio za aktualnu situaciju te su već poduzete mjere udruženog oglašavanja kroz partnerstvo javnog i privatnog sektora, te polako ali sigurno daju rezultate. To je već dijelom pridonijelo i turističkoj posjeti boljoj od očekivane u Hrvatskoj za proteklih uskrasnih blagdana, što je nastavljeno i za vrijeme prvosvibanjskih praznika. Najveći broj gostiju tijekom turističke 2009. godine očekujemo iz zemalja koje su već tradicionalno naša ključna emitivna tržišta, a to su Njemačka, Italija, Austrija i Slovenija.«

Hoće li i koliko hrvatska promidžbena kampanja u Srbiji uroditi plodom, bit će poznato po okončanju sezone. Činjenica je da su mjesta na hrvatskom primorju nekada bila omiljena turistička odredišta mnogih s područja Srbije, no, činje-

Očekuje se ipak više turista iz Srbije

U Hrvatskoj turističkoj zajednici procjenjuju kako je prošle godine na hrvatskom Jadranu boravilo oko 87 tisuća turista iz Srbije. Računaju također da bi ove godine taj broj mogao premašiti i 100 tisuća, no i to je puno manje od predratnog broja. Za građane iz Srbije najpopularniji dio hrvatske obale je Istra.

U zrakoplovu bez praznih mjesta

Zračna linija koja povezuje Beograd i Pulu, a koja je po prvi put nakon 17-ogodišnje stanke uspostavljena prošle godine, najprofitabilnija je linija srpskog avio prijevoznika JAT. Popunjenost linije od prosječnih 98 posto najbolje svjedoči o njenoj isplativosti.

JAT je prošlog ljeta dva puta tjedno letio prema Puli, a ove će godine letjeti čak četiri puta tjedno.

sezonom nego ranijih godina, odlučili su stoga pojačati kampanju na srbijanskom tržištu, ali i na tržištima drugih zemalja u okruženju.

POJAČANA PROMIDŽBA

»Trenutačno se provode dopunske aktivnosti ciljane promidžbe hrvatskog turizma za koje je izdvojeno

je to: »Kad srce kaže ljeta, kaže Hrvatska«, uz ranije već korištenu poruku: »Hrvatska. Mala zemlja za veliki odmor.« U konačnici, u Hrvatskoj poruka koja će se uskoro pojaviti na televiziji, radiju, tisku i na vanjskim oglasima glasi: »Kad srce kaže ljeta, kaže Hrvatska!«, uz potpis: »Hrvatska. Tako lijepa, tako naša.«

njava Viviana Vukelić. »Slogan »Mediterranean kakav je nekad bio« i nadalje ostaje temeljni, odnosno krovni slogan hrvatskog turizma i Hrvatske turističke zajednice u 2009. godini.«

NEIZVJESNA SEZONA

Službeni podaci iz ovogodišnje predsezone ukazuju na problem koji bi mogao buknući već za tjedan-dva: u razdoblju od 1. siječnja do 30. travnja prodaja turističkih aranžmana u Hrvatskoj manja je za 14 posto u odnosu na isto razdoblje prošle godine. Ozbiljnosti situacije svjjesni su i u Hrvatskoj turističkoj zajednici.

»Pred nama je nikad teža i nikad neizvjesnija turistička sezona«, upozorava Viviana Vukelić. »Nakon dugogodišnjeg uzastopnog rasta, uključujući i posljednjih nekoliko godina tijekom kojih je konkuren-

nica je i da su veze 90-ih godina prekinute, te da su sada već i navike prosječnog srpskog turista izmijenjene i da je teško ponovno se vratiti na staro. Interesiranje srpskog turista već je odavno s Hrvatske preusmjereno na Grčku, Crnu Goru, Tursku, Bugarsku i Rumunjsku, a nije nevažan niti financijski faktor, budući da su turistički aranžmani u Hrvatskoj još uvijek skuplji od onih u navedenim zemljama.

Zagrebački Jutarnji list, navodeći izjavu vlasnika jedne od najuspješnijih srpskih agencija Kon Tiki Travel, *Slobodana Mičića*, piše kako će ovogodišnji rezultati prodaje hrvatskih aranžmana u Srbiji ipak biti bolji od lanišnjih.

»Da je akcija popularizacije jadranskih ljetovališta počela prije i da su u startu cijene bile takve kakve se sada nude, sigurno bi i zanimanje bilo veće«, tvrdi Slobodan Mičić.

Zvonimir Perušić

U SUBOTICI ODRŽAN SUSRET PREDSTAVNIKA HRVATSKIH KULTURNIH UDRUGA U VOJVODINI

Najavljeno programsko povezivanje udruga

*U cilju osnaživanja kulturnog amaterizma istaknuta je potreba za međusobnom suradnjom udruga na istovrsnim programima, kao i njihovo moguće povezivanje u saveze udruga * Predstavljen internetski portal ZKVH-a koji donosi objedinjeni pregled kulturne scene vojvođanskih Hrvata*

O kulturnom prostoru vojvođanskih Hrvata – stanjima i perspektivama govorio je ravnatelj Zavoda Tomislav Žigmanov

Predstavljanje izvješća o stanju udruga, te prezentacija internetskog portala Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata našli su se na dnevnom redu prvog susreta predstavnika hrvatskih kulturnih udruga u Vojvodini, koji je prošle subote, 16. svibnja, održan u Subotici u organizaciji spomenutog Zavoda.

Naime, ZKVH je početkom godine tijekom šest svojih predstavljanja hrvatskim udruzama (u Baču, Somboru, Golubincima, Petrovaradinu, te dva puta u Subotici) proveo anketu kako bi se uvidjele aktualne prilike, stanje i potrebe u kulturi vojvođanskih Hrvata, a s ciljem osnaživanja kulturnog amaterizma hrvatske nacionalne zajednice u AP Vojvodini.

ANALIZA ANKETE

Analiza anketnih upitnika, kako je ovom prigodom izvijestila menadžerica kulturnih aktivnosti Zavoda *Katarina Čeliković*, daje sliku najvidljivijeg i najmasovnijeg dijela kulture Hrvata u Vojvodini, koji se očituje u mjesnim udruzama kulture.

»Hrvati u javnom području ne sudjeluju dovoljno i relativno je mali broj ljudi aktivno uključen u život hrvatskih kulturnih udruga diljem Vojvodine. Od 28 anketiranih udruga, 21 udruga je dala podatak o broju članova. U njima na osnovi toga djeluje 2664 člana, a aktivnim se smatra 1502. Kako Hrvata u Vojvodini ima 56.000,

Kultura u brojkama

Od 28 anketiranih udruga najveći broj udruga ima folkloru (16) – od kojih 8 udruga i dječje folklorne skupine, potom tamburašku (14), literarnu (12), dramsku (11) i likovnu sekciju (9).

Svoju internetsku stranicu ima 6 udruga, odgovarajući prostor po vlastitom mišljenju ima 9 udruga, knjižnicu ima 12 udruga, a samo njih pet posjeduje sređenu arhivu.

znači da je samo 4,75 posto uključeno u rad hrvatskih udruga«, kaže *Katarina Čeliković*.

Na temelju rezultata ankete pokrenuta su pitanja o međusobnoj suradnji udruga na istovrsnim programima, suradnja udruga u planiranju aktivnosti, zajedničkim godišnjim nastupima (moguće povezivanje u saveze folklornih udruga, savez dramskih skupina i sl.), kriterijima za ocjenu značaja manifestacije (lokalni, općinski, regionalni, pokrajinski, međunarodni) i kriterijima za financiranje.

INTERNETSKI PORTAL

Internetsku stranicu Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata (www.zkvh.org.rs), koji ima pod naziv Portal kulture Hrvata u Vojvodini, predstavila je njegova urednica *Ljiljana Dulić*, poslovno-administrativna tajnica Zavoda. Cilj stranice, kako je naglasila, bio je napraviti sveobuhvatan informativni pregled kulturne scene vojvođanskih Hrvata, kako bi se pospješila ne samo njezina prezentacija pripadnicima drugih kultura, već i potpomoglo ustrojavanje racionalne slike vlastitog kulturnog prostora. Na portalu su, među ostalim, postavljene informacije o udruzama kulture, kao i kalendar priredbi, što će biti od pomoći udruzama u planiranju vlastitih manifestacija.

»Ova stranica će biti korisna i do kraja funkcionalna ako se s nju uključe i same udruge dostavom informacija, od najave događaja do izvješća, ali i drugih sadržaja«, naglasila je *Ljiljana Dulić*.

KULTURNI PROSTOR

O kulturnom prostoru vojvođanskih Hrvata – stanjima i perspektivama govorio je ravnatelj Zavoda *Tomislav Žigmanov*. Ocjenivši

Djelatnice Zavoda: Katarina Čeliković i Ljiljana Dulić

ovaj prostor još uvijek relativno slabo razvijenim, za što postoje i veoma čvrsti objektivni razlozi, naglasio je kako 30-ak kulturnih udruga opstoji i producira kulturne prakse zahvaljujući najčešće entuzijizmu pojedinaca. Osim nedostatka vlastitog prostora za rad, veoma je izražen problem financiranja, pri čemu je vidljiv ne samo nedostatak racionalne slike o tome tko sve i što se sve financira, već se kao problem pojavljuje i pomanjkanje znanja

i vještina u dolaženju do novca.

»Potrebno je učiniti napore u stvaranju karte donatora i tijela državne uprave – od lokalne do republičke, te podizanju kapaciteta za fundraising hrvatskih udruga kulture«, upozorio je Žigmanov.

On je ocijenio kako je broj planiranih manifestacija i njihova važnost iz vizure samih udruga velik, premda ne postoje jasni kriteriji po kojima bi se određivao njihov širi značaj. S

obzirom na velik broj planiranih manifestacija za 2009. godinu, ukazao je i na pitanje vidljivosti hrvatske kulture na kulturnom prostoru Vojvodine – ne samo unutar hrvatske zajednice, već i u medijima većinskog i drugih naroda. Također, Žigmanov je ukazao na potrebu objavljivanja kulturnih proizvoda nakon održanih manifestacija, kako bi ostali trajniji tragovi neke manifestacije.

KORISNI SUSRETI

U razgovoru koji je uslijedio iskazano je zadovoljstvo zbog održavanja susreta. Postavljena su pitanja o kriterijima financiranja rada udruga i manifestacija, o mogućnosti trajnog rješavanja prostora za rad, nabave kompjutorske opreme, problemu odaziva na manifestacije predstavnika udruga. Tijekom rasprave, vidljivom je postala i potreba za kadrovskim osnaživanjem i usavršavanjem mladih ljudi u udrugama.

Kako se moglo čuti, Zavod za kulturu vojvodanskih Hrvata će nastojati da se predstavnici hrvatskih kulturnih udruga sastaju barem dva puta godišnje i tako pridonose ozbiljnosti hrvatskih kulturnih nastojanja. Dogovoreno je da će jesenski radni susret organizirati Hrvatsko nacionalno vijeće.

Sastanku su bili nazočni predstavnici 25 udruga, kao i predstavnici Izvršnog odbora HNV-a, Veleposlanstva RH u Beogradu, Generalnog konzulata RH u Subotici i NIU »Hrvatska riječ«.

D. Bašić Palković

Stipan Katačić,
HKPD »Silvije S. Kranjčević«,
Bački Breg

Na sastanku se moglo čuti nekoliko pozitivnih inicijativa, osobito mi se svidjela ona oko formiranja saveza udruga. Također, od koristi će nam biti i internetski portal Zavoda s kalendarom manifestacija te ćemo tako brže i lakše moći planirati vlastite manifestacije, ali i znati što rade druge udruge.

Marijan Sabljak,
HKUPD Stanislav Preprek,
Petrovaradin

Susret je bio prigoda za međusobno upoznavanje, kao i za objedinjavanje našega rada u jednu cjelinu. Svakako

je od koristi i inicijativa za usuglašavanjem manifestacija, te poziv za održavanjem arhiva udruga. Važno je da se krene s realizacijom toga.

Zvonimir Rajković,
ZHZ Ilija Okrugić, Zemun

Budući da smo mi relativno mlada udruga, susret nam je bio prilika da dobijemo informacije iz prve ruke. Ovakvi

susreti su značajni i mislim da će se naša hrvatska zajednica na razini kulture tijekom godina udruživati sve više i da ćemo biti više vidljivi i jedni drugima, ali i drugim zajednicama.

Formirano Povjerenstvo za raspodjelu namjenskih sredstava hrvatskim KUD-ovima i udrugama

Pomoć projektima koji čuvaju hrvatski identitet

Sukladno Programu za nacionalne manjine u inozemstvu veleposlanik Republike Hrvatske u Beogradu *mr. Željko Kuprešak* imenovao je Povjerenstvo za raspodjelu namjenskih sredstava za pomoć hrvatskim kulturno-prosvjetnim društvima i udrugama u Republici Srbiji. Za predsjednicu Povjerenstva imenovana je generalna konzulica Republike Hrvatske u Subotici *Ljerka Alajbeg*, a za članove: ministar savjetnik u Veleposlanstvu *Filip Damjanović*, konzulica savjetnica u subotičkom konzulatu *Vesna Njikoš-Pečkaj*, uime HNV-a *Željko Pakledinac*, te predsjednica udruge CROV *Tanja Stantić*, dok je za tajnicu Povjerenstva imenovana *Aleksandra Arančić*.

Povjerenstvo je dužno raspodjelu obavljati na temelju konkretnih projekata za koje cijeni da su značajni za očuvanje hrvatskog identiteta, voditi zapisnike o svom radu, te podnijeti izvješće o raspoređenim sredstvima. Dokumentaciju o namjenski utrošenim sredstvima hrvatska prosvjetno-kulturna društva i udruge dužni su dostaviti tajnici Povjerenstva.

SAJAM ZAPOSŁJAVANJA U SOMBORU POSJETILO PET PUTA VIŠE LJUDI NEGO ŠTO SE POSLOVA NUDI

Raste broj nezaposlenih

Sajam zapošljavanja u Somboru, kojeg je organizirala Nacionalna služba za zapošljavanje, prema procjeni organizatora posjetilo je oko 1500 osoba. Održan je u Sokolskom domu u petak, 15. svibnja, a 58 poslodavaca ponudilo je poslove za oko 300 ljudi. U odnosu na kraj prošle godine broj nezaposlenih u Somboru je povećan za 8 posto.

Sajam zapošljavanja je otvorio pokrajinski tajnik za rad, zapošljavanje i ravnopravnost spolova *Miroslav Vasin*, koji je naglasio kako je u Vojvodini od početka godine do danas bez posla ostalo oko 7000 ljudi, a najteža je situacija u Zapadnobačkom i Sjevernobačkom okrugu. Stoga je Izvršno vijeće Vojvodine donijelo plan za očuvanje radnih mjesta i zapošljavanje, kojemu je cilj do kraja ove godine broj nezaposlenih svesti na razinu

U odnosu na kraj prošle godine, nezaposlenih je sada u ovom gradu više za 8 posto

broja nezaposlenih na kraju prošle godine. Predsjednik Skupštine Grada i lokalnog vijeća za zapošljavanje *Nemanja Delić* rekao je

kako ovaj sajam ima dobru i lošu stranu. Dobra strana pokazuje kako je sajam odlično organiziran, a veliki broj nezaposlenih pokazu-

je koliko je ljudi ostalo bez posla. Osnovni razlog tome je loše izvedena privatizacija u Somboru.

Nacionalna služba za zapošljavanje sukladno programu Izvršnog vijeća Vojvodine realizira projekte kojima je cilj očuvanje radnih mjesta. U Vojvodini je po ovim projektima zaposleno više od 1500 ljudi. Za ove je programe, prema riječima direktora somborske filijale Nacionalne službe za zapošljavanje *Sekule Tanjevića*, veliki interes i u Somboru. Za subvencije za novo zapošljavanje primljeno je 55 zahtjeva za zapošljavanje 74 osobe, a za samozapošljavanje je podneseno 90 zahtjeva. Za zapošljavanje pripravnika podnesena su 103 zahtjeva, a za javne radove je podneseno 30 projekata, koji bi mogli zaposliti 553 osobe.

Z. Gorjanac

STRUČNI IZLET ISTARSKIH PČELARA U SLAVONIJU I VOJVODINU

Susret na imanju Vladimira Hunjadija

Domaćin pčelarima iz Hrvatske bio je poznati proizvođač visokokvalitetnog lipovog meda, vlasnik etikete »Najbolje iz Vojvodine«

Pčelarska udruga Lipa iz Pazina organizirala je za četrdesetak istarskih pčelara stručni izlet u Slavoniju i Vojvodinu. Prvo je odredište bio Nuštar u istočnoj Slavoniji, gdje su se, uz obilazak nekoliko pčelinjaka u okolici, susreli i s predstavnicima Pčelarskog saveza Vukovarsko-srijemske županije.

Uvjeti pčelarenja u tom su kraju bitno drukčiji nego u Istri, jer zbog puno veće vlage ovo područje obiluje dobrim pašama, osobito livadnih kultura u vrijeme kada nema uobičajenih drugih pčelinjih paša, što u Istri u vrijeme većih suša nije slučaj.

Nakon turističkog obilaska znamenitosti, ali i poznatih vinarskih podruma Đakova, Kutjeva, Iloka i Osijeka, sljedeća postaja ovog putovanja bila je u Vojvodini.

Vladimir Hunjadi iz Petrovaradina jedan je od ovdašnjih najistaknutijih pčelara, a osobito je poznat

po svom lipovom medu koji ponosno nosi i etiketu »Najbolje iz Vojvodine«. Hunjadijevo gосто-

vanje u Pazinu, gdje je prije pola godine održao predavanje za istarske pčelare, bilo je i povodom da se dogovori ovaj izlet, a na njegovu su se imanju Istrani susreli i s predstavnicima Pčelarskog saveza Vojvodine.

U Srijemskim Karlovcima posjetili su imanje poznate pčelarske obitelji *Živanović*, na kome se nalazi i jedinstveni Muzej meda. Prije 150 godina upravo je na imanju ove obitelji prvi put u Vojvodini i Srbiji uvedeno pčelarenje košnicama s pokretnim saćem. Zahvaljujući muzeju toj obitelji dolaze organizirane grupe posjetitelja, kojima, uz obilazak muzeja i imanja te demonstraciju vrcanja, na kušanje nude više vrsta meda, kao i fruškogorska vina iz vlastitog podruma.

Igor Kušeta

Nove web stranice Skupštine Subotice nisu službene web stranice Grada

Vijest o novoj internetskoj stranici koja je predstavljena 13. svibnja, u nekim medijima je netočna, odnosno nepotpuno objavljena. Iz tog je razloga pokretanje internetske stranice Skupštine Grada Subotice, kao jednog od tijela Grada Subotice, nekolicina građana primila s nerazumijevanjem, te želimo istaknuti njenu važnost, navodi u svom današnjem priopćenju predsjednik Skupštine Grada, Jenő Maglai.

»Nova internetska stranica Skupštine Grada Subotice, koja se otvara na www.suboticaonline.rs i www.szabadkaonline.rs, ima za cilj što kvalitetnije i brzo informiranje, te ažurno postavljanje sadržaja i bolju komunikaciju s građanima od strane zaposlenih u Skupštini Grada Subotice. Osim ove internetske stranice, u okviru Grada Subotice postoje još dvije službene internetske stranice, www.subotica.rs i internetska stranica Grada Subotice - Odsjek za lokalni ekonomski razvitak www.suboticainvest.com, koja ima za cilj privući investitore u naš grad«, ističe u priopćenju Maglai, te dodaje kako je posebna prednost navedenih stranica njihova raznolikost.

Naime, ovu raznolikost kao i podijeljenost različitih tijela, posjeduju primjerice i internetske stranice Izvršnoga vijeća i Skupštine AP Vojvodine.

»S nerazumijevanjem stojimo pred činjenicom da se u gradu kao što je Subotica miješaju pojmovi i nazivi tijela koja čine Lokalnu samoupravu Subotice. Iniciranje nove web stranice od strane predsjednika Skupštine Grada Subotice nema namjeru da se ona službeno predstavlja kao internetska stranica Grada, već je njena zadaća predstaviti i približiti rad Skupštine Grada Subotice svojim građanima«, stoji na kraju priopćenja predsjednika Skupštine Grada, Jenőa Maglaia.

Veterinarski zavod otkupljuje kukuruz

Veterinarski zavod »Subotica« otkupljuje kukuruz po cijeni od 11 dinara po kilogramu s PDV-om, te kuniće težine od dva do tri kilograma po cijeni od 160 dinara po kilogramu. Plaćanje je u roku od sedam dana. Veterinarski zavod također obavlja i prodaju stajnjaka po cijeni od 0,54 dinara po kilogramu. Podrobnije informacije mogu se dobiti putem telefona broj 624-100.

Temeljem članka 10. i članka 29. Zakona o procjeni utjecaja na okoliš (»Službeni glasnik RS« broj 135/04), Općinska uprava, Služba za komunalne poslove, poduzetništvo i zaštitu okoliša, Subotica, Trg slobode br. 1.

OBAVJEŠTAVA

Da je nositelj projekta Branimir Jovanović, Maksima Gorkog br. 7. - Bačka Topola, podnio Zahtjev za odlučivanjem o potrebi izrade studije o procjeni utjecaja na okoliš za objekt »Skladište voća i povrća«, koji se nalazi na katastarskoj čestici br. 23742/1, k.o. Stari Grad, na području Subotice.

Uvid u podatke i dokumentaciju iz Zahtjeva nositelja projekta može se izvršiti u prostorijama Službe za komunalne poslove, poduzetništvo i zaštitu okoliša, II. kat Gradske kuće - ured 226, svakog radnog dana od 10 do 12 sati, u razdoblju od 22. 5. 2009. do 1. 6. 2009. godine.

tel: 024 600-886
fax: 024 753-186
mail: busbenes@tippnet.rs

Prijateljski nogometni susret

DSHV – SU STARS

Izveštava: Dražen Prčić

Unatoč nemogućim uvjetima za igru, po velikoj provali oblaka i terenu posve prekrivenim vodom, obje momčadi prikazale su veliko zalaganje i solidan nogomet

Niti iznenadni prolom oblaka, istina dugo očekivane kiše, i gotovo nemogući uvjeti za normalnu igru na terenu koji je većim dijelom bio ispunjen golemim barama, u utorak, 19. svibnja, na pomoćnom terenu NK Bačke nisu mogli pokvariti lijepu ideju organizatora prijateljskog nogometnog susreta između selekcija DSHV-a i momčadi SU STARS, koju u većini čine nekadašnji nogometaši NK Bačke iz Subotice iz generacije 1967.–1969. Iako je početak susreta zakazanog za 17 sati kasnio zbog jakog pljusk, neodigravanje ili otkazivanje uopće nije, niti jednog trenutka, dolazilo u obzir. Želja svih nogometaša iz obje momčadi bila je jača od kiše, mokrih majica, teškog terena...

Uslijed nepovoljnih vremenskih uvjeta, ali i sve jače grmljavine koja je ugrožavala sigurnost nogometaša na vlažnom travnjaku, dogovoreno je odigravanje samo jednog poluvremena u trajanju od 35 minuta, ali je i malo jačih pola

sata igre donijelo lijepi nogomet na obje strane. Na teškom i raskvašenom terenu, prepunom golemih bara, bolje su se snašli nogometaši SU STARS-a i s dva pogotka (Kalmar iz opravdano dosuđenog kaznenog udarca i Sili nakon prekrasnog lob udarca s više od 25 metara) zaslužno rezultatski nadvisili (2-0) vrlo kvalitetnu momčad DSHV-a, ojačanu s nekoliko mlađih nogometaša. Kao i na svakom prijateljskom susretu, osim rezultata koji služi za trenutačni prestiž, najvažniji segment je bila lijepa ideja organizatora da se obje momčadi druže na sportskom terenu i kroz sport prodube prijateljstvo, koje između pojedinih igrača obiju momčadi traje i više od 30 godina. Ovoga puta uspješnija je bila »domaća« momčad SU STARS, jer nogometaši koji su ovoga puta nastupili u žutim dresovima sponzorskog Trikotexa godinama svoga nogometnoga odrastanja igrali su na travnjaku na kojem se odigrao ovaj prijateljski susret, pa je i to djelomice presudilo u konač-

nom rezultatskom plusu. Momčad DSHV-a po prvi puta je igrala u ovom sastavu i pokraj svih nepovoljnih vremenskih uvjeta ipak je pokazala veliku želju za igrom i prikazala dobar nogomet, uz nekoliko opasnijih ataka na gol vratara Kujundžića, zasigurno igrački najpoznatijeg aktera ovoga susreta (godinama branio za prvoligašku momčad Spartaka).

Susret je odlično vodio sudac Antuš Horvacki, popularni Šeki, koji je svojim autoritetom sve vrijeme kontrolirao igru na teškom terenu, i pokazao razumijevanje kada nije, već na samom početku susreta (35. sekunda) zbog neopreznog pogibelnog starta isključio Kajinića (SU STARS). Ostatak utakmice prošao je u iznimno fer i korektnoj igri na obje strane i, što je također važno, nitko nije stradao zbog grube igre ili raskvašenog travnjaka, jer ovdje su ipak u većini bili igrači koji se već odavno ne bave aktivnim igranjem nogometa. Veliku pobjedu, ne samo onu rezultatsku, odnijeli su nogometaši

obje momčadi i njihova nogometna želja koja je bila jača od nemogućih uvjeta za igru.

Pokisli do gole kože, ali igrali punim srcem:

DSHV: Jaško Beneš, Ivan Dulić, Siniša Vujević, Atila Miler, Marko Marijanušić, Martin Vojnić Mijatov, Branko Vojnić Hajduk, Željko Gršić, Dragan Ivić, Albert Stantić, Igor Skenderović, Branislav Borović, Marinko Šimić, Davor Šimić, Ivan Budimčević, Milan Dujmović, Stipo Kolak, Neven Orčić, Zoran Galfi i Tomislav Cvijin, uz navijača Peru Horvackog, subotičkog dogradonačelnika, koji je pod kišobranom gledao cijeli susret

SU STARS: Zoltan Kujundžić, Zoran Mandić, Tomislav Kujundžić Buncek, Robert Šagi, Jožef Sili, Marko Romić, Ilija Dobrić, Zoran Vajda, Vjekoslav Ostrogonac, Zoran Kalmar, Ivan Kajinić, Ivica Francišković, Boško Milić, Mirko Kopunović i izbornik momčadi Dražen Prčić.

Dogovoren revanš

Svi akteri ovoga prijateljskog susreta suglasni su kako je unatoč nemogućim uvjetima za igru prikazan solidan nogomet, a kako bi sve to bilo još mnogo bolje da je vrijeme bilo ljepše. Upravo zbog toga je dogovoren revanš, koji bi se trebao igrati sljedećeg mjeseca

Na Koridoru 10 počeli radovi »nevidljivi za oko«

Radovi teku, a bageri nepokretni

»Radovi na izgradnji deset kilometara duge dionice od Horgoša do Novog Sada ni u jednom momentu nisu stali. Morate razumjeti da radovi ne teku jedino kada strojevi bruje«, kaže nadzornik iz Centra za puteve Beograd Srđan Jovanović

Radovi na izgradnji autoceste E 75 na Koridoru 10 od Horgoša do Novog Sada izazvali su veliku pozornost javnosti. Nakon svečanog obilježavanja početka radova 10. svibnja, sutradan su na gradilištu zatečena samo dva buldožera i jedan bager, koja su četiri dana bili nepokretni na objektu na dionici autoceste, kod 38. kilometra Koridora 10 od Horgoša do Novog Sada. To je sve što je ostalo od mehanizacije, koja je donesena kako bi obilježila dugo najavljivani nastavak radova na Koridoru 10. U nedjelju, 10. svibnja, izvođač radova, koji je dobio posao na tenderu, »Preduzeće za puteve Beograd« »dovukao« je oko 20 kamiona natovarenih s po 15 kubičnih metara šljunka, pijeska i drugog materijala koji se koristi za izgradnju ceste.

Tada su predsjednik države *Boris Tadić* i premijer *Mirko Cvetković* zajedno s visokim dužnosnicima bili nazočni početku radova, kada je probijeno najmanje 100 metara buduće lijeve trake na autocesti prema Horgošu. Kada je svita državnog vrha otišla, kamioni su odvezeni, najvjerojatnije na neko drugo gradilište i ostala su samo tri stroja s čuvarom gradilišta.

Da podsjetimo, dvije domaće tvrtke: »Preduzeće za puteve Beograd« i »Putevi Užice« dobile su posao nastavka izgradnje dijela Koridora 10 na dionici autoceste od 28. do 38. kilometra i od 98. do 108. kilometra autoceste Subotica-Novi Sad. Vrijednost radova je jedna milijarda i 530 milijuna dinara, financiraju se iz sredstava Vlade Srbije, a rok za završetak

je šest mjeseci. Dionica autoceste koju treba graditi iznimno je značajna za Suboticu, jer predstavlja jednu od crnih točaka na cestama, gdje se u posljednje vrijeme događa veliki broj nesreća.

»Radovi na izgradnji 10 kilometara duge dionice od Horgoša do Novog Sada ni u jednom momentu nisu stali. Morate razumjeti da radovi ne teku jedino kada strojevi

bruje«, ističe *Srđan Jovanović*, nadzornik iz Centra za puteve Beograd. Predsjednik Upravnog odbora Koridora 10 *Aleksandar Jankulov* je rekao kako su radovi službeno počeli prije deset dana i istaknuo da je njima u interesu kvalitetno uraditi posao i poštovati predviđenu dinamiku radova.

Za razliku od Srbije, u Hrvatskoj su ozbiljnije prišli rješavanju izgradnje autoceste, koridora i poboljšanju prometa općenito. Autoceste u Hrvatskoj spadaju među najbolje u cijeloj Europi zahvaljujući činjenici da su nedavno izgrađene po suvremenim načelima. Glavne autoceste povezuju prijestolnicu Zagreb s drugim većim gradovima u zemlji i s važnim prijestolnicama susjednih zemalja. Prije nekoliko godina Hrvatska je cestama dovela srednju Europu na Jadran, konkurirajući projektima za sredstva EU u svezi s povezivanjem svojeg vodnog prometa. U okviru toga projekta izgrađen je kanal Vukovar-Bosanski Šamac, tako da se vodni promet s Dunava prebacio prema Šamcu, na Savu, i zatim je željeznicom i novom autocestom povezan s Jadranom.

Sandra Iršević

Subotica-trans

SUBOTICA-TRANS obavještava cijenjene putnike na međunarodnoj autobusnoj liniji, Subotica – Zagreb, važe cijene prijevoza s nizom pogodnosti:

- djeca do 6 godina voze se besplatno
- djeca od 6 do 12 godina imaju popust 50% (cijena povratne karte iznosi 1.225 din.)
- studenti uz prikaz studentske legitimacije (koja se dobiva na autobusnoj stanici) uživaju popust od 20% (povratna karta je 3.332 din., a u jednom smjeru 1.960 din.)

POPUSTI VAŽE ISKLJUČIVO ZA IZRAVNU LINIJU OD SUBOTICE DO ZAGREBA U OBA SMJERA I VAŽE 30 DANA.

VAŠ SUBOTICA-TRANS

PETROVARADIN, JEDNO OD NAJVAŽNIJIH VOJNIH I STRATEŠKIH MJESTA NA PANONSKOM PROSTORU

Tvrđava, simbol sigurnosti

Razvitak Petrovaradina započinje nakon 1237. godine, kada ga je mađarski kralj Bela IV. poklonio francuskim kaluđerima cistercistog reda iz pokrajine Šampanj, koji su tu saznali samostan Belefons

Tvrđava, to je prva asocijacija pri spomenu Petrovaradina. Zahvaljujući tvrđavi Petrovaradin već 20 stoljeća postoji kao utvrđeno i naseljeno mjesto. Nalazeći se na desnoj obali Dunava, na ogranku Fruške gore koji se 40 metara uzdiže nad rijekom, Petrovaradin je oduvijek predstavljao jedno od najvažnijih vojnih i strateških mjesta na panonskom prostoru.

Prva spominjanja ovog utvrđenog mjesta nalazimo u rimskim zapisima. Pokorivši keltska ple-

1494. nadbiskup *Petrus de Varda* ponovno proširuje i utvrđuje utvrdu. Tvrđava se od tada sastoji iz dvaju dijelova – Gornjeg i Donjeg grada.

TURCI U TVRĐAVI

Gornji grad je utvrda u užem smislu, s visokim bedemima, osmatračnicama, smještajem za vojsku i vojnim skladištima.

Donji grad se sastoji od uskih ulica i kuća s malim dvorištima. Također je opasan bedemom i činili

austrijska vojska ponovno zauzima tvrđavu 17. kolovoza 1691. godine, a 1692. započinje izgradnja dviju obrambenih linija s 14.000 vojnika. Izgradnja i utvrđivanje započeto 1692. godine daju sadašnji izgled tvrđavi i to stanje traje skoro 100 godina.

Posljednja velika opasnost od Turaka otklonjena je velikom bitkom 5. kolovoza 1716. godine pokraj Petrovaradina. Vojska koju je činilo 200.000 Turaka pod vodstvom *Damada Ali paše* pokušala je zauzeti tvrđavu, ali je pretrpjela strahovit poraz od 80.000 kršćanskih vojnika pod vodstvom *Eugena Savojskog*.

DRUGA PO VELIČINI U EUROPI

Završavanjem pontonskog mosta 1698. godine tvrđava je povezana s utvrđenim mostobranom na lijevoj obali, gdje se ubrzo razvija naselje s oko 1000 stanovnika. Naselje 1748. godine ima 4620 stanovnika i carica *Marija Terezija*

ga proglašava slobodnim gradom pod nazivom Neusatz (Novi Sad). Izgradnja četvorokratnih podzemnih hodnika i skladišta od kojih neka vode ispod Dunava počinje 1768. godine i zajednička dužina im je preko 16 km.

Početkom 19. stoljeća Petrovaradinska tvrđava s 4000 vojnika i 800 topova jedna je od najvećih i najsigurnijih tvrđava u Europi. U vrijeme europskih revolucija (bečka, mađarska, francuska) 1848.-49. vojska iz tvrđave priklonila se revolucionarima i s 200 topova bombardirala Novi Sad, gdje je bila smještena vojska odana caru i uništila 70 posto grada. U 20. stoljeću ratna razaranja u Prvom i Drugom svjetskom ratu zaobišla su Petrovaradinsku tvrđavu. Sve do 1951. godine tvrđava služi kao vojna utvrda, nakon čega uglavnom prelazi u civilnu upravu. Prostirući se na površini od 112 hektara Petrovaradinska tvrđava je druga tvrđava po veličini u Europi i s pravom nosi naziv »Dunavski Gibraltar«.

Dario Španović

mena koja su se tu nastanjivala, Rimljani u I. stoljeću dižu utvrdu i osmatračnicu pod nazivom Cusum. Nakon pada Zapadnog Rimskog Carstva ovo područje osvajaju Huni, a nakon raspada njihove države svoju vlast uspostavlja Bizant. Razvitak Petrovaradina započinje nakon 1237. godine, kada ga je mađarski kralj *Bela IV.* darovao francuskim kaluđerima cistercistog reda iz pokrajine Šampanj, koji su tu saznali samostan Belefons. Radi zaštite, kaluđeri oko 1330. godine povećavaju i bolje utvrđuju postojeću utvrdu. Između 1490. i

su jednu cjelinu. Nakon turskog zauzimanja Beograda 1521. i njihovog pravca daljnjih osvajanja u smjeru sjeverozapada, na udaru se našla i Petrovaradinska tvrđava. Nakon duge opsade, 15. srpnja 1526. godine Turci zauzimaju tvrđavu i u njihovom posjedu ostaje 160 godina. Za vrijeme Velikog turskog rata (1683.-1699.) austrijska vojska 1687. godine zauzima tvrđavu i ubrzano radi na njenom boljem utvrđivanju, jer su još predstojale borbe za potiskivanje Turaka iz Podunavlja. Nakon ponovnog kraćeg razdoblja pod turskom vlašću,

Hrvati u Petrovaradinu

Osim sto su Hrvati u Petrovaradinu oduvijek činili značajan dio stanovništva, a katolici većinu (Hrvati, Mađari, Nijemci), u Petrovaradinu su rođeni ili boravili neki od najvećih hrvatskih sinova. Svakako jedan od najvećih hrvatskih sinova, koji je svoj život posvetio napretku, ujedinjenju i neovisnosti Hrvatske, jest hrvatski ban Josip Jelačić, koji je rođen u Petrovaradinu 16. listopada 1801. Svećenik i književnik, sudionik hrvatskog narodnog preporoda Ilija Okrugić - Srijemac službovao je u Petrovaradinu od 1866. do svoje smrti 1897. Josip Juraj Strossmayer, biskup, političar i utemeljitelj središnjih hrvatskih znanstvenih i kulturnih institucija, svoje je službovanje započeo u Petrovaradinu. Nažalost, moćni bedemi Petrovaradinske tvrđave nisu uspjeli sačuvati Hrvate od nasilnog progonstva 90-ih godina. Od 4000 Hrvata (40 posto) danas ih je ostalo samo oko 1500 (10 posto), ali rodna kuća bana Josipa Jelačića i četiri katoličke crkve i dalje odolijevaju vremenu i svjedoče o hrvatstvu u Petrovaradinu.

OBNOVA KANALSKE MREŽE OKO PLAVNE I UREĐENJE MJESTA

Predstoji temeljno čišćenje

Općinska uprava Bač, Direkcija za izgradnju općine Bač i Mjesna zajednica Plavna osmislili su projekt čiji je glavni financijer Svjetska banka

Plavna je mjesto okruženo brojnim kanalima, koji su povezani jedan s drugim i dopiru do crpne postaje i Dunava. U stvari, postoje dvije crpne postaje – stara i nova, ali one nisu radile punim kapacitetom zbog zamuljenosti i zapuštenosti kanalske mreže. Najzapostavljeniji dio bio je na dijelu od starog nogometnog igrališta do Štajerove čuprije i Ante (k.o. Bođani). Zbog toga je poljoprivredno zemljište na tim prostorima postalo gotovo neobrađivo, podvodno i zaraslo u trsku. Iz tih razloga odlučeno je da se započne projekt rekonstrukcije i čišćenja kanalske mreže.

tom potezu nalazi 3000 hektara poljoprivrednog zemljišta, a na nekim mjestima kanali su gotovo nestali, postali plitki i poprimili izgled bare.

VIŠESTRUKA KORIST

Općinska uprava Bač, Direkcija za izgradnju općine Bač i Mjesna zajednica Plavna osmislili su ovaj projekt, a glavni financijer je Svjetska banka. Radove izvodi Vodoprivredno poduzeće »Čuprija« a.d. iz Čuprije. Ovih su dana predstavnici Svjetske banke i Nadzornog odbora bili u posjetu i promatrali radove i realizaciju projekta. Prema izjavi tajnika MZ Plavna i šefa

sve to će i crpne postaje konačno moći raditi punim kapacitetom i regulirati razinu vodostaja Dunava, dovodenjem ili odvođenjem vode iz Dunava u kanale i obratno. Ponovno će sve njive biti potpuno obrađive što će donijeti veće prihode, a poljoprivrednici će moći i natapati svoje njive vodom iz kanala. Imat ćemo čiste kanale koje ćemo moći i poribljavati, od čega će koristiti imati ribiči, turisti i lokalno stanovništvo. Realizacijom ovog projekta smanjit će se i rizik od poplava, jer u slučaju previsoke razine Dunava crpne će postaje crpiti vodu iz Dunava i usmjeravati je u kanale, koji će od sada imati mnogo veće kapacitete«, izjavio je za Hrvatsku riječ tajnik Mjesne zajednice Plavna Slobodan Zeljković.

DOBRA SURADNJA

Obišli smo i samo mjesto izvođenja radova i razgovarali sa šefom izvođača radova Miroslavom Jovanovićem. On nam je tom prigodom rekao: »Na nekim mjestima kanali su bili zamuljeni i dubina im je bila jedva pola metra. Sada će cijelom dužinom dubina biti

2,5 metra. Osim uređenja samih kanala produbljivanjem i čišćenjem usporedno se sredi i obala i prilazi kanalima.

Bitna je dobra suradnja između nas izvođača i vas domaćina, kao i cijele općine Bač. To je upravo i interesiralo predstavnika Svjetske banke zaduženog za socijalna pitanja, koji je izrazio zadovoljstvo dosadašnjom realizacijom ovog projekta i našim međusobnim odnosima i suradnjom. Upravo zbog tako dobre međusobne suradnje moguće je čak da radovi budu završeni i prije ugovorenog roka.«

U razgovoru s tajnikom Mjesne zajednice Slobodanom Zeljkovićem saznali smo još nekoliko dobrih vijesti: sve fasade na zgradama u središtu sela upravo su uređene, a u žardinjere je posađeno cvijeće. Odlukom Savjeta MZ Plavna započinje gradnja ljetne bine u dvorištu Vatrogasnog doma, a u dvoranu se uvodi centralno grijanje. Ovo će najviše koristiti postojećim udrugama u mjestu, među kojima je i HKUPD »Matoš«, koji će na ovaj način riješiti problem javnih nastupa i uvježbavanja svog programa.

Zvonimir Pelajić

Ovim je projektom obuhvaćena kanalska mreža u dužini od oko 20 kilometara oko Plavne. Takvo temeljno prokopavanje i čišćenje kanala posljednji je put rađeno prije više od 30 godina. Oko kanala se na

izvođačkih radova, zadovoljni su dinamikom i kvalitetom do sada izvedenih radova.

»Korist od ovog projekta je višestruka: gospodarska, ekonomska, sigurnosna i ekološka, a uz

Potpisan ugovor za izradu studije

Revitalizacija pruge izvjesna

APATIN – Ugovor za izradu »Prethodne studije opravdanosti revitalizacije pruge Sombor-Apatin-Sonta i gradnje intermodalnog terminala u industrijskoj zoni Apatin-Dunav« potpisan je 14. svibnja u Apatinu. Potpisnici su predsjednik Općine dr. Živorad Smiljanić i u ime Instituta Saobraćajnog fakulteta iz Beograda prof. dr. Slavko Veskočić.

Već ranije Općina Apatin je, skupa s drugim jedinicama lokalne samouprave Zapadnobackog okruga i Pokrajinskim tajništvom za gospodar-

stvo, sufinancirala izradu studije »Revitalizacija pruga i željezničkog prometa Zapadnobackog okruga«. Studija je pokazala opravdanost revitalizacije i ulaganja u željezničku infrastrukturu, osobito u cilju uspostave željezničkog prometa koji će doprinijeti stvaranju uvjeta za bolji gospodarski razvoj ne samo apatinske, nego i šire regije.

Revitalizacijom pruge Apatin-Sviloevo-Sonta omogućilo bi se izravno povezivanje budućeg Robno-transportnog centra Apatin, s lokacijom na riječnom koridoru VII, sa željezničkim koridorom X. Ukoliko studija izvodljivosti pokaže pozitivan rezultat, Općina Apatin će imati realnu podlogu za sudjelovanje na svim budućim natječajima za odobravanje poticajnih financijskih sredstava.

I. Andrašić

U APATINU ODRŽANA ZONSKA SMOTRA IZVORNOG STVARALAŠTVA ODRASLIH

Sigurni nastupi društava hrvatske zajednice

Članovi institucija kulture hrvatske nacionalne zajednice iz regije zapadne Bačke pokazali su Apatincima dio svoje bogate kulturološke tradicije. Na Zonskoj smotri izvornog pučkog stvaralaštva, održanoj 16. svibnja u velikoj dvorani Doma kulture u Apatinu nastupili su, među ostalima, i KPZH »Šokadija« iz Sonte, HKUD »Vladimir Nazor« iz Sombora i KUDH »Bodrog« iz Bačkog Monoštora interpretacijom svojih izvornih običaja. Na smotri, čiji je organizator Pokrajinski savez amatera, koji djeluje u okviru Zavoda za kulturu Vojvodine, predstavilo se oko 460 sudionika, odnosno 28 solista i skupina iz 19 institucija kulture.

Prije službenih nastupa na pozornici Doma kulture sudionici smotre su, u defileu glavnom ulicom Apatina, pokazali velikom broju okupljenih građana dio svojega umijeća. Starinska pučka

ruha Šokaca, Bunjevaca, Ličana, Banijaca, Kordunaša, Mađara, temperamentni zvuci i tradicijsko plesanje izmamili su puno pljeska.

U natjecateljskom dijelu, u velikoj dvorani Doma kulture

re nastupili su po skupinama – instrumentalisti, pjevačke skupine, skupine s izvornim plesovima, te skupine koje su interpretirale

ko vodstvo *Vinka Paštovića*, prikazali su običaj »Dolazak po mladu«. Sončanska »Šokadija« izvela je svinjarski običaj »Kad su stari svinje žirovali« u obradi *Aljoše Mihaljeva*, a u izvedbi članova KUDH-a »Bodrog« prikazan je monoštorački običaj »Odijevanje mlade« uz umjetničko vodstvo *Marije Turkalj*. Od somborskih udruga nastupili su još GKUD »Ravangrad« i GKUD »Sombor«, a iz Sonte OKUD »Ivo Lola Ribar«. Smotra je, pod selektorskom upravom profesionalne dužnosnice Saveza amatera Vojvodine *Slobodanke Rac*, održana u okviru pokrajinskog natjecanja podijeljenog u 6 zona. Rezultati će sudionicima biti priopćeni nakon posljednjeg zonskog natjecanja, početkom lipnja, a Pokrajinska smotra bit će održana tijekom rujna u Vrbasu.

Ivan Andrašić

U Bačkoj Palanci i Tovariševu održan 7. međunarodni festival dječjeg folklora

Bogatstvo folklora različitih naroda

U Bačkoj Palanci i Tovariševu održan je Međunarodni festival dječjeg folklora na kome je sudjelovalo 500 djece iz osam zemalja. Predsjednica Skupštine Općine Bačka Palanka *Zdravka Milenković* priredila im je svečano primanje. Osim domaćina sudjelovala su djeca iz: Ukrajine, Poljske, Bugarske, Bosne i Hercegovine, Mađarske, Slovenije i Hrvatske. Djeca iz inozemstva smještena su kod svojih vršnjaka u Bačkoj Palanci i Tovariševu.

Završna večer festivala bila je u subotu, 16. svibnja, u velikoj sportskoj dvorani u Tovariševu. U prepunoj dvorani, nakon himne festivala »Ala volem kolo da igram«, koja je skladana u pravom vojvodanskom glazbenom ruhu, nastupali su folklorni ansambli otkrivajući publici nepregledno glazbeno i folklorno bogatstvo različitih naroda, koje veže duh zajedništva, ljepote i ljubavi.

Svoje veliko umijeće predstavili su nam: Folklorni ansambl »Raciborzanie« iz Poljske, Ansambl narodnih igara »Halytska veselka«

iz Ukrajine, FA »Nashenche« iz Bugarske, GKUD »Kosta Abrašević« iz Bačke Palanke, Folklorna skupina »Dragatuš« iz Slovenije, KUD »Jovan Dučić« iz Nove Gajdobre, KUD »Mileta Protić« iz Tovariševa i SKUD »Ljudevit Štur« iz Iloka (RH).

Svi ansambli izvodili su svoj program na bini, koja je za ovu prigodu inscenirana slikom crkve s nekoliko kuća i seoskim bunarom – dermom, što je davalo osobitu toplinu i idilični ugođaj večeri. Sve je bilo gotovo besprijeekorno, a na koncu programa upriličen je veoma lijep vatromet.

Pokrovitelji festivala bili su: Pokrajinsko tajništvo za međunarodnu i regionalnu suradnju, Skupština Općine Bačka Palanka i drugi.

Zvonimir Pelajić

Općinska smotra folklora u Baču i Plavni

»Matoš« se plasirao na zonsku smotru folklora

Smotra folklora u Općini Bač održana je u nedjelju, 17. svibnja. Na smotru su se prijavila samo dva kulturno-umjetnička društva: KUD »Mladost« iz Bača i HKUPD »Matoš« iz Plavne. Iz tehničkih razloga odlučeno je da se ova smotra održi jednim dijelom u Baču, a drugim u Plavni.

Kako saznajemo, u Baču je nastupilo više odjela KUD-a »Mladost«, a na zonsku su se smotru plasirale dvije izvorne pjevačke skupine i jedna vokalna solistica.

U Plavni je u holu OŠ »Ivo Lola Ribar« nastupio folklorni odjel HKUPD-a »Matoš« i oduševio publiku dobro uvježbanim programom. Oni su predstavili šokačke izvorne pjesme i plesove iz Plavne pred pedesetak posjetitelja i simpatizera ove udruge.

Smotru je organizirala Gradska knjižnica, odnosno, kako je još uvijek zovu – Narodna biblioteka »Vuk Karadžić« u Baču. Zonska smotra folklora, na kojoj će nastupiti i HKUPD »Matoš«, najavljena je za subotu, 23. svibnja, u Crvenki.

Z. Pelajić

Marko Vukov, dugogodišnji član DSHV-a

Ne zaboraviti korijene

N našem se narodu uvijek sugeriralo kako politika nije dobar prijatelj, već je za nas motika i plug. Skoro su nas sve uvjerali u ovu tvrdnju, kaže bać Marko

Manastiru. Volio je čitati i politika ga je iznimno zanimala. Nakon vojske nastavlja paorski život, za koji kaže kako je uvijek bio težak, osobito za ljude koji su bili vjerski i nacionalno opredijeljeni. Takvi su poglavito ostajali bez pogodnosti ondašnjeg agrarnog sustava.

DEVEDESETE

I tako su, kaže bać Marko, došle devedesete godine prošlog stoljeća. »Bilo mi je veoma drago kada je osnovan DSHV. Predosjećao sam da neće ići lako. Narod je bio zastrašen i zbunjen, bilo je teško i

Na blagdan Svetog Marka, 25. travnja, blagoslovljen je križ, spomen obilježje u dvorištu Marka Vukova u Starom Žedniku. Križ je blagoslovio vlč. Željko Šipek. Križ je podignut na inicijativu DSHV-a podružnica Subotica i MO Žednik.

opasno devedesetih godina imati veze s DSHV-om. Uz to, našem se narodu uvijek sugeriralo kako politika nije dobar prijatelj, već je za nas motika i plug. Skoro su nas sve uvjerali u ovu tvrdnju«, kaže bać Marko.

Unatoč tome, bać Marko je želio biti aktivan u svojoj zajednici i to je ondašnje čelništvo DSHV-a zapazilo. Predložili su osnutak mjesne organizacije Žednik.

»Probao sam ostati na strani, a naprijed da idu ljudi s više škole, ali nije išlo. Zato sam prihvatio i još s nekoliko ljudi pripremio osnivačku skupštinu. Rado se sje-

ćam kako je to izgledalo prije 19 godina. Tu kod nas na salaš dolazili su ućeni ljudi pomoć nam organizirati mjesnu organizaciju. Dolazili su: dr. *Stipan Sudarević*, prof. *Julije* i *Ivanka Skenderović*, *Bela Tonković*, *Csaba Sepsei*, *Ante Skenderović*, *Stanka Kujundžić*, *Josip Gabrić*.«

Temeljito je pripremljena osnivaćka skupština, na kojoj je bilo oko dvadesetak članova. Za prvog predsjednika izabran je Marko Vukov, i na toj je dužnosti ostao tri mandata, tj. 13 godina. »Nisam želio ni vlast ni slavu, želio sam da se na ovom prostoru ne zaborave naši korijeni. Bilo je teško, ali je bilo dobrih suradnika, među njima bih osobito istaknuo pokojnog župnika vlč. *Antuna Miloša*.« Bilo je podozrenja, nepovjerenja i provokacija, no, bać Marko je radio tiho i odlazio u grad na sastanke, donosio »Glas ravnice« te se trudio da on stigne u što veći broj obitelji, a ponekad je zbog toga bilo i neugodnosti. Također se trudio provesti dogovoreno na sastancima.

OBIJEŽENO 18 GODINA RADA

Nakon 13 godina na mjestu predsjednika zamijenio ga je *Joso Dulić*. Od uvođenja višestranačja ova MO u Žedniku ima najduži staž i kontinuitet u odnosu na ostale stranke. Bać Marko je i danas član DSHV-a i njegove mjesne organizacije u Starom Žedniku. Stoga je na jednom od sastanaka podružnice Subotica predsjednik *Petar Kuntić* izrazio želju da se na prikladan način obilježi godišnjica MO DSHV Stari Žednik. Vrlo brzo

se rodila ideja o podizanju križa na imanju Marka Vukova, kao veterana i najzaslužnijeg čovjeka za postojanje ove stranke u Žedniku. Ideja je prihvaćena na razini podružnice Subotica, kao i Predsjedništva stranke.

Znakom križa, simbolom trpljenja i besmrtnosti, nakon 18 godina obilježen je rad Marka Vukova i cijele MO Žednik.

Verica Kujundžić

Hvala svima

»Osobito želim zahvaliti Petru Kuntiću i Martinu Bačiću za ovaj lijep križ, a naročito želim zahvaliti mojoj ženi Emiliji, koja me je zamjenjivala u poslu kada sam god morao ići na sjednice i druge aktivnosti. Hvala svima koji su došli prisustvovati blagoslovu križa«, rekao je Marko Vukov.

Marko Vukov rođen je 28. prosinca 1928. godine u Starom Žedniku. Na cesti za Sivac nalazio se tada Litingerov salaš na kome je živjela i radila obitelj *Lajče* i *Vite Vukov*, rođene *Temunović*. Puno se radilo u ovoj skromnoj, ali mnogobrojnoj obitelji s trinaestero djece. Arendaški nestalni život bać Marko pamti kao nezaobilazni dio svog djetinjstva. No, nakon izvjesnog vremena obitelj je radom stekla vlastiti posjed u ataru Malog Beograda. Onda su došle ratne godine, godine kada je ljudima sve oduzimano.

Ali, kako su mladi stasavali, svatko je kretao svojim putem. Marko je svoj životni put 1966. godine združio s *Emilijom Sudarević*, a 1980. vraća se u svoj rodni Žednik.

U razgovoru smo se osvrnuli i na pitanje nacionalne svijesti. Bać Marko kaže kako sve potječe iz obitelji. »U našoj obitelji redovito se išlo u crkvu, njegovale su se tradicijske vrijednosti i osjećaj pripadnosti hrvatskom narodu.«

Najstariji brat, kao gimnazist, bio je Mačekovac, pa su ove ideje ponijele i mladog Marka. Kasnije je služio vojsku kao vezist u Celju, Podravskoj Slatini i Belom

Članovi Udruge građana »Podunav« iz Bačkog Monoštora u posjetu Baranji

Mogućnosti prekogranične suradnje

BAČKI MONOŠTOR – U okviru projekta prekogranične suradnje i pomirenja Osijek-Sombor, 16. su svibnja članovi Udruge građana »Podunav« iz Bačkog Monoštora posjetili Baranju. Cilj prekogranične suradnje je ekonomski i socijalni razvoj centralne dunavske regije i

očuvanje prirode.

Tijekom prijepodneva obišli su šokačku etno kuću u Topolju, jednu seosku kuću u Zmajevcu adaptiranu za prihvata gostiju, kao i salaš Ipša u okolini Čemince, radi upoznavanja bogatstva tradicije koju nudi Baranja.

Druženje je nastavljeno u eko-centru Zlatna greda, gdje su članovi upoznali rad samog eko-centra, kao i mogućnosti prekogranične suradnje ovih društava s istim ciljem i sličnim mogućnostima.

A. Đipanova

Posvećena obnovljena kapela Gospe od Mira u Srijemskim Karlovcima

Svjedočanstvo mira i jednakosti

Srijemski Karlovci su 15. svibnja bili svjedoci veličanstvenog događaja posvećenja obnovljene kapele Gospe od Mira. Na ovom zemljištu, tada neutralnom, prije 310 godina zaključen je Karlovački mir i time okončan 16-ogodišnji rat. Tada je sagrađena mala brvnara, koja je vremenom postala kapela Gospe od Mira. Iako je obnavljana, vrijeme je ipak ostavilo traga na njoj. Zato je Srijemska biskupija htjela dati novi sjaj zdanju koje je vremenom propadalo.

Na inicijativu vlč. dr. Ivice Čatića, župnika župne zajednice Presvetog Trojstva i upravitelja kapele, zaživjela je ideja o obnovi, a srdačno su je pozdravili i podržali predstavnici Općine Srijemski Karlovci, AP Vojvodine, Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Italije. Posvećenje je počelo misom u 17 sati, koju su predvodili papški nuncij mons. *Eugenio Sbarbaro*, beogradski nadbiskup mons. *Stanislav Hočevar*, nadbiskup đakovačko-osječki mons. *Marin Srakić*, biskup srijemski mons. *Đuro*

U miru se nešto spasiti da

»Mi smo prije nekoliko godina bili u vizitaciji u Srijemskim Karlovcima i kad smo vidjeli stanje kapele upravo smo pali u očaj«, rekao je nadbiskup mons. Marin Srakić. »Krov je bio zahrđao, prokišnjavalo je, prozori razbijeni, pitali smo se – imamo li snage i mogućnosti sanirati je?

Međutim, uvijek se u takvim situacijama nađe netko tko razumije značenje jednog ovakvog objekta, pa bih se zahvalio svima koji su doista izdašnim sredstvima pomogli da se to ostvari. Ovo je doista veličanstven objekt, koji je sada i moderno osvijetljen. Kažu kako je ova kapela presedan, jer je dogovorom između velesila izgrađena u obliku šatora da bude okrugla, da svi budu jednaki. To je poruka, da nema velikih i malih, da je svijet okrugao, svi imamo svoje značenje, a drugo, da treba sjesti, razgovarati, jer je i loš sporazum bolji nego najuspješniji rat. U ratu se sve uništava, a u miru se ipak nešto spašava.«

Okrugli stol

Karlovački mir je sklopljen u Srijemskim Karlovcima 26. siječnja 1699. između Austrije i njenih saveznika na jednoj strani i Turske na drugoj (na kraju Velikog bečkog rata 1683.-1699.), uz posredovanje Engleske i Nizozemske. U ovom povijesnom događaju sudjelovali su i predstavnici kršćanske Svete lige, Rusije, Venecije i Poljske.

Pregovori su počeli još 24. listopada 1698. i prvi put u povijesti diplomacije odvijali su se za okruglim stolom, da nitko nema primat u proćelju. Svaka od četiriju izaslanstava ulazila je u vijećnicu (u improviziranoj baraci) na svoja vrata, kako ni tu ne bi bilo prvenstva nijedne strane.

Gašparović i veliki broj svećenika. Misi su prisustvovali predstavnici civilnih vlasti, diplomatskog kora, izaslanstvo Srpske pravoslavne crkve i veliki broj vjernika. Velečasni dr. Ivic Čatić, obraćajući se prisutnima, između ostaloga je rekao: »Sve može biti, ali je čovjeku potreban mir, mir u duši pojedinca, u kućama, mir kao ukupnost dobara.« Ukazao je i na to kako se obnovom kapele ne zaokružuje

cjelina, nego će aktivnosti njegove župe biti usmjerene na izgradnju Centra za kulturu mira, kao rasadnika nove kulture mira.

Iz kapele nas je zvucima prelijepih glasova ispratila izvedba zbora HKPD-a »Jelačić«, a u Ulici Karlovačkog mira, kako to Karlovčani kažu – na brijegu, nastavila je živjeti kapela kao svjedočanstvo da mir ne poznaje granice.

Ankica Jukić-Mandić

U Kucuri nastavljena višedesetljetna tradicija Primjer zajedništva

KUCURA – Više od 250 osoba iz 30-ak udruga i 23 vojvođanska mjesta okupilo se u subotu, 16. svibnja, na Svibanjskom balu žena u Kucuri. Tradicija ovog okupljanja duga je nekoliko desetljeća, a u sadašnjoj organizaciji održava se već deveti put.

Predstavnice žena došle su iz: Vognja, Bonoštora, Iriga, Banovaca, Šašinaca, Beočina, Elemira, Čerevića, Bašaida, Đurdeva, Vrbasa, Kule,

Bačke Palanke, Turije, Kumana, Bačkog Dobrog Polja, Srbobrana, Zmajeva, Savinog Sela, Ravnog Sela, Putinaca, domaćina iz Kucure i Plavne.

Ovogodišnji susret otvorila je predsjednica Aktiva žena Kucure *Kocana Kolesar*. Svaka ova manifestacija pravi je primjer tolerancije, multikulturalnosti, multietničnosti i zajedništva.

Treba spomenuti kako HKUPD »Matoš« iz Plavne također njeguje prijateljske odnose i suradnju s Kulturno-umjetničkim društvom »Žetva« iz Kucure i nastupa na njihovoj međunarodnoj manifestaciji »Kucurska žetva«.

Z. Pelajić

Kirbaj u Gibarcu

Naša župa i dalje živi

Blagdan je Svetog Ivana Nepomuka, subota 16. svibnja, iz Osijeka hitamo prema Gibarcu, na kirbaj. Granicu prolazimo bez zadržavanja. Na putu od Šida prema Gibarcu srećemo poveću grupu – djeca, žene, bake. I svećenik je s njima, svakom krunica u ruci. To Šidani hodočaste Gibarčanima za kirbaj. Kako prilazimo bliže prepoznamo i likove – svećenik *Nikica, Ruža Kozareva, Katica Jankovičeva* i njena nećakinja *Ema, Maja* iz Sota, *Kristina* iz Šida...

U Gibarcu nema onog nekadašnjeg kirbajskog raspoloženja. Nema ni ringišpila, ni slastičara, ni licitara, ni sladoledara. Niti kapije nisu friško obojane kao nekad. Tek pred crkvom vidimo kako je trava pokošena, a ograda svježe oličena, pa se i crkva doima nekako svečanije, mada dosta loše izgleda. Čak derutno. Obnova bi bila neophodna.

Pred crkvom *Iva Paunov* sve goste upućuje autima u dvorište župnoga dvora. Godinama već aute parkiramo u šoru, pred crkvom, ali novi je župnik uredio dvorište u župnome dvoru i sada možemo tamo. To je sve bilo devastirano, zaposjednuto, tu su parkirali kamione i šlepere, a u vrijeme Domovinskoga rata župni je dvor i zapaljen. Službeni je nalaz policije glasio: neispravne instalacije.

E, tek tu, u crkvenom dvorištu, u porti, kako smo to govorili, osje-

Dogovorene aktivnosti
za obnovu i popravak crkve u Gibarcu

ćamo kirbaj, kao nekad. Mnoštvo naroda, kao nekad kad smo još svi bili u Gibarcu. Zvono naviješta svetu misu. Crkva puna. Svečanu euharistiju prikazao je novi župnik vlč. *Nikica Bošnjaković*, Srijemac rodom iz Nijemaca, župnik župa u – Šidu, Gibarcu, Kukujevcima,

Moroviću, Vašici i filijala u Batrovcima i Jameni, a pomaže mu vlč. *Zdravko Čabrac*, župnik župa u – Sotu, Erdeviku i Ljubi i filijala u Binguli, Bikić Dolu i Berkasovu. Njih dvojica zaduženi su za rajon Šida, 13 katoličkih sela u šidskoj općini, od 19 ukupno.

E, nekada je u šidskoj općini bilo 21 posto Hrvata, a danas je taj pokazatelj pao na ispod 5 posto, a većinska hrvatska sela Gibarac i Kukujevci temeljito su očišćena još u kolovozu 95., nakon Oluje.

»Okupili smo se u lijepom broju, kako Gibarac to i zaslužuje. Mi smo iz Šida hodočastili, nas 35-ero – što djece što odraslih, jer željeli smo biti obogaćenje ovom misnom slavlju, obogaćenje Gibarčanima koji su tu ostali i iznenađenje Gibarčanima koji su diljem Hrvatske i diljem svijeta. Kratko sam vrijeme ovdje, nepunu godinu, i moram se pohvaliti da u subotu, 30. svibnja, imam podjelu sakramenta ženidbe, prvo vjenčanje u Gibarcu nakon dugo vremena, a u nedjelju, 14. lipnja, imat ćemo u župi Srca Isusova u Šidu 14 krštenja, od čega dva iz Gibarca. Doći će i naš preuzvišeni biskup mons. *Đuro Gašparović*. To je lijep znak, znak da nismo na mrtvoj straži i da ova župa živi«, rekao je između ostalog u propovijedi vlč. *Bošnjaković*.

Domaći Gibarčani priredili su svojim gostima bogat domjenak. Na kraju je *Katica Tomić*, bivša orguljašica i počimalja, danas u Brijesću kod Osijeka, otpjevala »Rajska djevo - kraljice Hrvata«.

Gibarčana danas ima u 66 mjestu diljem Lijepe Naše i diljem svijeta - od Austrije do Australije.

Slavko Žebić

Otvoren 32. festival hrvatske tamburaške glazbe

U deset dana deset koncerata

OSIJEK – U Osijeku je u petak, 15. svibnja, otvoren 32. međunarodni festival hrvatske tamburaške glazbe, utemeljen na ideji Hrvatskog tamburaškog saveza, koji ove godine u Osijeku slavi 72. obljetnicu.

Od 15. do 24. svibnja ljubiteljima tamburaške glazbe predstavit će se 25 tamburaških orkestrara iz Osijeka i cijele Hrvatske, ali i iz Austrije, Mađarske, Slovenije i Srbije. Tijekom desetak dana bit će upriličeno desetak koncerata

Dogradonačelnik Ivica Vuletić otvorio je festival

u – Osijeku, Donjem Miholjcu, Našicama, Duboševici, Pečuhu, Vukovaru, Belišću, Parndorfu, Starom Petrovom Selu i završni koncert u Vinkovcima, na kojemu će biti dodijeljena priznanja: zlatne, srebrne i brončane plakete – »Tambura Paje Kolarića«, plaketa »dr. Josip Andrić«, koju dodjeljuje Društvo hrvatskih skladatelja i »Zlatna tamburica«, koju dodjeljuje Glas Slavonije iz Osijeka.

S. Žebić

Put duševnog mira i spokoja

Hodočašće je organizirano u povodu zahvale Svetom Ocu za osnivanje Đakovačko-osječke nadbiskupije i crkvene pokrajine, ponovnog uspostavljanja drevne Srijemske biskupije, kao i povodom proglašenja izjava i odluka II. biskupijske sinode, te završetka Godine braka i obitelji u Đakovačko-osječkoj nadbiskupiji

Teško je opisati što za vjernike znači hodočašće. Hodočašće nije običan put, to je pravac kojim hode oni što vjeruju i potvrđuju njihove vjere. Živimo u vremenima koja nose teško breme, a ljudi su željni duševnog mira i spokoja. Hodočašće u Rim i Vatikan dovodi ljude s raznih krajeva svijeta koji ujedinjeni u molitvi učine da Vatikan u trenu postane najmnogoljudnija država bez kraja i granica.

Na taj put, vođeno različitim motivima, zavjetima, povodima, krenulo je 26. travnja i oko 1500 vjernika iz Hrvatske i Srijema, iz Srijemske biskupije i Đakovačko-

osječke nadbiskupije, predvođenih srijemskim biskupom mons. *Đurom Gašparovićem*, đakovačko-osječkim nadbiskupom i metropolitom *Marinom Srakićem*, pomoćnim biskupom *Đurom Hranićem* te s još 50-ak svećenika. To nije prvi posjet vjernika s ovih prostora Rimu i Vatikanu, ali je sigurno poseban i neponovljiv. Put Rima k papi Benediktu XVI. krenulo je 29 autobusa, a od toga dva iz Srijema. U samim hodočasnicima vladaio je duh hodočašća, koji odražava i njegovo geslo: »Velika nam djela učini Svesilni, sveto je Ime njegovo!« (Usp. Lk 1,49).

SUSRET S PAPOM

Prvi dan je protekao u posjetu Asizu, rodnom gradu svetog Franje Asiškog i svete Klare, gdje su hodočasnici posjetili baziliku sv. Franje, crkvu i grob sv. Klare i baziliku sv. Marije od Anđela, koja nosi epitet jedne od najvećih u svijetu. Drugog dana hodočašća Vječni je grad pokazao svoje čari otkrivši baziliku sv. Križa Jeruzalemskog, baziliku sv. Ivana Lateranskog, baziliku sv. Marije velike, baziliku sv. Klementa...

Treći dan hodočašća je i središnji događaj hodočašća, dan koji za vjernike ima neizbrisivu vrijednost, dan kada je moguće vidjeti Papu, dodirnuti ga, porazgovarati bar na kratko s njim. Ali, nije privilegij svih da mu budu blizu, neki to mogu samo izdaleka, što ne umanjuje njihov osjećaj sreće koji je tog 29. travnja ispunio Trg sv. Petra. Taj dan je započeo svetom misom u bazilici sv. Petra, koju je predvodio nadbiskup Srakić zajedno s biskupima *Đurom Gašparovićem* i *Đurom Hranićem*, te ostalim svećenicima, uz sudjelovanje preko 1500 hodočasnika. Trg sv. Petra je ubrzo krasio ogroman broj hodočasnika iz različitih krajeva svijeta,

različite kulture, boje kože..., ali u tim trenucima svi ujedinjeni u ljubavi prema Kristu. Pojava Pape u »papamobilu« izazvala je ovacije, a vjerojatno kod mnogih i nevjericu da su dio toga nesvakidašnjeg susreta. U općoj audijenciji, gdje je Sveti Otac na različitim jezicima pozdravljao nazočne vjernike-hodočasnike, papa Benedikt XVI. je osobno uputio tople riječi pozdrava i hrvatskim hodočasnicima, pročitavši poruku na hrvatskom jeziku. U drugom dijelu audijencije Papa je uz pratnju najbližih suradnika krenuo osobno se pozdraviti s predstavnicima pojedinih hodočasnčkih grupa, što je, dakako, protokolom bilo predviđeno i do detalja isplanirano. Među hodočasnicima koji su se susreli s Papom bio je i predstavnik srijemske biskupije *Mato Groznica*, koji je imao tu čast i prije pet godina, kada je bio u audijenciji kod pape Ivana Pavla II. Kroz svoje impresije Groznica nam je bar na kratko pokušao približiti taj susret.

ZNAČAJ SUSRETA

»U trenutku kada smo mi, kao predstavnici naših biskupija, došli na red pozdraviti Papu, biskup Gašparović nas je ukratko predstavio, nakon čega sam i sam razmijenio nekoliko riječi sa Svetim Ocem. Uobičajeno je da se predstavite tko ste, odakle dolazite, kao i da se zahvalite na susretu... U pitanju je tek nekoliko rečenica i nekoliko minuta, ali sam taj osjećaj da stojite ispred takvog

moralnog autoriteta, poglavara Rimokatoličke crkve, i da se s njim držite za ruke, budi vam poseban osjećaj, osjećaj da imate izravno vezu s poviješću dugom 2000 godina. Vi postajete dijelom te baštine. Ako tome dodam i osjećaj koji sam doživio prije pet godina, kada sam isto tako sreo papu Ivana Pavla II., tim više taj osjećaj duhovne punine biva veći. Te susrete je jednostavno nemoguće u potpunosti prepričati. Meni osobno je to potvrda mojih sveopćih životnih nastojanja. U znak zahvalnosti Papi smo predali darove, križ izrađen u zlatovezu i šokački šešir s trobojkom, koji se nakratko našao i na Papinoj glavi. Vjerujem da je biskup Gašparović i na taj način htio posvjedočiti čvrstu povezanost hrvatskog naroda sa Svetom stolicom.»

Hodočasnici su isti dan posjetili i grob prethodnog pape Ivana Pavla II., koga Hrvati posebno štiju i zbog toga što je više puta posjetio Hrvatsku od njenog osamostaljenja. U svjetlu ovakvog događaja četvrti dan hodočašća nastavljen je euharistijskim slavljem u bazilici sv. Pavla, posjetom Hrvatskom zavodu sv. Jeronima i katakombama sv. Kalista. Posljednji dan hodočašća bio je u znaku Padove, gdje su vjernici posjetili jednu od najposvećenijih crkava u katoličkom svijetu, baziliku sv. Antuna, kao i samostan u kojem je živio i djelovao sv. Leopold Bogdan Mandić. Nakon svete mise i obilaska groba i relikvija sv. Antuna, gdje su hodočasnici bili okupljeni u zajedništvu, uslijedila je podjela po grupama, te povratak svojim domovima i obiteljima.

Vjerujem kako su svi u tišini noći i mirnom putu postavljali sebi mnoga pitanja, preispitali svoje odluke, razmišljali što i kako će reći svojim najmilijima. Kako im prenijeti poruke s hodočašća!? U pitanju

Mons. Đuro Gašparović, biskup srijemski

Zahvalno hodočašće Đakovačko-osječke nadbiskupije i Srijemske biskupije

Pod geslom »Velika nam djela učini Svesilni, sveto je ime njegovo!« Đakovačko-osječka nadbiskupija i Srijemska biskupija održale su od 26. travnja do 2. svibnja ove godine zahvalno nadbiskupijsko hodočašće u Rim, na kojem je sudjelovalo oko 1500 vjernika, u povodu ponovne uspostave drevne Srijemske biskupije, utemeljenja Đakovačko-osječke nadbiskupije i crkvene pokrajine i proglašenja Izjava i odluka Druge biskupijske sinode te završetka Godine braka i obitelji u Đakovačko-osječkoj nadbiskupiji i Srijemskoj biskupiji.

Ovo hodočašće dviju biskupija još je jedan znak više da se ponovnim osamostaljenjem Srijemske biskupije i njezinim odvajanjem od Đakovačke ili Bosanske biskupije nisu udaljile jedna od druge nego još više povezale i pokazale duh zajedništva koji i dalje vlada, te zajedno dišu kao jedna duša i jedno srce.

Već samo zajedničko putovanje prema Rimu i iz Rima doma, sa postajama u Asizu i Padovi, duhovno i pastoralno je obogatilo i hrabrilo vjernike hodočasnike molitvom, pjesmom, razmatranjima, nagovorima i međusobnim razgovorom. Razgledavanje Vječnoga Grada, njegovih vjerskih i kulturno-povijesnih znamenitosti, prema izjavama hodočasnika, nije bilo samo od turističkog, nego i od duhovnoga značaja.

Hodočasnici su na osobit način doživjeli euharistijska slavlja u bazilikama Svete Marije Velike, Svetog Petra i Svetog Pavla izvan zidina. Ovim slavljinama su se utvrdili u vjeri i s njih ponijeli primjer Marijine vjere, vjernosti Bogu i sigurnost da ona i dalje ostaje naša odvjetnica i zagovornica. U bazilici Svetog Petra hodočasnici su se podsjetili na nekoliko oznaka hrvatskog naroda među kojima se ponajprije ističe vjera i vjernost Katoličkoj Crkvi i vjernost Petrovu nasljedniku što je poruka i za buduća vremena. A sv. Pavao nam je primjer da i sami budemo apostoli naroda u svojim obiteljima, župnim zajednicama i biskupijama.

Velik je bio i događaj srdačnog susreta sa Svetim Ocem Benediktom XVI. na Trgu sv. Petra i njegovim pozdravom na hrvatskom jeziku. Posebno ohrabrenje nam je uputio Papa kada je rekao: »Jamčim vam svoju duhovnu blizinu!«

su tisuće dojmova onih koji su tamo bili. Trebali bi mjeseci da sumiramo njihove dojmove i opet ne bismo uspjeli. Ono što je opći dojam jest da je Vječni grad u jednom momentu zagrlio tisuće ljudi – hodočasnika i turista i pomogao da svaki turist bar malo postane hodočasnik, pa i svaki hodočasnik bar malo postane turist, a svi će oni zasigurno mnogima prenijeti i posvjedočiti vjeru, ljubav, nadu...

Ankica Jukić-Mandić

»Sterijino pozorje« počinje sutra (23. svibnja) u Novom Sadu

Hrvatska kazališta u pratećem programu

Hit predstavom Pozorišta na Terazijama »Briljantin« sutra (23. svibnja) na Sceni »Jovan Đorđević« Srpskog narodnog pozorišta bit će otvoreno ovogodišnje 54. Sterijino pozorje. Taj najveći kazališni festival u zemlji, ove godine pod sloganom »Kazalište ne smije čekati gledatelje, ono im mora poći u susret«, trajat će do 5. lipnja. Ukupno će biti izvedeno oko 30 predstava, u srpskoj i inozemnoj produkciji.

Pozorje će u pratećem programu, među ostalim, ugostiti i ostvarenja kazališnih kuća iz Republike Hrvatske. Naime, u okviru međunarodnog programa »Drugovi« bit će izvedena višestruko nagrađivana predstava »Turbofolk« u produkciji HNK Ivana pl. Zajca iz Rijeke.

Iz predstave »Kralj Lear«
Teatra Ulysses

Najveća potražnja karata je za predstave Teatra »Ulysses« s Brijuna, čiji je osnivač i umjetnički direktor Rade Šerbedžija.

»Ulysses« će na festivalu gostovati s čak pet predstava, koje će biti izvedene na različitim lokacijama u Novom Sadu. Ovaj svo-

jevrsni festival unutar festivala započinje izvedbom »Kralja Leara« na Petrovaradinskoj tvrđavi 30. i 31. svibnja. U Katoličkoj porti 1. lipnja Rade Šerbedžija odigrat će monodramu »Moj obračun s njima«, a 2. lipnja slijedi izvedba »Balada Petrice Kerempuha« na Štrandu. Predstava »Romeo i Julija '68« bit će izvedena 4. lipnja, na posebno napravljenoj sceni na Petrovaradinskoj tvrđavi, a »Pijana noć 1918.« najavljena je za 5. lipnja u Srpskom narodnom pozorištu, na svečanom zatvaranju festivala.

Vrijedi dodati i kako će u žiriju »Sterijinog pozorja«, među ostalima, sjediti i dramski pisac iz Hrvatske Ivo Brešan.

D. B. P.

KOMENTAR

Turizam i kultura – ruku pod ruku

Piše: Zvonko Sarić

Manifestacija »Noć muzeja« ove je godine održana 16. svibnja u 41 gradu u Srbiji. Organizatori iz Umjetničko-produkcijske grupe »Noć muzeja« navode kako je izložbene prostore posjetilo više od pola milijuna ljudi. Ovogodišnja »Noć muzeja« održana je pod pokroviteljstvom Ministarstva kulture Republike Srbije i skupština gradova. Održavanje manifestacije pomogli su sponzori. U isto vrijeme »Noć muzeja« odvijala se i u 40 zemalja u Europi.

»Noć muzeja« započeta je u Berlinu 1997. godine, a ubrzo su slične manifestacije organizirane u mnogim gradovima Europe. U Beogradu priređena je šesti put, dok je u drugim gradovima Srbije priređena po treći put. Ova manifestacija je u Hrvatskoj započeta 2005. godine kao gradski projekt šest zagrebačkih muzeja, a sljedeće godine postaje nacionalni kulturni događaj. »Noć muzeja« u Hrvatskoj je iniciralo Hrvatsko muzejsko društvo u suradnji sa Zajednicom kulturnog turizma Hrvatske gospodarske komore. Ovogodišnja manifestacija u Hrvatskoj je održana 30. siječnja, a prošloga tjedna ministar kulture Božo Biškupić čestitao je Međunarodni dan muzeja, 18. svibnja, ističući važnost muzeja kao baštinske ustanove, te važnost muzeja u promicanju kulturnog turizma.

Specifični oblici turizma obilježeni su specifičnim turističkim motivima, koji posjetitelje privlače na određene destinacije. Netko voli lov, a netko voli kulturu. Što se tiče specifičnih turističkih destina-

cija, dobar je primjer lovni turizam, a znamo kako su i muzeji posebne i jedinstvene turističke destinacije. Interakcija kulture i turizma u svijetu nije ništa novo, jer je odavno uočena važnost takvog povezivanja zbog dviju stvari: jedna od njih je isplativost, dakle, zarada, a druga je promicanje vlastite kulture, od lokalnog do nacionalnog kulturnog potencijala, odnosno identiteta. No, modeli organiziranja kulturnog turizma ne mogu se preuzimati zbog svojih specifičnosti, a kao i u svim poslovima, kulturni turizam zahtijeva trud i kreativnost i neizostavno – financijska ulaganja!

U pitanju je odgovoran posao, jer treba prije svega sačuvati autentičnost vlastitog kulturnog bogatstva koje se nudi u ponudi kulturnog turizma, i jer upliv novca i razni zahtjevi velikih sponzora mogu utjecati na forme programa. No, dobro, svijet ide dalje. Dokaz da je u pitanju veoma unosan posao govori i podatak da su u Nizozemskoj turističke zajednice, koje su u privatnom vlasništvu, umnogome fokusirane na kulturne programe kojima u velikom broju privlače turiste. U polju kulturnog turizma važno je djelovanje i organizacije UNESCO, koja tzv. »decision makere« pri financiranju projekata usmjerava da u svome poslu, prije svega, održavaju strategije koje poštuju kulturni identitet. Interes za kulturni turizam je velik. Eiffelov toranj, muzeji Louvre, Beaubourg, Gare d'Orsay, Gugenheim, Tate Modern ili dvorci Schonbrunn i Belvedere rutinski privlače turiste, ali je već odavno zbog rasta tržišta u turističku

ponudu uključen veoma velik broj aspekata »popularne kulture«, ali i »visoke« kulture. Za turiste su uvijek atraktivni arhitektura, festivali, muzeji i galerije, ali turiste sve više privlače izrazi lokalnih stilova života, najviše tradicionalnih, ali i modernih. Za razmišljati je kakve sve potencijale ima Dužijanca za predstavljanje u polju kulturnog turizma.

Ovogodišnja »Noć muzeja« je prošla, kultura i turizam idu i dalje ruku pod ruku u svijetu, a jedno je sigurno – kao što je to napisao Vincent van Gogh: »Što god mi rekli o svijetu umjetnosti, on nije pokvaren«. I zbog toga je dobro što taj svijet umjetnosti promovira i kulturni turizam.

Svečana akademija posvećena Iliji Okrugiću

PETROVARADIN – Svečana akademija posvećena svećeniku, književniku, povjesničaru i skladatelju Iliji Okrugiću – Srijemcu bit će upriličena u crkvi Gospe Snježne (svetište Majke Božje Tekijske) u Petrovaradinu u nedjelju, 24. svibnja. Početak je u 18 sati.

U programu će biti kratko predstavljen Okrugićev kulturno-stvaralački opus, s posebnim osvrtom i temeljitijim prikazom njegova glazbenog prinosna na polju crkvene glazbe.

B. D.

Predstavljena knjiga »Prid svitom« Tomislava Žigmanova

PEČUH – »Ova me knjiga podsjeća na stare foto albume u kojima vidimo naše pretke, naše majke, tete, dide, njihovo ruho, kuće. Sjetimo se, prelistavajući ih, njihovih sudbina, vremena u kojem su živjeli,

a koje je fotografijom zaustavljeno. Tako je i Žigmanov, slušajući i svjedočeći sudbine ljudi iz svoje rodne okolice, sačuvao i jezik kojim se govorilo, a kojeg je sve manje, koji zapravo nestaje«, riječi su voditelja književne tribine Stjepana Blažetina na kojoj je u prošlu srijedu, 13. svibnja, u Hrvatskom klubu Augusta Šenoe u Pečuhu predstavljena knjiga Tomislava Žigmanova »Prid svitom – Saga o svitu koji nestaje«. Na tribini su o knjizi govorili i Helena Sablić-Tomić, Dinko Šokčević i autor. Tribinu su organizirali Matica hrvatska Pečuh i Hrvatski klub Augusta Šenoe.

Nova premijera u osječkom HNK-u

OSIJEK – Komedija u dva čina »Budala za večeru«, autora Francisa Webera i u režiji Joška Juvančića, nova je predstava osječkoga Hrvatskoga narodnog kazališta (HNK), a koja je premijerno odigrana jučer, 21. svibnja.

Redatelj Joško Juvančić je u najavi rekao kako je riječ o svjetskoj uspješnici koju je, prije nekoliko godina, u zagrebačkome Kazalištu »Komedija« na scenu postavio poznati češki redatelj Jiri Menzel.

Ocijenio je kako je riječ o predstavi čija je tema i u nas aktualna, jer progovara o ljudima koji zbog svojega bogatstva i bahatosti žive bez pravoga životnog sadržaja, misleći samo na sebe i svoje užitke.

Uz gostujuće glumce Gorana Grgića i Draška Zidara u predstavi, među ostalima, nastupaju glumci osječkoga HNK Mario Rade, Mira Perić-Kraljik i Milenko Ognjenović, a u jednoj ulozi pojavljuje se i intendant osječkoga HNK Vlaho Ljutić, kao i Goran Grgić, inače rođeni Osječanin.

Gostovanje Male scene Hrvatske čitaonice

ZEMUN – U suradnji sa Zajednicom Hrvata Zemuna, Knjižnicom i čitaonicom »Ilija Okrugić« i Društvom mladeži Zemuna, glumci Male scene Hrvatske čitaonice iz Subotice gostovat će u Zemunu. Oni će uoči zemuskog proštenja, u subotu 23. svibnja, odigrati predstavu »Skupština na čoš« autora teksta i redatelja Marjana Kiša. Predstava će biti odigrana u dvorani zemunske crkve. Početak je u 19 sati.

Nastupi kazalištaraca HKUD-a »Ljutovo«

BELIŠĆE – Dramska sekcija HKUD-a »Ljutovo« iz Ljutova nastupila je za vikend u Belišću, gdje je u okviru Memorijala Dragutina Mercanunoša izvela predstavu »Mamica je umrla dva puta«. Spomenuti

memorijal traje do 5. lipnja i predstaviti će pet predstava amaterskih kazališta.

Inače, Ljutovčani će s istom predstavom nastupiti u nedjelju, 24. svibnja, u Velikoj dvorani HKC-a »Bunjevačko kolo« u Subotici. Predstava počinje u 19:30, a ulaznice se po cijeni od 100 dinara mogu kupiti prije početka predstave.

Svibanjski broj Matice

ZAGREB – Sredinom svibnja iz tiska je izašao peti ovogodišnji broj »Matice«, časopisa Hrvatske matice iseljenika. Novi broj donosi najavu ljetnih programa Hrvatske matice iseljenika, te piše o promociji knjige »Šport u životu iseljenika« autorice Branke Bezić Filipović. Tu su i reportaža s proslave blagdana Sv. Marka u Plehanu, kao i zanimljivi intervjui, među ostalim, s prof. dr. Vladom Šakićem, koji govori o pripremi Leksikona hrvatskog iseljeničtva i manjina.

Javni sat radionice kreativnog pisanja i znanstveni kolokvij

SUBOTICA – Zavod za kulturu vojvodanskih Hrvata organizira javni sat radionice kreativnog pisanja na hrvatskom jeziku za srednjoškolarce, na kojem će polaznici radionice s voditeljicom prof. Đurđicom Stuhlreiter predstaviti svoje literarne uratke. Javni sat će biti održan u utorak, 26. svibnja, u prostorijama Hrvatske čitaonice (Ulica Bele Gabrića 21) u Subotici. Početak je u 19,30 sati.

Istoga dana ranije, Zavod za kulturu vojvodanskih Hrvata u svojim prostorijama (Harambašićeva 14, Subotica) organizira drugi znanstveni kolokvij pod nazivom »Bibliografije i bibliografske prakse u vojvodanskih Hrvata – povijesno iskustvo i izazovi budućnosti«.

Uvodno predavanje održat će ravnatelj Zavoda Tomislav Žigmanov. Početak je u 11 sati.

U SUBOTICI ODRŽAN FESTIVAL OGRANAKA MATICE HRVATSKE

Povezivanje rubova u mati

Dvodnevni skup matičara iz Osijeka, Tuzle, Subotice i Pečuha bio je prigoda za susrete, predstavljanje

Bolje međusobno upoznavanje i razmjena iskustava temeljna su polazišta prije tri godine pokrenutog Festivala ogranaka Matice hrvatske, koji jedanput godišnje okuplja matičare iz četiriju gradova u više država – Osijeka, Tuzle, Pečuha i Subotice.

Nakon Osijeka i Tuzle, Matičin subotički ogranak je prošloga tjedna, 14. i 15. svibnja, bio domaćin trećeg po redu susreta takve vrste.

STRUČNI SKUP

Programsku okosnicu festivala, kao i prijašnja dva puta, činio je stručni skup, ove godine s temom »Uloga panorame hrvatske književnosti – u matičnoj književnosti i hrvatskom kulturnom rubu«. Kako je istaknuo moderator skupa *Milovan Miković*, pregledom starih i novih književnih tekstova hrvatskih autora iz matične i zemalja u okruženju upotpunjuje se cjelina hrvatske književnosti.

Kao predložak razgovoru o ovoj temi poslužila su djela »Književnost Hrvata u Mađarskoj od 1918. do danas« *Stjepana Blažetina*, »Slavonski tekst hrvatske književnosti« *Helene Sablić-Tomić* i *Gorana Rema*, o kojem je govorila mr. *Vera Erl* iz Osijeka, kao i knjiga poredbenih studija *Janje Prodan* »Dijalogom kroz stoljeća«, o kojoj su govorili *Stjepan Blažetin* i prof. dr. *Ernest Barić* iz Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj iz Pečuha. »Izbor iz antologije romana u knji-

Programska okosnica festivala bio je stručni skup posvećen književnosti i jeziku

Nagrada časopisu »Klasje naših ravni«

Časopisu za kulturu, umjetnost i znanost »Klasje naših ravni« koji izdaje Ogranak Matice hrvatske iz Subotice dodijeljena je ovogodišnja nagrada »Dušan Lopašić«, koja se dodjeljuje časopisu u izdanju ogranka Matice hrvatske. Povjerenstvo je jednoglasno odlučilo kako je časopis »Klasje naših ravni« u proteklom razdoblju 2007.-2008. najkvalitetnije prezentirao svoj urednički rad, objavljujući ne samo priloge umjetnika iz svoga subotičkog kruga, nego i kvalitetne tekstove iz drugih hrvatskih prostora. Povjerenstvo za dodjelu ove nagrade radi- lo je u sastavu: Anica Kisić, Mira Pehar i Josip Cveni- č.

Časopis »Klasje naših ravni«, podsjetimo, uređuju: *Lazar Merković*, *Milovan Miković*, *Petko Vojnić Purčar* i *Stipan Stantić*.

Matošević iz Tuzle, predstavljena je svježe objavljena knjiga *Sanje Vulić* »Vitezovi hrvatskog jezika u Bačkoj«, a vrhunac ovog dijela programa bila je promocija »Sabra- nih djela Williama Shakespearea« u prijevodu na hrvatski jezik *Mate Marasa*, o kojima je govorio sam autor (opširnije u intervjuu na stranicama 12, 13, 14).

SJEĆANJE NA HRVATSKO PROLJEĆE

U okviru festivala predstavljena je i knjiga *Nace Zelića* »Hrvatsko proljeće i bački Hrvati« objavljena u izdanju Matice hrvatske Subotica. Na promociji je ocijenjeno kako knjiga predstavlja značajan uvid u dešavanja s početka 70-ih, te predstavlja polazište za daljnja istraživanja ove teme.

Knjiga je, prema riječima autora, utemeljena isključivo na činje-

Predstavljena knjiga Nace Zelića »Hrvatsko proljeće i bački Hrvati«

ževnosti Hrvata u Vojvodini«, koji je početkom godine objavljen u osječ- koj »Književnoj reviji«, predstavio je priređivač *Milovan Miković*.

Drugoga dana skupa bilo je riječi o »Hrvatskom govoru u slijevu rijeke Soline«, o čemu je govorio *Alen*

»Cilj organiziranja ovog susreta je da se predstavnici ogranaka Matice hrvatske iz ova četiri grada okupe i međusobno upoznaju s radom na kulturnom planu, te probaju pomoći jedni drugima po tom pitanju«, rekao je otvarajući festival *Stipan Stantić*, predsjednik subotičkog ogranka Matice hrvatske

ičnu kulturu

nje rada i razmjenu iskustava

Stjepan Sučić: Matica nastoji integrirati ono najbolje

»Središnjica uvijek može pomoći i pomaže ogranke, jer mi nastojimo integrirati najbolje. Time Matica hrvatska pomaže hrvatsku kulturu u cijelosti, bez obzira gdje se ogranci nalazili. Svi ti kulturni, umjetnički

i znanstveni prinosi jesu nešto što nas obogaćuje i predstavlja zajedničku baštinu. Pokretanje ovoga festivala, pokazalo se, zajednički je dobitak«, rekao je u izjavi za HR potpredsjednik Matice hrvatske Stjepan Sučić.

Iz predstave »Šest pingvinčića«
u izvedbi studenata
Umjetničke akademije u Osijeku

ZAVRŠNA SVEČANOST

Festival je završen umjetničkim programom u HKC-u »Bunjevačko kolo« kojem su, osim sudionika, nazočni bili i učenici hrvatskih odjela iz osnovnih škola u Tavan-kutu i Đurđinu.

Publika je tako u izvođenju pjevačke skupine »Bošnjakuše« imala priliku čuti dio narodnih pjesama iz bogate folklorne baštine bošnjačkih Hrvata, koji su se prije tri stoljeća doselili iz Bosne u okolicu Pečuha, zatim monolog iz Andrićeve pripovijetke »Čaša« u izvođenju Jurice Šustera, monolog »Katarine Kosače, kraljice bosanske« u izvođenju Ivane Petrović, glumice Narodnog pozorišta iz Tuzle. Također, ovom je prigodom prikazana i predstava »Šest pingvinčića«, koju su izveli studenti I. godine glume i lutkarstva Umjetničke akademije u Osijeku.

Treći festival ogranaka Matice hrvatske iz Osijeka, Tuzle, Pečuha i Subotice pomogli su Središnjica Matice hrvatske u Zagrebu, Generalni konzulat Republike Hrvatske u Subotici, Grad Subotica i subotička tiskara »Rotografika«. Iduće godine domaćin festivala bit će mađarski grad Pečuh, točnije tamošnji ogranak Matice hrvatske.

D. Bašić Palković

»Bošnjakuše« iz Pečuha

Ivana Petrović

Jurica Šuster

nicama prikupljenim iz brojnih dokumenata, prije svega programa s tadašnjih priredbi, objavljenih knjiga u tom razdoblju, te novinskih članaka u kojima se pisalo o

Hrvatskom proljeću.

Povjesničar Stevan Mačković je istaknuo kako ovo izdanje svojom tematikom predstavlja novost u historiografsko-zavičajnom seg-

mentu. »Do sada u Bačkoj nije pisano o ovoj temi, dok u Hrvatskoj o tome postoji puno stručno-znanstvenih i popularno pisanih naslova«, rekao je Mačković.

Shakespeare na dar knjižnici

Iz središnjice Matice hrvatske ovom su prilikom pristigle knjige, među kojima i dva kompleta »Sabranih djela Williama Shakespearea«. Jedan je komplet darovan ogranku Matice hrvatske u Subotici, a drugi subotičkoj Gradskoj knjižnici.

Prosvjedno pismo

Zloraba autorstva i dobre volje

Tijekom 2008. godine zamoljen sam od strane gospodina Davora Dulića izraditi prijedlog scenografije za Dužijancu 2009. Moj je prijedlog bio da uz scenografiju likovno oblikujem i promidžbene materijale, jer je to neodvojiva cjelina ukupnog vizualnog identiteta svečanosti. Davor Dulić se u potpunosti složio sa mnom. U sljedećem razdoblju kontaktirali smo u više navrata telefonom i mailom radi usklađivanja pojedinosti.

Dana 2. travnja 2009. poslao sam mu mailom SKICE za logo Dužijance (u foto prilogu), kao i SKICE scenografije (takoder u foto prilogu). U popratnom sam tekstu, a i uz same skice, NAGLASIO da su to skice i da sve treba prodiskutirati, pa tek onda doraditi i dovršiti.

Dana 5. svibnja stigla mi je HRVATSKA RIJEČ broj 321 s reproduciranim plakatom (ili letkom) svečanosti Dužijance na zadnjoj strani. Meni nepoznati »autor plakata«, na krajnje loš način, nekim svojim hokuspokusom »kombinira« dva elementa scenografije i ispod toga još dodaje »POPRAVLJEN«, odnosno na svoju ruku IZMIJENJEN i DOPUNJEN moj prijedlog-skicu logotipa Dužijance. Ponavljam kako ja NISAM poslao nikakovo rješenje plakata nego samo skice za scenografiju i logotip.

NAPOMINJEM da me od 2. travnja do danas NITKO od Organizacijskog odbora NIJE kontaktirao, čak niti da bi mi potvrdili kako su primili pošiljku a kamoli da bismo to raspravili i nastavili dalje raditi. Čak niti nakon mog prosvjeda Organizacijskom odboru i Davoru Duliću od 5. svibnja, nema nikakve reakcije niti pojašnjenja, a kamoli isprike!

Dakle, oni su potpuno svojevoljno radili s mojim autorskim predloškom

što im je palo na pamet (a to što su napravili je katastrofalno loše), bez da ja o tome išta znam. Logotipu su dodavali elemente koji s njim nikakve značenjske niti likovno-grafičke veze NEMAJU! POVRIJEDILI su moja autorska prava i DIGNITET AUTORSTVA iz neznanja, iz nebrige, iz bahitosti ili KOMBINACIJE SVEGA TOGA.

Nakon takvog postupka meni preostaju samo dvije stvari:

JASAM AUTOR LOGOTIPA I PLAKATA KOJI SE VEĆ KORISTE U PROMIDŽBI OVOGODIŠNJE DUŽIJANCE!

ODUSTAJEM OD SVAKE DALJNJE SURADNJE ZA OVOGODIŠNJU DUŽIJANCU I NE DOPUŠTAM UPORABU MOJIH SKICA-PRIJEDLOGA KAO I MOGA IMENA U BILO KOJU SVRHU!

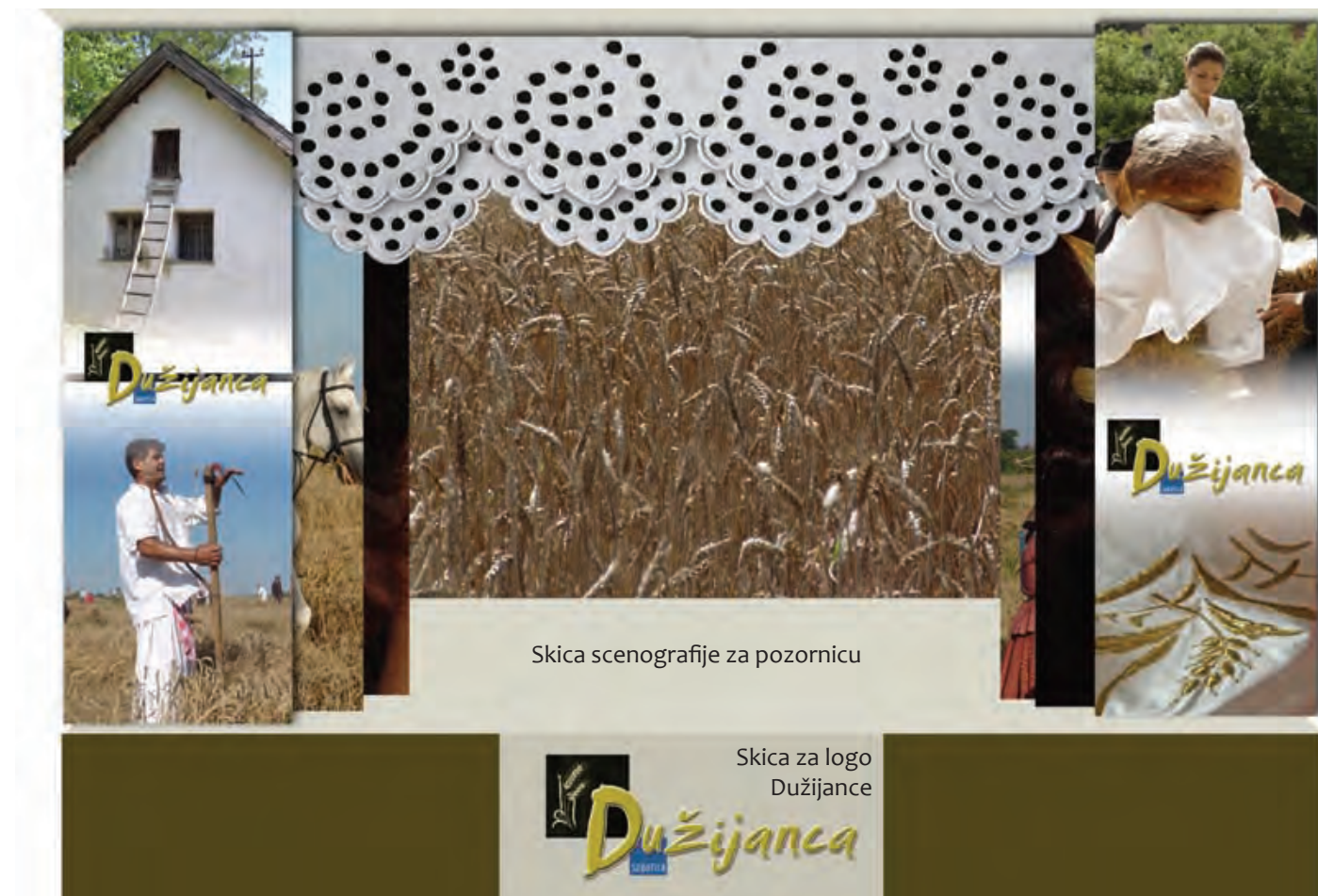
Ovakav postupak nekih osoba iz ovogodišnjeg Organizacijskog odbora Dužijance smatram uvredljivim i potpuno neprofesionalnim.

Po zakonu o AUTORSKIM PRAVIMA komotno bih mogao tražiti zadovoljstina pravnim putem, ali to ne mislim napraviti iz razumljivih razloga.

Svih ovih godina, otkad ne živim u Subotici, odazivao sam se na pozive na suradnju i doprinos svom rodnom kraju. Nastojao sam sudjelovati i pridonijeti svojim kreacijama očuvanju običaja i ukupnosti našeg bunjevačko-hrvatskog kulturnog i nacionalnog bića i to uvijek bez materijalnog interesa!

Naglašavam kako se ovaj prosvjed odnosi isključivo na neprimjeren odnos prema mom autorstvu i da se odustajanje od daljnje suradnje odnosi samo na osobe koje su ovome pridonijele, a nikako ne na cjelokupni Organizacijski odbor Dužijance. Naravno, i dalje sam spreman surađivati, ali na civiliziran i primjeren način, kako je to i bilo u svim slučajevima do ovoga.

Ivan Balažević, akademski slikar-grafičar

Skica scenografije za pozornicu

Skica za logo
Dužijance

Izborna skupština HKPD »Đurđin« iz Đurđina

Verica Kujundžić nova predsjednica

Unedjelju 17. svibnja u dvorani župe u Đurđinu održana je druga redovita skupština HKPD »Đurđin«. Na sjednici je izabrana nova predsjednica Verica Kujundžić jer je mandat prethodnog predsjednika istekao još prošle godine.

Nova predsjednica nije držala klasičan govor, već je nazočnima iznijela plan za iduću godinu i obećala trud oko realizacije ideja. Sjednici je nazočilo oko trideset članova udruge.

H. R.

Okoliš, okolina i okolica

Piše: Miranda Glavaš-Kul

U svakodnevnome, razgovornome jeziku često ne razmišljamo ili ne primjećujemo male razlike u značenju riječi. Iako male, one postoje i trebali bismo na njih obratiti pozornost. Kako je jezikoslovlje ozbiljna znanstvena disciplina, zadatak joj je proučavati razlike i precizno ih objasniti.

Sve tri navedene riječi sličnoga su značenja, a posljednje dvije, okolina i okolica, vrlo se često rabe u jednakim kontekstima. Poznati hrvatski jezikoslovac *Tomo Maretić*, sljedbenik *Vuka Stefanovića Karadžića*, pisao je da »kraj oko nekog mjesta« označuje riječ okolina, a ne okolica. Profesor Kosor napominje kako je Maretić takvo tumačenje zasigurno dao pod Karadžićevim utjecajem. Spomenuti je profesor uočio kako su i stariji prevoditelji Biblije rabili obje riječi ne razlikujući njihovo značenje.

Iako je u prošlosti bilo nedoumica, današnji se jezikoslovci slažu kako postoji jasna značenjska razlika među riječima *okolina* i *okolica* te im daju ova značenja:

Okolica označuje kraj, prirodu i ono što je izgrađeno oko kojega sela, grada ili bilo kojega mjesta.

Okolina označuje društvenu sredinu koja koga okružuje, u kojoj se tko kreće, živi ili radi.

Dakle razlika je jasna; okolica je zemljopisni, a okolina socijalni pojam. S riječi okoliš nema toliko nedoumica. Anićev rječnik definira ga kao: *ono što se pruža oku pri pogledu na prirodu nekoga kraja; predio, krajolik, pejzaž, krajobraz. U ekološkom smislu je to ukupnost materijalnoga i životnoga svijeta kojega je čovjek biološki dio. Ukupnost prirode koja okružuje čovjeka i koja je posljedica života i djelovanja ljudi.*

Akademijin rječnik o njemu govori ovako: *okoliš zemaljski, tj. zemlja kada se misli u svojoj okruglini*. Stari su pisci riječ okoliš rabili da označe Zemlju kao planet. Vjerojatno otud potječe značenje riječi okoliš, koja se rabi onda kada se govori o Zemlji koju bismo trebali zaštititi. Okoliš se zbog svega navedenoga ustalio kao ekološki pojam, njega rabimo kada

govorimo o prirodi, predjelima na Zemlji koje bismo trebali zaštititi i očuvati od uništenja. Okolicu bismo trebali rabiti kada govorimo o zemljopisnim pojmovima, kraju koji nas okružuje, a riječ okolina odnosi se samo na društvenu sredinu, milje u kojemu se krećemo i radimo.

POVIJEST HRVATSKE KNJIŽEVNOSTI (26. dio)

Dimitrija Demeter

Priređuje: Miranda Glavaš-Kul

Hrvatski preporodni književnik *Dimitrija Demeter* još jedan je u nizu romantičara koji nisu bili hrvatskoga podrijetla. Sin bogatog grčkog trgovca rođen je u Zagrebu 1811. godine u obitelji u kojoj se govorilo grčkim jezikom i njegovalo helensku tradiciju. Osnovnu školu i gimnaziju završio je u rodnome gradu, filozofiju u Grazu, a medicinu u Beču. Liječničko zvanje napušta 1841., kada se pridružuje voditeljima preporoda te se posvećuje samo književnom radu. Svestran i plodan, bio je značajan stvaratelj na gotovo svim poljima književnosti. Bio je pjesnik, pripovjedač i dramatičar. U tom razdoblju prestaje pisati na

novogrčkom nastavljajući stvarati na hrvatskom jeziku.

U svoje je doba najviše cijenjen kao dramatičar. Na tragu Schillerove dramaturgije, Demeter piše drame inspirirane povijesnim temama (»Dramatička pokušanja I-II.«, 1838., 1844.), među kojima se, svojim osobitim utjecajem na povijest književnosti, ističe tragedija *Teuta*. To djelo, uspoređivano sa Schillerovom dramom »Marija Stuart«, najbolja je drama hrvatskoga književnog romantizma, iako se već na prvi pogled mogu uočiti brojne slabosti: mjestimična nerazgovjetnost te izražena patetičnost i nesklad pojedinih dijelova. Gotovo mitskoj slavi te drame

zasigurno je pridonijela fabula o ilirskoj kraljici Teuti i njezinu vojskovođi Dimitru Hvaraninu. Napisao je libreta za opere »Ljubav i zloba« (1845.) i »Porin« (1846.). Na njegov je poticaj utemeljeno stalno zagrebačko kazalište (današnje Hrvatsko narodno kazalište) kojem je bio prvi ravnatelj, dramaturg i upravitelj do 1868.

Za povijest hrvatske književnosti Demeter je značajniji kao epski pjesnik. Autor je poeme »Grobničko polje« (1842.). Poema je pisana po uzoru na Byrona, a nastala je u povodu 600. obljetnice bitke na Grobničkom polju kada su prema legendi Hrvati pobijedili Mongole. Grobničko je polje prvo veliko djelo hrvatskoga romantizma koje ulazi u riznicu neprolaznih vrijednosti svojom visokom razinom umjetničkog izraza. U poemi se nalazi i davorija »Pjesma Hrvata« koju je uglazbio *Vatroslav Lisinski*. Riječ je o jednoj od najpoznatijih preporodnih budnica, poznatoj

i pod naslovom »Prosto zrakom ptica leti«.

Napisao je niz programatskih članaka, zanimao se jezičnim pitanjima, uređivao brojne časopise te prevodio za kazališni repertoar.

TRADICIONALNI SUSRET MLADIH U BAČU

Pouzdajmo se u Boga živoga

Ove godine susret je bio pomalo drugačiji od prethodnih. Naime, otvoren je natječaj za najbolji literarni, glazbeni, slikarski i fotografski uradak. Nakon kratkog koncerta, na kojem je nastupio glazbenik

iz Sombora *Ivan Šomođvarac*, predstavili su se mladi koji su se okušali u glazbenom radu. Nagradu za najbolju pjesmu dobila je *Marija Vidaković*, za najbolju fotografiju *Danijela Nuspl*, nagradu za najbolji literarni uradak dodijeljen je *Neveni Balažević*, a po mišljenju žirija najljepšu sliku naslikao je *Ivo Šokčić*. Njih su četvero, kao nagradu za svoj rad, dobili putovanje na hodočašće u Mariju Bistricu.

Nakon aktivnosti svi su mirna srca nazočili svetoj misi, koja je ujedno i označila kraj ovog susreta.

A. Sudarević

Mladi iz Subotičke biskupije i ove su se godine okupili na tradicionalnom susretu mladih u Baču, koji se održava dugi niz godina. Taj dan, 16. svibnja, mladi su posvetili Bogu i zajedništvu. Posljednjih nekoliko godina ovaj je susret postao na neki način obavezan za krizmanike, koji tada imaju duhovnu pripravu za primanje sakramenta potvrde.

Na susret mladi su se uputili u nekoliko autobusa, s cijelog teritorija Subotičke biskupije. Program je počeo predavanjem preč. *Andrije Anišića*, koji je tumačio Papinu poruku namijenjenu susretu mladih, a koja glasi: »Pouzdajmo se u Boga živoga«. Mladi su, podijeljeni u skupine, s animatorima razgovarali o spomenutoj temi, obrađivali je kako bi što bolje shvatili smisao i poruku koju je Papa uputio upravo njima. Predavanje, koje je bilo nami-

jenjeno krizmanicima, održao je katedralni župnik mons. *Stjepan Beterić*, koji im je govorio o svetom Pavlu, te o velikom danu koji ih čeka, o primanju darova Duha Svetog.

Vrijeme predviđeno za odmor mladi su proveli u druženju, razgovoru i obilasku čuvene tvrđave u Baču, gdje su nastavili druženje uz nogomet, odbojku i druge aktivnosti.

OVOZEMALJSKI ŽIVOT – »ODSKOČNA DASKA« ZA VJEČNOST

Biti spašen

Piše: mons. dr. Andrija Kopilović

Jučer smo proslavili četrdeseti dan nakon uskrsnuća, blagdan Uzašašća Kristova ili Spasovo. Dobro je zaustaviti se na toj istini vjere, jer i vjernici malo razmišljaju o tom silnom otajstvu. Naime, tim činom Bog je pokazao »najviše«, jer je i ljudska narav u Isusu Kristu uzdignuta u božansku. Upustimo se stoga u zajedničko razmatranje – makar bilo i teološko – za nas vjernike bit će spasonosno, a za one koji ne vjeruju, bit će barem prava informacija. U nekim dijelovima sam podijelio svoje misli s jednim ovećim radom dr. Tomislava Ivančića.

SJEDITI ZDESNA BOGU

Svetkovina Spasova označuje svršetak Isusova ukazivanja apostolima, a broj od »četrdeset dana« znači puninu njegova djelovanja na zemlji, ispunjenje svega što je donio za spas čovječanstva. Uzašašće, pak, znači da je on sada i kao čovjek uzdignut u božanske sfere, da je i kao čovjek postao gospodar neba i zemlje, da je sjeo zdesna Bogu. Sjediti zdesna Bogu biblijski je izraz koji označuje da netko ima Božju vlast u rukama. Krist, dakle, ima vlast nad svima, posebno nad zlom i Zlim. Na njemu je da podloži zlo i Zloga Očevoj volji, da onda konačno bude Bog sve u svima. Egzegetski i teološki gledano, smatra se da je Isus doista pokazao fenomen uzdizanja prema nebu i da je to bio znak njegova duhovnog uzdizanja u Očev naručaj. Tako je on i kao čovjek, a ne samo kao Sin Božji, jedno s Ocem i Duhom Svetim u istoj slavi. On je postao čovjekom da sve naše ljudsko uzme na sebe, a sve Božje da dadne nama, te nas uzdigne tamo gdje je on. Kristovo uzašašće na nebo usmjeruje naše poglede prema domovini, kamo smo pozvani i kamo idemo, da bismo snagom tog pogleda pobjeđivali zla, nevolje i bitke u našem životu. Isus nije otišao sa zemlje te nas ostavio siročad i same, nego je uzlazeći na nebo još jače ostao u našoj imanenciji, među nama prisutan. Tek sada kad je preuzeo gospodstvo nad svijetom, nad svakim čovjekom, nad svakim detaljem života i ljudske povijesti, tek sada je potpuno među nama i »s nama do svršetka svijeta«. Isusov izraz »ja sam s vama« u Bibliji znači Božju moć, prisutnost i garanciju pobjede.

On je postao čovjekom da sve naše ljudsko uzme na sebe, a sve Božje da dadne nama, te nas uzdigne tamo gdje je on. Kristovo uzašašće na nebo usmjeruje naše poglede prema domovini, kamo smo pozvani i kamo idemo, da bismo snagom tog pogleda pobjeđivali zla, nevolje i bitke u našem životu. Isus nije otišao sa zemlje te nas ostavio siročad i same, nego je uzlazeći na nebo još jače ostao u našoj imanenciji, među nama prisutan.

VJERNIK – ČOVJEK ČIJI SU KORIJENI U ISUSU KRISTU

Vjernik je siguran da će pobijediti zlo. On ne vjeruje zlu, ne da se prevariti Zlim, zavarati trenutnim mrakom, nego vjeruje u zoru i već vidi dan koji dolazi. Vjernik nije otuđen stanovnik ove zemlje koji bi neprestano gledao prema nebu i maštao o njemu, te mislio kako treba podnijeti zla ovdje, jer će tamo uživati. Vjernik je čovjek koji od Isusove vlasti i moći uzima snagu da pobijedi zlo, patnju i bijedu oko sebe. Apostoli su na dan Uzašašća čuli riječi: »Ljudi Galilejci, što stojite i gledate u nebo? Ovaj Isus koji je od vas uzet u nebo, isto će tako doći kao što ste vidjeli da odlazi u nebo.« Isus stalno dolazi, on je već među nama, ulazi u svaku situaciju. Vjernik je čovjek čiji su korijeni u Isusu Kristu, te zato nosi plodove Kristovog života, njegovu milost i spas u svijet. On je pozvan svjedočiti da je Bog s nama, da ne očajavamo zbog poteškoća, problema, nesreća i katastrofa. On je poput dječaka na brodu usred bure i oluje koji se jedini ne boji, jer mu je Otac na kormilu. Kršćanin treba biti svjestan da mu je Isus dao svu vlast. Isus, naime, kaže: »Dana mi je sva vlast na nebu i na zemlji i zato idite i učinite sve ljude mojim učenicima.« Kršćanin nije bolji od drugih, on nije bez grijeha, slabosti i pogrešaka, pa ipak on u sebi nosi sile kojima može pobijediti zlo u sebi i u svijetu, a to su Božja riječ i prisutnost Kristova duha. Svetkovina Uzašašća dokaz je spasa za čitavo čovječanstvo, zato se zove Spasovo. Ona je garancija da je dobro biti čovjek. Nesreće i nevolje samo su napasti koje nas žele zaustaviti, ali na nama je da ne posumnjamo, nego da sigurno idemo ususret novom svijetu, novom nebu i novoj zemlji.

Kada čovjek iz ove perspektive nadnaravnoga i vječnoga promatra i tumači događaje u svom životu i na zemlji, oni poprimaju posve drugu vrijednost. Previše je ovozemaljski život kratak da bi imali pravo kvariti sebi i drugima. Spasovo nam donosi u pamet upravo obratni proces, a to je zadatak da ovozemaljski kratki život izgradimo kao »odskočnu dasku« za vječnost, a odraz takvoga načina razmišljanja i ponašanja učinit će i ovaj život pjesmom radosti, sloge i ljepote. Konačno, neka nam riječ Spasovo osvijesti poslanje i bude također nekome »na spasenje«.

Pred životnom odlukom

Andrea Dulić je rođena 5. ožujka 1994. godine. Sve do prošle godine pohađala je OŠ »Vladimir Nazor« u Đurđinu, no, kako kaže, isključivo po svojoj želji prepisala se u osmom razredu u OŠ »Matko Vuković« kako bi nastavu pohađala na hrvatskom jeziku. S obzirom da svaki dan putuje iz Đurđina u Suboticu i obratno, puno slobodnog vremena provede upravo u autobusu.

Za srednju školu Andrea je odabrala gimnaziju – opći smjer. »Voljela bih upisati gimnaziju na hrvatskom jeziku i mogu reći da je i to jedan od razloga što sam se prepisala u hrvatski odjel u ovu školu. Zemljopis mi je omiljeni predmet i voljela bih se i u budućnosti baviti time. Što točno, to još ne znam. Moja starija sestra također je u gimnaziji i možda je i to jedan od razloga što sam odabrala tu školu«, pojašnjava Andrea.

Hobi u kojem se prepoznala je folklor, koji, kako kaže, pleše već sedam godina. Prvo je na folklor išla u Đurđinu, a posljednje dvije godine je u folklornom odjelu HKC-a »Bunjevačko kolo«. Andrea voli plesati i planira se time i dalje baviti. Iako joj ostaje malo vremena za sebe, slobodno vrijeme najradije provodi uz prijatelje, bicikl i rolere.

Martin Sudarević je rođen 4. prosinca 1994. godine. Svoje osnovno obrazovanje počeo je u OŠ »Ivan Goran Kovačić«, te se u osmom razredu prepisao u OŠ »Matko Vuković«, kako bi mogao nastavu pratiti na hrvatskom jeziku. Pohađati hrvatski odjel bila je njegova želja, kao i želja njegovih roditelja. Kako sam kaže, većinu prijatelja je poznavao od prije, te mu nije bilo teško prilagoditi se novoj sredini. Da je dobio povjerenje svojih kolega govori i podatak da je izabran za predsjednika razreda.

Martin još nije u potpunosti siguran koju će srednju školu upisati. Naime, dvoji između gimnazije i građevinske. »Volio bih upisati gimnaziju, ali mi jezici nisu najjača strana, a u građevinskoj školi me

privlači arhitektura. Još imam malo vremena za razmišljanje. Volim crtati i želja mi je osmisliti jedan grad.«

U slobodno vrijeme Martin već 5 godina trenira tenis, a planira se i dalje baviti ovim sportom, jer, kako kaže, tek sada počinju turniri na kojima planira sudjelovati.

Kao mali bavio se i glumom, te je glumio u nekoliko dokumentarnih filmova, kao što su – »Đuga«, »Šešir«, »Moje djetinstvo«... No, Martin je sada više iza, nego li ispred kamere. Skupa s ocem rado snima razne manifestacije u Subotici i okolici.

Piše: dr. Marija Mandić

Hidrokolon terapija

Na zahtjev jedne naše čitateljke posebno ćemo obraditi ovaj oblik liječenja vodom, koji kod nas još nije u širokoj primjeni, te još uvijek samo rijetke ordinacije rade ovaj oblik alternativnog medicinskog liječenja. Svakako treba skrenuti pozornost na to da ovu metodu trebaju primjenjivati samo provjerene

za značaj redovitog i efikasnog pražnjenja debelog crijeva. U novije vrijeme metoda se primjenjuje u Americi, Europi, Rusiji... Prva primjena suvremenih aparata vezuje se za američkog liječnika *Johna H. Kellogga* i njegove radove objavljene 1917. godine u američkoj stručnoj medicinskoj literaturi. U Velikoj Britaniji hidro-

specijalno školovanog terapeuta. Potrebno je uraditi pet uzastopnih terapija svaki drugi dan, a opisana obilna evakuacija događa se, po pravilu, tijekom treće terapije.

Smatra se da se na ovaj način ne postiže samo čišćenje debelog crijeva, već se koristi ogledaju i na drugim organskim sustavima u smislu da koža postaje čistija

detoksikacije alkohola, droge i drugih otrova, kod nekih vrsta proljeva, infekcije crijevnim parazitima, kao trening crijeva kod paraplegije i kvadruplegije, kod bolesti jetra i žuči, ili kao higijenska procedura kod zdravih ljudi, pretilosti, regulacije tjelesne težine, prevencije tumora debelog crijeva i mnogih drugih stanja.

stručne osobe, jer hidrokolon terapija, kao i svaka druga invazivna metoda, može dovesti do raznih komplikacija.

Hidrokolon terapija predstavlja terapijsku metodu čišćenja i ispiranja debelog crijeva (kolon) čistom vodom ili specijalno pravljenim vodenim otopinama pomoću suvremenih, sofisticiranih uređaja. Ovo se radi jer se u uvjetima neodgovarajuće funkcije debelog crijeva na njegovim zidovima vremenom talože obilne mase nesvarene hrane, koja truli i producira veliku količinu štetnih materija, toksina, gljivica, virusa, sluzi, parazita i sl., koji svakako mogu naškoditi općem zdravstvenom stanju osobe.

BEZBOLNA UNUTARNJA KUPKA

Ova praksa potječe iz davnih vremena. Još su stari Egipćani znali

kolon terapija se primjenjuje od pedesetih godina prošlog stoljeća.

Ova se terapija smatra efikasnom kao pomoćna medicinska metoda u liječenju poremećaja ritma pražnjenja crijeva, dugotrajnog zatvora, sindroma lijenih crijeva i sličnog. To je bezbolna i nježna unutarnja kupka, pri čemu se koristi topla filtrirana voda pod blagim tlakom, pomoću koje se isperu skladišteni fekalni materijal, plinovi, sluz i toksične naslage iz debelog crijeva. Postupak u jednoj seansi traje 45 minuta, potpuno je bezbolan i komforan i po pravilu se izvodi od strane liječnika ili

i vitalnija, prorjeđuju se i sasvim nestaju glavobolje, cjelokupan organizam je u boljoj formi jer se efikasnije prazni, krvni protok postaje bolji, smanjuje se razina triglicerida i kolesterola u serumu, otpornost organizma na štetne nokse se povećava. U kombinaciji s adekvatnim navikama u prehrani, regulira se tjelesna težina.

UPOZORENJE

Hidrokolon terapija se savjetuje kod: kroničnog zatvora, divertikuloze, odnosno proširenja debelog crijeva, velike količine plinova,

Ova se terapija nikako ne smije raditi kod pacijenata koji imaju ulcerativni kolitis, Kronovu bolest, ozbiljne srčane bolesti (nereguliran povišen krvni tlak, infarkt srca), proširenja srca i velikih arterija, trbušne kile, skorašnje operacije na debelom crijevu, jaku anemiju, tj. malokrvnost, zatajenje bubrega, jaku dijareju, tj. proljeve, jako izražene, krvareće hemoroide, odnosno šuljeve, cirozu jetre, karcinom debelog crijeva, teže psihičke bolesti i menstruaciju. Hidrokolon terapija se ne radi ni tijekom trudnoće.

OČNA KUĆA

optika i ordinacija
na jednom mjestu

551-045

Subotica
Maksima Gorkog 20

KOD GLAVNE POŠTE

Poštovani čitatelji,
U želji unapređivanja medicinske strane u našem tjedniku, možete slati svoja pitanja na koja će odgovarati naši liječnici-suradnici.

Pisma možete slati poštom na adresu redakcije ili mailom na: hrvatskarijec@tippnet.rs

Protekli su tjedan obilježili: predstava Svarožić, susret s književnicom Željkom Horvat-Vukeljom i Dan obitelji

Jedni bez drugih ne možemo

Dragi moji prijatelji, čitatelji Hrckovog kutka!

Tjedan koji je za nama bio je prepun kulturnih zbivanja. Otvoren je XVI. međunarodni festival kazališta za djecu, koji je okupio sudionike iz zemlje i inozemstva. Ovaj festival traje još danas i sutra, te ako se do sada niste uključili, pogledajte neku predstavu, crtić ili plesnu koreografiju. Mi vam u ovome broju donosimo samo dio ove prekrasne čarolije.

Osim već spomenutog festivala, neki od vas su imali i prigodu susresti se s književnicom iz Hrvatske *Željkom Horvat-Vukeljom*, koja je ujedno i glavna urednica časopisa za djecu »Modra lasta«.

Krenimo redom.

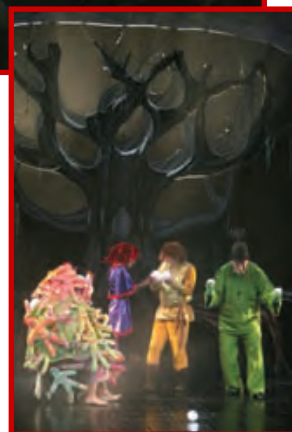
SVAROŽIĆ

Gosti XVI. međunarodnog festivala kazališta za djecu bili su i glumci Zagrebačkog kazališta lutaka, koji su se 18. svibnja predstavili zanimljivom i iznimno bogatom kazališnom predstavom »Svarožić«. Tko je, ili

što je Svarožić? Po slavenskoj mitologiji Svarožić je mladi bog Sunca, ognja i zadružnoga ognjišta. On je bog dobročinitelj, zaštitnik života, zrači svojom toplinom i svjetlošću, ali istovremeno ima i svoju razaračku snagu, može se pretvoriti u katastrofu, uništavatelja i ubojicu. Stoga je bio poštovan i kao bog rata, ali i borac protiv zlih sila, a vatra kada spaljuje i uništava, ujedno je i simbol očišćenja i preporoda.

Predstava *Svarožić*, nastala po tekstu *Ane Tonković-Dolenčić*, u režiji *Krešimira Dolenčića*, predstavlja mitološki ciklus od rođenja Svarožića do njegove pobjede nad mrakom. Ostali likovi su istrgnuti iz zaborava mitologije, poput Morane, Dažboga, Velesa i Mare.

Legende o bogovima prirode preživjele su ne samo u pričama, već u mnogim pjesmama, narodnim i vjerskim običajima, poput - božićne pšernice, kićenja bora, kolenda, poklada i drugih običaja koji se prenose s koljena na koljeno. U svakoj takvoj priči postoji barem mali djelić i istine. Poruka i ove predstave je vrlo jasno naglašena – svi smo sastavni dio prirode i jedni bez drugih ne možemo. Ukoliko vam se ikada pruži prilika pogledati ovu predstavu, nemajte oklijevati, nego uživajte.

SVJETSKI DAN OBITELJI

Učenici hrvatskih odjela OŠ »Ivan Milutinović« iz Subotice i Male Bosne 15. svibnja posjetili su svetište Majke Božje na Bunariću i tamo održali nastavu u prirodi. Na taj su način obilježili Dan obitelji, lijepo se družili i potaknuti zanimljivim predavanjem rektora ovog sveučilišta, mons. Andrije Kopilovića, igrali zanimljive igrice i izradili plakat.

Međunarodni dan obitelji proglasili su Ujedinjeni narodi 1989. godine, a u svijetu je prvi put obilježen 15. svibnja 1994. godine pod sloganom »Da obiteljski dan ne čine stvari nego srdačni odnosi roditelja i djece«. O ovome događaju i o tome što djeca misle o obitelji možete više čitati u sljedećem broju Hrvatske riječi.

ZLATNA HARFA

Susret dječjih župnih zborova »Zlatna harfa« bit će održan 23. svibnja. Početak je u 9 sati i 30 minuta u katedrali bazilici svete Terezije Avilske u Subotici. Na Zlatnoj harfi sudjelovat će mali zborovi Subotičke biskupije.

SUSRET S KNJIŽEVNICOM

Gradska knjižnica u Subotici ovoga je tjedna, 19. i 20. svibnja, predstavila učenicima osnovnih i srednjih škola, kao i djeci u vrtićima, spisateljicu *Željku Horvat-Vukelju* iz Republike Hrvatske.

Ona se u svom posjetu Subotici susrela s djecom iz Dječjeg vrtića »Marija Petković«, učenicima OŠ »Matko Vuković«, OŠ »Sveti Sava« iz Aleksandrova, posjetila je i OŠ »Ivan Milutinović« u Subotici, kao i ogranak ove škole u Maloj Bosni, a boravila je i s učenicima Gimnazije »Svetozar Marković«. Također, upriličen joj je i susret s učenicima i djecom iz vrtića OŠ »Vladimir Nazor« iz Đurđina i OŠ »Matija Gubec« iz Tavankuta. Susret s književnicom organiziran je uz potporu Ministarstva kulture Republike Srbije, Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici, Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata i Hrvatskog nacionalnog vijeća.

Učenici OŠ »Ivan Milutinović« iz Subotice s književnicom

Dragi moji, ako ste bili u društvu ove književnice, vjerujem da ste uživali. Imali ste priliku upoznati vrsnu dječju spisateljicu, a sada možete i sva njena djela pronaći u Grdskoj knjižnici i pročitati ih. Za manje od mjesec dana počinje odmor, pa ga iskoristite i za dobru knjigu.

Željka Horvat-Vukelja, književnica i publicistica, urednica je časopisa za djecu »Modra lasta«, koji je namijenjen djeci od 5. do 8. razreda osnovne škole. Suautorica je desetak udžbenika i priručnika za učenje francuskog jezika. Pisanjem se bavi još od mladih dana. »U slobodno vrijeme pišem priče za malu djecu, kratke slikopriče i pričokaze uz koje se koriste i lutkice ili rekviziti iz svagdanjeg života. Pisati sam počela još kao mala, jako sam to željela, a moj otac me je na to poticao. On je puno čitao, nije nikada pisao, ali je čitao i meni pričao. Tako je dočekao i moju prvu knjižicu, koja je doista mala, tek nekoliko priča, a to je »Šiškabališka«. Ta mi je knjižica otvorila vrata za daljnji rad«, rekla je Željka Horvat-Vukelja. Do sada je objavila stotinjak kratkih priča u tisku i na Hrvatskom radiju, dvadesetak dječjih igrokaza (Reumatični kišobran), zbirku priča »Šiškabališka«, roman »Putovanje patuljka Zvončica« i slikovnice »Poplava iz šalice kave«, »Balončica«, »Panjoglav«, »Hrabrica«, »Slikopriče« i drugo. Njezina djela nalaze se u obveznoj lektiri za osnovnu školu. Odala nam je i jednu malu tajnu, njezina najdraža slikovnica je »Hrabrica«, u kojoj se govori o dječaku koji je naučio voziti bicikl. U obilasku škole, Gradske knjižnice i vrtića predstavila je djeci svoje najnovije priče ovisno o uzrastu djece. Ovom prigodom za naš kutak i za sve vas njezina poruka glasi: »Jako je važna igra i dobro se naigrati, s užitkom se igrati i to vam roditelji moraju dopustiti. To je jako važno. Nakon igre i dugog dana potrebno je na vrijeme poći u krevet i dobro se naspavati«, rekla je Željka Horvat-Vukelja.

Željka Horvat-Vukelja u OŠ »Matija Gubec« u Tavankutu

Susret književnice s učenicima OŠ »Matko Vuković« iz Subotice i OŠ »Sveti Sava« iz Aleksandrova

U dječjem vrtiću »Marija Petković«

Željka Horvat-Vukelja, književnica i publicistica, urednica je časopisa za djecu »Modra lasta«, koji je namijenjen djeci od 5. do 8. razreda osnovne škole. Suautorica je desetak udžbenika i priručnika za učenje francuskog jezika. Pisanjem se bavi još od mladih dana. »U slobodno vrijeme pišem priče za malu djecu, kratke slikopriče i pričokaze uz koje se koriste i lutkice ili rekviziti iz svagdanjeg života. Pisati sam počela još kao mala, jako sam to željela, a moj otac me je na to poticao. On je puno čitao, nije nikada pisao, ali je čitao i meni pričao. Tako je dočekao i moju prvu knjižicu, koja je doista mala, tek nekoliko priča, a to je »Šiškabališka«. Ta mi je knjižica otvorila vrata za daljnji rad«, rekla je Željka Horvat-Vukelja. Do sada je objavila stotinjak kratkih priča u tisku i na Hrvatskom radiju, dvadesetak dječjih igrokaza (Reumatični kišobran), zbirku priča »Šiškabališka«, roman »Putovanje patuljka Zvončica« i slikovnice »Poplava iz šalice kave«, »Balončica«, »Panjoglav«, »Hrabrica«, »Slikopriče« i drugo. Njezina djela nalaze se u obveznoj lektiri za osnovnu školu. Odala nam je i jednu malu tajnu, njezina najdraža slikovnica je »Hrabrica«, u kojoj se govori o dječaku koji je naučio voziti bicikl. U obilasku škole, Gradske knjižnice i vrtića predstavila je djeci svoje najnovije priče ovisno o uzrastu djece. Ovom prigodom za naš kutak i za sve vas njezina poruka glasi: »Jako je važna igra i dobro se naigrati, s užitkom se igrati i to vam roditelji moraju dopustiti. To je jako važno. Nakon igre i dugog dana potrebno je na vrijeme poći u krevet i dobro se naspavati«, rekla je Željka Horvat-Vukelja.

VAN PROTOKOLA: Ljerka Alajbeg, generalna konzulica RH u Subotici

Uvijek nastojim naći vremena za svoju kćer

Oslobodnom vremenu mogu govoriti samo uvjetno. Slobodno i službeno vrijeme već mi se godinama nekako isprepleću. Tome je razlog, sasvim sigurno, posao kojim se bavim. Ja ne mogu kazati da se npr. subotom ili nedjeljom posvećujem obitelji, sebi ili svojoj kćeri, prijateljima... Svi oni koji su mi dragi, bliski, koji su ostavili traga u mom životu rasuti su svijetom.

PRIJATELJSTVA

»Prijateljstvo kao kategorija i prijatelji kao čvrste točke važne su okosnice u mom životu. Prebivanje u različitim državama, stjecanje novih iskustava u poslu i izvan posla ostavilo je tragove i u mojim prijateljstvima. Ta su prijateljstva u pravilu počinjala nekakvim službenim kontaktom, a onda se produbila i u privatnoj komunikaciji. Imam želju i potrebu s vremena na vrijeme čuti što se događa s tim ljudima. Neka prijateljstva postoje zauvijek, ona se vuku još iz školskih ili studentskih dana. No, i neki od tih prijatelja su na raznim meridijanima. Na sreću, ima ih još i u Zagrebu, pa mi svaki odlazak »doma« napuni i te neophodne prijateljske baterije. Volim s njima razmijeniti sasvim obične osobne priče, ali i evocirati one zajedničke, koje nas vesele i koje na humorističan način obrađujemo iznova iz raznih kutova. Održavam kontakte s dragim ljudima koliko mogu u slobodno vrijeme. Jedna od mojih prijateljica je književnica, upravo ovih dana poslala mi je svoj najnoviji rukopis za zbirku pripovijedaka. Razveselio me je opis nekih naših zajedničkih iskustava od prije više od dvadeset godina, pravo osvježenje!«

KĆER JASMINA

»Bez obzira gdje se nalazim i koliko često sam u Zagrebu, najdublji i stalni kontakt održavam s mojom kćeri *Jasminom*, za koju uvijek nastojim naći vremena. Kad je pohađala vrtić, školu ili studirala, zajedno smo »lutale« svijetom. Nije

Ljerka Alajbeg (desno)
u društvu kćeri Jasmine

bilo lako seliti dijete kroz škole u pet država i tri strana jezika. Slobodno vrijeme tada je bilo ono koje je bilo uglavnom posvećeno djetetu. Ipak, još me muči grižnja savjesti da je tog vremena bilo premalo i da do danas obje osjećamo taj deficit. Sada nastojimo godišnji odmor pretežno provoditi zajedno, a i blagdane kad god je to moguće; bilo u Hrvatskoj, u inozemstvu ili u Subotici. Jasmini je ovaj grad pravo otkriće, nakon svih njenih putovanja. Ponekad mi se čini da Subotičani nisu ni svjesni u kakvom prelijepom gradiću žive – baš po mjeri čovjeka«.

HOBII

»Sjećam se moje razrednice iz gimnazije koja nam je bila uzor. Dubrovčanka, uvijek dotjerana, nastojala nas je pripremiti za život. Govorila je kako nam ono što najviše volimo ne smije biti poziv, već se time trebamo baviti u slobodno vrijeme, to nam treba biti hobi. U to vrijeme bavila sam se glazbom, voljela sam čitati određenu vrstu literature, pomalo sam pisala pjesme. Stjecajem okolnosti sve sam to stvarno ostavila za rijetke trenutke razonode i kad god imam vremena rado posegnem za nekim od tih mojih hobija. Doduše, interesi i u tim područjima doživjeli su

metamorfozu. Knjige iz područja psihologije zamijenila je literatura s političkim ili povijesnim sadržajima, ili literatura iz nekih područja međunarodnog prava, čime sam se nekad bavila, a što pratim i nadalje s velikim zanimanjem. Nedavno sam nabavila pianino, pa u slobodno vrijeme ponekad zasviram. Nažalost, puno toga je zaboravljeno, ali i to malo pričinjava mi zadovoljstvo.

Volim kino, kazalište, koncerte. Nastojala sam uvijek pogledati nove, dobre filmove ili predstave. Pokušavam ovo pratiti na relaciji Subotica-Zagreb. Posao kojeg ovdje radim omogućio mi je obnoviti moju staru ljubav prema folkloru i tamburaškoj glazbi. Rano djetinjstvo, koje sam provela u Slavoniji, trajno mi je usadilo poseban osjećaj za tu vrstu hrvatske baštine. Dalmatinski korijeni me uvijek vuku i prema Mediteranu. Mislim kako naši Hrvati koji žive na ovim prostorima to sigurno mogu razumjeti, jer i oni nose taj senzibilitet.

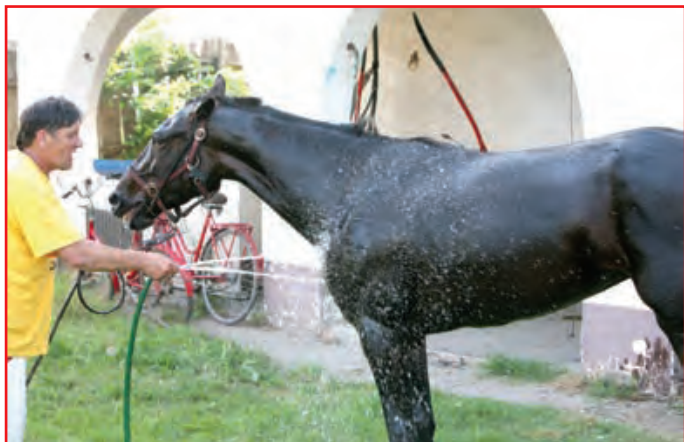
Jedan od mojih hobija je i planinarenje. Više bih rekla pješačenje po uređenim planinarskim putovima, ono što mi imamo na Sljemenu. Nedavno sam posjetila Frušku goru, bio je pravi užitek udisati taj zrak, gledati zelene šumovite obronke planine i beskrajne pito-

me vinograde. Vojvodina je doista bogata i raznolika, treba je otkrivati i upoznati.«

SURADNICI

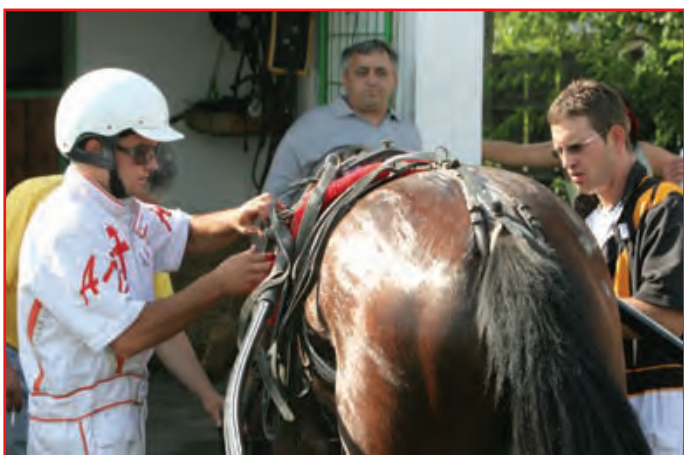
»Za diplomate se kaže kako su kao pomorci. Stalno plove, ali su ipak izolirani na svom brodu. Kako bi svima na tom brodu život bio ljepši, cijela posada se mora potruditi, moraju imati razumijevanja jedni za druge, pomagati si u poslu i izvan posla, te nastojati udaljenost od obitelji i prijatelja amortizirati unošenjem pozitivne klime i optimizma. To nije uvijek lako postići, jer svatko sa sobom nosi svoje tereće, različita iskustva i, na koncu, svi smo različitih temperamenata. Zato na nekim 'brodovima' nije uvijek idealna situacija. Ja moram sa zadovoljstvom primijetiti kako je moja 'posada' dorašla svojoj zadaći i da se svaki pojedinac zauzima kako bi nam život bio ne samo snošljiv, već zanimljiv i lijep. Pravo je zadovoljstvo u slobodno vrijeme naći se na kavi, na izletu ili u šopingu s kolegama s posla. Nama nikada nije dosadno, tema je na pretek, a također i smijeha koji nas drži u dobrom kondiciji. Ako sam ja kao šefica pridonijela takvom ozračju, to bi mi bio najveći kompliment.«

Uredio: Dražen Prčić

Priprema konja za utrku

Subotički hipodrom – 17. svibnja

22. svibnja 2009.

U NEKOLIKO REDAKA

More

Svi već polako razmišljaju o odlasku na ljetni godišnji odmor. Naravno, najviše se uvijek priča o odlasku na more. Nažalost, sve jača ekonomska kriza kvari brojne planove i samo da na kraju ne ispadne po onoj narodnoj – hvali more, drži se kopna.

Unatoč svemu, neka ovoga puta bude drugačije. Hvalit ćemo naše kopno, ali bismo ipak svi radije otišli na more. Makar to bilo i na samo nekoliko dana...

FOTO KUTAK

Red i mir!

KVIZ

Eurovizija

Koliko je pjesama do sada pobijedilo na izboru za pjesmu Eurovizije?
 Koje je godine organizirano prvo natjecanje?
 Koje se godine dogodila iznimka i koliko je pjesama podijelilo prvo mjesto?
 Koliko je država pobijedilo na Euroviziji?
 Tko su dvije najveće svjetske »zvijezde« koje su pobijedile na ovom natjecanju?
 Koje je godine Jugoslavija pobijedila i s kojom pjesmom?
 Koja država ima najviše pobjeda na Euroviziji?

- Do sada je pobijedilo 57 pjesama.
- Prvo natjecanje organizirano je 1956. godine.
- Bilo je to 1969. godine kada su pobijedile 4 pjesme.
- Pobjednik je imao 25 različitih država.
- Godine 1974. za Švedsku pobijedila je ABBA, a 1988. za Švicarsku je prva bila Celine Dion.
- Grupa Riva pobijedila je 1989. godine s pjesmom »Rock me«.
- Irska je pobijedila 7 puta

VICEVI

Oglas

Prodajem kravu, nije luda.

Idu dva pijanca ulicom i jedan kaže:

- Sve vidim dvostruko.

Na to mu drugi pruži novčanicu od tisuću dinara:

- Onda, evo vraćam ti dvije tisuće što sam ti dužan!

Mladić pita zaručnicu:

- Jesu li tvoje prijateljice pohvalile prsten koji sam ti dao?

- I više od toga, dvije su ga prepoznale.

PRIČA O FOTOGRAFIJI

Zapisao: Dražen Prčić

Zrakoplov Ivana Sarića

Do fotografije o kojoj ćemo pričati ovoga puta, te svih relevantnih podataka vezanih uz nju, došli smo ljubaznošću Vitomira Vite Tešanovića, velikog entuzijasta i poklonika djela Ivana Sarića. Široj javnosti vjerojatno je krajnje nepoznat podatak da se upravo sljedeće 2010. godine navršava točno 100 godina od prvog, i na ovim prostorima antologijskog, Sarićevog leta, a fotos pred vama je zabilježio trenutak polijetanja na gradskom hipodromu u Subotici negdje u jesen 1910. godine. Za to vrijeme i tehničku znanost, taj zrakoplov nazvan »Sarić 1«, kojeg je subotički pionir letenja sam načinio i njime poletio, jedinstven je podvig u povijesti ovoga grada i posve neuporediv s bilo kojim drugim dostignućima sve do današnjeg dana.

Zrakoplov »Sarić 1« bio je drvene konstrukcije i nastao je prema Sarićevom projektu, urađenom nakon njegova povratka s jednog aeromitinga u Parizu 1909. godine, gdje je vidio zrakoplov *Loisa*

Bleirota, čovjeka koji je preletio Engleski kanal (La Manche) od Calaisa do Dovera za 37 minuta. Na istom mitingu Sarić je napravio nekoliko fotografija izloženih zrakoplova i po povratku u Suboticu odmah načinio prve skice svog budućeg modela. Samo godinu dana kasnije i kontinuiranog rada s dva pomoćnika stolara, uz veliku asistenciju i supruge *Irene*, nastao je njegov prvi zrakoplov. Dijelovi su rađeni od jasenovog drveta, klavirskih žica, platna, dok su kotači uzeti od jednog bicikla. Motor mu je *Delphos* poslao iz Njemačke, u pitanju je bio trocilindrični stroj V tipa Anzani konstrukcije, jačine 24 konjske snage. Elise je, po ugledu na iste iz toga doba, Sarić osobno napravio i na njima je pisalo njegovo ime. Cijeli zrakoplov, inače monoplan sa zakrilcima (jedinstvenim u to vrijeme), težio je oko 360 kg, a kako je Ivan Sarić bio niži rastom u njemu je sjedio na vrtnom stolu kome su odrezali noge, jer je nemajući dovoljno sredstava koristio sve što se moglo iskoristiti.

Prije svoga prvoga leta u jesen 1910. godine, pokušavao je nekoliko puta neuspješno izvesti let, ali ga je, primjerice, prvi put »nabio na nos«, a drugi put se zakvačio za drvo, no, sve su to bile pionirske pogreške čovjeka i vizionara koji nije imao niti jednu minutu stručnih instrukcija glede aviomehanike i pilotiranja, već je sve sam radio vođen svojom genijalnošću.

Prvi uspješan let, o kojemu i svjedoči ova fotografija, izveden je u jesen 1910. godine, kada je Sarić poletio s hipodroma i 3 kilometra na visini od 20 metara letio iznad Subotice. Tom povijesnom, pionirskom događaju zrakoplovstva na tadašnjim prostorima Austro-Ugarske Monarhije, u čijem se sastavu nalazila Subotica, nazočno je bilo 7000 gledatelja.

Iznimno je važno napomenuti kako su sva konstruktorska rješenja plod Sarićeve kreativnosti, počevši od već spomenutih zakrilaca, oblika repa, oblika vertikalnog i horizontalnog stabilizatora, trupa i spajanja drvenih dijelova trupa, ogibljenja sjajnog trapa i ostalih drugih dijelova zrakoplo-

va, koji su sve njegova originalna rješenja.

Kako je u pitanju bio lagani zrakoplov nije mu trebalo mnogo zaleta za polijetanje, niti za slijetanje, pa je unatoč lošem vremenu tog listopada 1910. godine uspio obaviti svoj prvi uspješni let. Nakon ovog antologijskog pothvata, o kojemu je ostala zabilježena i ova povijesna fotografija pred nama, Sarić je radio na modelu »Sarić 2«, ali je u pitanju bilo samo prepravljanje i dopunjavanje originalnog modela. Tijekom Prvog svjetskog rata Sarić je iz mjere predostrožnosti uništio (zapalio) svoj tadašnji zrakoplov, ali je zato sačuvao njegove metalne dijelove od kojih je poslije načinio repliku svoga prvoga zrakoplova, koja se danas nalazi u muzeju u Beogradu. Na koncu, iznimno je važno napomenuti i istaknuti kako je ovaj Sarićev zrakoplov bio u klasi svih tadašnjih zrakoplova, a njegov let je načinjen samo sedam godina nakon povijesnog leta braće *Wright* 1903. godine.

U vrijeme svoga prvoga leta i nastanka ove fotografije Ivan Sarić je imao 34 godine, a zanimljivo je kako je svoju ljubav prema brzini njegovao sve do same smrti 1966. godine, jer je u 90. godini života sudjelovao na Sutjeska rallyju i zauzeo mjesto među trideset prvoplasiranih..

Pozivamo čitatelje da nam se jave ukoliko imaju neke zanimljive fotografije iz prošlosti i znaju priču o njima, a žele ih podijeliti s našim čitateljstvom.

Nogomet

Srbija se kvalificirala na EP

Pobjedom protiv odgovarajuće selekcije Mađarske (1-0), omladinska reprezentacija Srbije osvojila je prvo mjesto na kvalifikacijskom turniru u Subotici i izborila plasman na Europsko prvenstvo u Ukrajini u srpnju. Viziranje nastupa na EP-u državna omladinska selekcija je izborila pobjedama protiv Mađarske i Austrije, dok je s Finskom odigrala neodlučeno. Kvalifikacijski susreti su se igrali u Subotici i Tavankutu.

Pobjeda Spartaka ZV

Tijesnom pobjedom protiv Novoga Sada (3-2) nogometaši Spartaka ZV ostali su u igri za jedno od pet mjesta koje vode u viši rang natjecanja. Golove za važnu pobjedu postigli su Janjuš, Mijić i Ubiparip.

Bačka pobijedila u Bajmoku

Nogometaši Bačke slavili su pogotkom Cvetkovića u Bajmoku (1-0) protiv domaćeg sastava Radničkog i vratili se u diobu drugog mjesta na ligaškoj tablici Vojvodanske lige, koje vodi u razigravanje za plasman u viši rang natjecanja.

Odbojka

Street volley 2009

Proteklog vikenda Subotica i njezin glavni trg bili su domaćini pravog festivala ulične odbojke, na još jednom MC Donalds Street volleyballu. Na turniru za dječji uzrast od 9-15 godina sudjelovalo je blizu 200 ekipa iz 40 klubova diljem države, a glavni promotor bio je proslavljeni subotički odbojkaš Đula Mešter.

Jedrenje

Otvoreno prvenstvo Vojvodine

Paličko jezero ponovno je ugostilo najbolje mlade jedriličare na Otvorenom prvenstvu Vojvodine održanom u subotu i nedjelju u organizaciji JK Palić. Domaćini su trijumfiral jedino u klasi 470 (Futo-Sedlak), dok su se u ostalim disciplinama (Optimist, Laser 4,7, Laser Radijal, Finn i dr.) morali zadovoljiti četvrtim mjestima.

Konjički sport

Trijumf Zvonka Bogdana

Proslavljeni pjevač etno melosa i odlični vozač sulki Zvonko Bogdan pobijedio je prošle nedjelje na utrkama u Subotici vozeći u polubroznoj partiji grlo Marvina. Uz više nego solidan rezultat 1,16.6, Bogdan je najavio uspješnu trkaću sezonu.

**DOLAZI PLIN DO VAS ?
ONDA POSJETITE NAS !**

CIM GAS

**Cesta Jovana Mikića 56.
24000 Subotica
Tel:024/621-000
www.cimgas.rs**

**VRHUNSKA OPREMA I MONTAŽA SISTEMA
ZA GRIJANJE I KLIMATIZACIJU**

Slavko Rasberger, direktor ATP turnira Croatia Open u Umagu

Most prijateljstva sve je čvršći

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Nakon više od četvrt stoljeća direktor ATP turnira Croatia Open u Umagu Slavko Rasberger ponovno je boravio na sjeveru Bačke i u društvu svojih subotičkih prijatelja proveo ugodan vikend na palićkim teniskim terenima.

Povod za druženje, kao i uvijek, bio je tenis, a dugogodišnji direktor teniskog turnira u Umagu zaigrao je na tradicionalnom turniru rekreacijskih parova. Ozljeda koljena spriječila ga je na sportskom putu prema boljem rezultatu, ali je za razgovor bio posve spreman.

Koliko ste često dolazili u Suboticu i na Palić?

Ovo je drugi put kako se nalazim u vašem kraju, no, zanimljivo je kako moj prvi posjet, kojemu sada ima već više od četvrt stoljeća, uopće nije bio ni u kakvoj svezi s tenisom. U to sam vrijeme Suboticu posjetio u svojstvu predstavnika jedne talijanske tvrtke, koja je imala poslovni aranžman s tvornicom čokolade Pionir, pa mi je, eto, sve ostalo u slatkom sjećanju. Nakon toga, i godina rata, prošlo je puno vremena, sve do prije četiri godine, kada sam ponovno, poslije duge pauze, došao u Srbiju na Gemaxov challenger u Beograd. Od tada redovito dolazim, a ovoga sam puta došao posjetiti subotičke prijatelje, koji redovito dolaze na naš umaški turnir.

Prva i neizbježna tema, kada je Slavko Rasberger u pitanju, uvijek je ATP Croatia Open u Umagu, čiji ste direktor svih dvadeset proteklih godina. Što spremate za ovogodišnje jubilarno izdanje turnira, koji je postao opće priznatim hrvatskim sinonimom za svjetski tenis?

Kada o tome govorimo, ovdje na vojvođanskom tlu, moja velika želja je dovesti ovoga ljeta ponovno Đorđa Balaševića na nekoliko dana u Umag. Njegovi nastupi su uvijek nezaboravni, a volio bih

Dolazak u Suboticu i na Palić poslije više od četvrt stoljeća * Pripreme za jubilarni 20. ATP turnir u Umagu u punom su tijeku * Unatoč gospodarskoj krizi, svi sponzori ostaju * Sportaši su najbolji ambasadori dobre volje i zbližavanja dvaju naroda

ovo jubilarno izdanje našega turnira učiniti posebnim. S one glavne, teniske strane Novak Đoković je prva opcija i nastojat ćemo ga dovesti na turnir na kojemu je zabilježio svoju prvu ATP pobjedu u karijeri. Ostale igračke opcije još su u opticaju i uveliko radimo nastojeći osigurati još nekoliko atraktivnih igračkih imena. Ima još vremena. Opet, ono što je posve sigurno je nepobitna činjenica da će tijekom svih turnirskih dana u okruženju Stella Marisa biti vrhunska zabava i da će svi naši gosti biti zadovoljni ponudom kvalitetnog tenisa i brojnim pratećim manifestacijama u turnirskom selu.

Svih proteklih godina, upravo zbog svega navedenoga, Umag je postao neizbježnim mjestom okupljanja velikog broja ljudi

različitih društvenih profila, koji se tijekom turnira druže i razvijaju poslovne kontakte.

Vidite, na ATP Croatia Open dolaze brojni državnici, utjecajni gospodarstvenici i poslovni ljudi koji, uz užitak ljubavi prema teniskoj igri, često znaju dogovarati brojne nove kontakte i poslove u vremenu između službene turnirske satnice. Upravo zbog toga je i moja filozofija, skupa s timom koji me prati u organizaciji, napraviti ponešto za svakoga tko odluči u posljednjem tjednu srpnja zaputiti se u Umag. Netko više voli tenis i bit će najviše na tribinama s kojih je proteklih godina mogao vidjeti Moyu, Riosa, Kuertena, Ljubičića, Đokovića, a netko, opet, radije uživa u atraktivnim koncertima Balaševića, Bregovića, Severine...

U vremenu sve ozbiljnije ekonomske krize neizbježno se nameće pitanje u kojoj mjeri ona utječe na umaški ATP turnir?

Problem svjetske krize dotiče sve segmente današnjeg poslovnog društva, ali je zanimljivo istaknuti kako niti jedan od naših dugogodišnjih sponzora nije niti potaknuo pitanje mogućeg povlačenja. Glavni sponzor turnira – Podravka iz Koprivnice, koja osigurava nagradni fond od 450.000 eura, nastavlja suradnju s Croatia Openom i ostaje sponzor u naslovu turnira (Studena). Jednaka je situacija i s ostalim, manjim sponzorima koji godinama poslovno prate naš turnir u Umagu. Nikom ne cvjetaju ruže, ali je fantastičan osjećaj kada se sponzorska potpora godinama neguje i razvija.

Na koji način kriza utječe na angažiranje atraktivnih tenisačkih imena koje gledatelji vole vidjeti na Croatia Openu?

Recesija obara cijene u gotovo svim poljima gospodarskog djelovanja, ali u sportu ne. Vidite, automobilska industrija doživlja-

A kada ćemo konačno ponovno igrčki vidjeti Rafaela Nadala, najboljeg svjetskog tenisača, koji je prije nekoliko godina kao mlad i perspektivan igrač, uz Vašu pozivnicu, zaigrao u Umagu?

Ove se godine stvari u svezi s potencijalnim Nadalovim nastu-

Na polju sporta tu su Olimpijske igre, bilo je Svjetsko prvenstvo u rukometu, pa kvalifikacije za SP u nogometu i upravo zbog toga je neumitno pokušavati širiti krug budućih sponzora i izvan hrvatskih granica. Nama najbliže i objektivno gledano najrealnije tržište je ono put susjednih zemalja i istočnog dijela Europe, pa je stoga moja

re, kao najbolji ambasadori dobre volje. Umag je uvijek prednjačio po tom pitanju i upravo su srbijanski tenisači bili jedni od prvih koji su počeli pojedinačno nastupati u Hrvatskoj, opet i hrvatski igrači su prije nekoliko godina počeli dolaziti u Beograd, a ove godine ih je bilo nekoliko na prvom ATP Serbia Openu. Osobno sam

Jedan od četiri

Slavko Rasberger jedan je od četvorice direktora svjetskih ATP turnira koji se na tom mjestu nalazi već 20 godina, tj. od samog početka moderne teniske ere.

va teške trenutke, automobila ima po sniženim cijenama već i na poljanama, ali vrhunskog tenisača ne možeš dobiti ispod cijene. Njihovi menadžeri su postali krajnje bezobrazni i bezobzirni u zahtijevanim svotama novca koje traže za nastup njihovog igrača, ali ja im uvijek jednako odgovaram kako nije problem u visini njihovog honorara. Naravno, pod uvjetom da mi pokažu kako ću ja zahvaljujući njihovom nastupu na mom turniru, bilo od sponzora ili gledatelja, uspjeti namaknuti istovjetan iznos. Ne moram imati nikakvu zaradu, niti jedan euro, ali moram uspjeti pokriti troškove njihova dovođenja.

Koga ćemo od hrvatskih tenisača zasigurno moći vidjeti u Umagu i hoće li konačno Mario Ančić zaigrati u Stella Marisu?

Glede nastupa *Marija Ančića*, koji je dugo moja velika želja, u ovom trenutku su jako male šanse. Za jednog servera i volej igrača kakav je on, umaška zemlja je prespora i naš turnir ne predstavlja veliku šansu za uspjeh. Ove godine neće biti niti *Marina Čilića*, najbolje plasiranog hrvatskog igrača na ATP ljestvici, jer njegov trener *Bob Brett* svojim tenisačima ne dopušta nastup u Umagu. Tako je bilo i kada je trenirao *Gorana Ivaniševića*, potom Ančića i sada Čilića, ali što da se radi. Iskreno vjerujem da će *Ivan Ljubičić* i *Ivo Karlović* zasigurno zaigrati i ove godine u Umagu, te još nekoliko naših mlađih tenisača.

U društvu prijatelja:
Rasberger, Dujin i Motok

pom nisu posložile, ali vam mogu reći kako mi njegov ujak i trener *Tony*, kad god ga vidim, uvijek napomene kako jedva čeka da dođe skupa s cijelom obitelji, uključujući i naravno Rafu, na naš turnir. Siguran sam da će aktualni najbolji svjetski tenisač doći ponovno u Umag, ali moramo biti strpljivi.

S obzirom na veliki broj tenisača iz Srbije, koji već nekoliko godina redovito nastupaju u Umagu, možemo li uskoro očekivati i prve sponzore s ovih prostora?

Vidite, za organizirati jedan ovakav turnir, kakav je naš umaški, potrebno je negdje oko milijun i pol eura, a za jednu malu zemlju kakva je Hrvatska, uz njenu trenutnu gospodarsku situaciju, to nije mala svota novca. Opet, svi oni veliki gospodarski subjekti koji imaju financijskih potencijala opterećeni su sa svih strana zamolbama za razna sponzorstva.

velika želja da se u što skorije vrijeme na našem turniru pojavi neki od sponzora iz Srbije. Također, imamo jedan kvalitetan proizvod i prostora ima, posebice jer će ove godine, po prvi put, turnir prenositi i RTS, a oni koji imaju interes trebali bi ga prepoznati.

Nedavno su održani Dani Vojvodine u Istri, veze između Hrvatske i Srbije sve se više razvijaju na brojnim područjima, a upravo je Umag jedno od mjesta koje je proteklih godina predstavljalo temeljac, primjerice, povratka turista s ovih prostora na hrvatsko primorje. Kako gledate na činjenicu da je tenis uspio popraviti ono što su političari pokvarili?

To je posve normalno. Političari su zakuhali, a sigurno sportaši nisu bili ti koji su sudjelovali u svemu tome. S druge strane, upravo su sportaši uvijek prvi koji popravljaju i premošćuju sve nastale barije-

Vojvodanski dojmovi

Jedini problem koji ovdje imam je što me stalno nude i tjeraju da nešto jedem. Valjda misle kako sam zbog svog krhkog izgleda neuhranjen, smije se Slavko.

prije rata u Beogradu imao zbilja veliki krug prijatelja koji su tijekom svih ratnih i poratnih godina ostali moji prijatelji, bez obzira što se sve događalo. Konačno, i ovaj moj dolazak na Palić zasluga je mojih ovdašnjih prijatelja koji su me godinama nastojali dozvati. Konačno su se poklopili neki datumi i uspio sam, na moje veliko zadovoljstvo, doći ponovno u Vojvodinu.

PETAK
22.5.2009.

05.50 - Najava programa
 05.55 - Trenutak spoznaje
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.35 - Vijesti
 09.15 - Sve će biti dobro
 10.00 - Vijesti
 10.10 - Vijesti iz kulture
 10.15 - Globalno vino: Dodoh, vidjeh, prodah - dokumentarna serija
 11.10 - Oprah Show
 12.00 - Dnevnik
 12.35 - Draga neprijateljica
 13.25 - Dan za danom, emisija
 14.30 - Vijesti
 14.40 - Glas domovine
 15.05 - Znanstvena petica
 15.35 - Drugo mišljenje
 16.10 - Hrvatska uživo - Vijesti
 16.15 - Hrvatska uživo
 17.40 - Jelovnici izgubljenog vremena
 18.00 - Iza ekrana
 18.40 - Sve će biti dobro
 19.30 - Dnevnik
 20.15 - Vaš film tjedna
 22.30 - Dnevnik 3
 22.50 - Lica nacije
 23.40 - Poslovne vijesti
 23.45 - Vijesti iz kulture
 23.55 - Dosjei X (7), serija
 00.40 - Zvezdane staze: Deep Space Nine 7, serija
 01.25 - Ljubavnice 1, serija
 02.15 - reprizni program
 03.10 - Oprah Show
 03.55 - Jelovnici izgubljenog vremena
 04.15 - Lijepom našom: Križevci (1/2)
 05.15 - Draga neprijateljica

07.00 - Najava programa
 07.05 - Zgode Toma i Jerryja
 07.25 - Kuzco - careva nova škola, crtana serija
 07.50 - TV vrtić:
 --- Klaun Kiri: Veliki orkestar
 --- Tikvići: Lav i žirafa
 --- Pingui
 08.10 - Abeceda EU: Slovo I
 08.20 - Ranč kod Pikove sedmice, serija za djecu
 08.45 - Beverly Hills 10, serija
 09.30 - Vip Music Club
 10.00 - Na prvi pogled, serija
 10.25 - reprizni program
 13.00 - Vrijeme za knjigu
 13.40 - Pola ure kulture
 14.15 - Dokuteka - Branko Lentić: Dinamitaši, dok. film (1. dio)

14.50 - Obični ljudi, TV serija
 15.40 - Koga briga?
 16.10 - U uredu 3, serija
 16.30 - Drugi red partera, emisija o kazalištu
 17.10 - Vip Music Club
 17.45 - Vijesti na Drugom
 18.00 - Rijeka: Vaterpolo, EL - Final Four, emisija
 18.30 - Rijeka: Vaterpolo, EL - Final Four: Jug - Pro Recco, prijenos polufinala
 19.45 - Rijeka: Vaterpolo, EL - Final Four, emisija
 20.00 - Rijeka: Vaterpolo, EL - Final Four: Mladost - Primorac, prijenos polufinala
 21.15 - Rijeka: Vaterpolo, EL - Final Four, emisija
 21.35 - Vijesti na Drugom
 21.55 - Lijepom našom: Križevci (1/2)
 23.05 - Bitange i princeze 2, humoristična serija
 23.45 - Kronika FESTO-a (2/3)
 00.00 - Struna u krvi 5, mini-serija
 01.40 - Državnik novog kova 2, humoristična serija
 02.10 - Filmski maraton: The Shape of the Things (Kako stvari stoje), američko-britanski film
 03.45 - Filmski maraton: Lažna nevjesta, film
 05.15 - TV raspored

06.30 Otvori svoje srce, serija
 07.20 Yu-Gi-Oh GX
 07.45 Fifi i cvjetno društvo
 08.00 Graditelj Bob
 08.15 Tomica i prijatelji
 08.30 Ezo TV, tarot show
 09.30 Nova lova, TV igra
 10.30 Rebelde, serija
 11.30 Vatro srce, serija
 12.25 IN magazin
 13.10 Inspektor Rex, serija
 14.10 Farma, reality show
 15.10 Dickie Roberts: Nekoć zvijezda, igrani film
 17.00 Vijesti Nove TV
 17.25 Inspektor Rex, serija
 18.25 IN magazin by Bijele udovice
 19.15 Dnevnik Nove TV
 20.00 Farma, reality show
 22.00 Državni neprijatelj, igrani film
 00.20 Druga odanost, film
 02.10 Ezo TV, tarot show
 03.10 Utočište, igrani film
 04.40 Osuđena, igrani film
 06.10 Kraj programa

07.10 Krava i Pilić

07.30 SpužvaBob Skockani
 07.55 Punom parom, kulinarski izazov
 08.25 Korak po korak, humoristična serija
 08.55 Kako sam upoznao vašu majku, serija
 09.35 Kunolovac, kviz
 10.40 Astro show, emisija
 11.40 Malcolm u sredini, humoristična serija
 12.10 U dobru i zlu, serija
 12.40 Reba, serija
 13.05 Ekkluziv, magazin
 13.20 Večera za 5, lifestyle emisija
 13.45 Marina, telenovela
 14.35 Cobra 11, kriminalistička serija
 15.25 Magnum, akcijska serija
 16.20 Korak po korak, serija
 16.45 Kako sam upoznao vašu majku, serija
 17.10 Malcolm u sredini, humoristična serija
 17.35 U dobru i zlu, serija
 18.00 Reba, serija
 18.30 Vijesti
 18.55 Ekkluziv, magazin
 19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
 19.35 Punom parom, kulinarski izazov
 20.00 Hrvatska traži zvijezdu, uživo
 22.00 Ljubav nema pravila, film, drama (1. dio)
 23.00 Hrvatska traži zvijezdu, odluka, uživo
 23.25 Ljubav nema pravila, film, drama (2. dio)
 00.50 Vijesti
 01.00 Usamljeni junak, igrani film, akcijski

SUBOTA
23.5.2009.

06.00 - Najava programa
 06.05 - Drugi red partera, emisija o kazalištu
 06.45 - Znanstvena petica
 07.15 - Iza ekrana
 08.00 - Vijesti
 08.15 - Kinoteka - ciklus klasičnog vesterna: Posljednja kola, američki film
 09.50 - Skica za portret
 10.00 - Vijesti
 10.10 - Vijesti iz kulture
 10.15 - Kućni ljubimci
 10.50 - Veterani mira, emisija za branitelje
 12.00 - Dnevnik
 12.35 - Draga neprijateljica
 13.20 - Prizma, multinacionalni magazin
 14.05 - Duhovni izazovi
 14.35 - Reporter
 15.45 - Euromagazin

16.20 - Vijesti
 16.35 - Hrvatska kulturna baština
 17.00 - Svirci moji, glazbena emisija
 17.55 - U istom loncu, kulinarski show
 18.35 - TV Bingo Show
 19.15 - LOTO 7/39
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - Romeo mora umrijeti, američki film
 22.05 - Tjelesna strast, američki film
 00.00 - Dnevnik 3
 00.10 - Vijesti iz kulture
 00.20 - Filmski maraton: 200 cigareta, američki film
 02.00 - Filmski maraton: Posljednja kola, američki film
 03.35 - reprizni program
 03.50 - Reporter
 04.55 - Draga neprijateljica

06.55 - Najava programa
 07.00 - Disneyjevi crtići: Šiljo i sportovi
 07.25 - Disneyjevi crtići: Kuzco - careva nova škola
 07.50 - Na kraju ulice
 08.15 - Danica
 08.20 - Abeceda EU: Slovo J
 08.30 - Ninin kutak
 08.40 - Dinosapiens, serija
 09.05 - Iznad crte: Neformalne radionice
 09.20 - Navrh jezika: Krš i kras
 09.30 - Kokice
 09.55 - Parlaonica
 10.55 - Briljanteen
 11.45 - Gimnazija, serija za mlade
 12.30 - Majstori svirači: Koncert u Poreču, 1. dio
 13.00 - Yellowstone, dokumentarna serija
 13.55 - Monte Carlo: Kvalifikacijska utrka F1 za Veliku na gradu Monaka, prijenos
 15.15 - KS automagazin
 15.45 - 4 zida
 16.25 - Košarka, PH - poluzavršnica
 18.15 - Rijeka: Vaterpolo, EL - Final Four, emisija
 18.25 - Rijeka: Vaterpolo, EL - Final Four, utakmica za 3. mjesto
 19.45 - Rijeka: Vaterpolo, EL - Final Four, emisija
 19.55 - Rijeka: Vaterpolo, EL - Final Four, finale
 21.15 - Rijeka: Vaterpolo, EL - Final Four, emisija
 21.35 - Bitange i princeze 2, humoristična serija
 22.15 - Priča o Zvečki, glazbeno-dokumentarna emisija

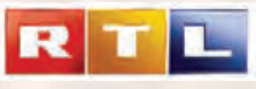
HRT2 25.05., 20:05
WIMBLEDON, britanski film

Romantična komedija. Britanski tenisač Peter Colt (P. Bettany) simpatičan je momak koji pamti i bolje dane. Na vrhuncu karijere bio je 11. igrač na svijetu, a danas, zašavši u četvrto desetljeće života, drži vrlo skromno 119. mjesto na ATP listi. Na zalazu karijere Peter nera-

23.15 - Sportske vijesti
 23.25 - Kronika FESTO-a (3/3)
 23.35 - Popevka za navek - Krapina 2008., 1. večer
 00.25 - Noć u kazalištu: Karolina Riječka, snimak predstave (2001.)
 02.05 - TV raspored

06:35 Superheroj Spiderman
 07:00 Winx, crtana serija
 07:25 Pocoyo, crtana serija
 07:50 Roary, crtana serija
 08:05 Dora istražuje
 08:30 Ezo TV, tarot show
 09:30 Nova lova, TV igra
 10:30 Kralj Queensa, serija
 11:30 Čarobnice, serija
 12:30 Smallville, serija
 13:30 Provjereno, informativni magazin
 14:30 Farma, reality show
 17:10 Vijesti
 17:20 Ne zaboravi stihove, glazbeni kviz
 18:30 Kod Ane, kulinarski show
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:00 Superoluj: sudnji dan 1, igrani film
 21:40 Superoluj: sudnji dan 2, igrani film
 23:20 Zemlja tigrova
 01:10 Spavač, igrani film
 02:25 Vatreli krug 3: Lavlji udar, igrani film
 04:00 Utočište, igrani film
 05:30 Čarobnice, serija
 06:15 Kralj Queensa, serija
 07:05 Kraj programa

07.20 Marina, telenovela
 08.15 Ulica Sezame
 09.10 Bikeri s Marsa
 09.35 Ben 10, crtana serija

do prihvaća poslove poput treniranja razmaženih bogatašica, svjestan da nikad nije ispunio velika očekivanja svojih roditelja, oca Edwarda (B. Hill) i majke Auguste (E. Brom), kao ni lakomislenog mlađeg brata Carla (J. McAvoy). Kad sasvim neočekivano dobije pozivnicu za nastup na Wimbledonu, Peter čvrsto odlučuje nakon sudjelovanja na tom turniru prekinuti profesionalnu igračku karijeru. Planove bi mu mogli poremetiti iznenađujući uspjesi na travnatij podlozi, pobjede nad opasnim protivnicima,...

- 10.15 Jedna od dečki, serija
- 10.45 Put izdaje, serija
- 11.40 Ninja kornjače 3, film, obiteljski/pustolovni
- 13.20 Ljubav nema pravila, igrani film, drama
- 15.35 Hrvatska traži zvijezdu, glazbeni show
- 17.50 Zvijezde Ekstra: Policijske fotografije dječjih zvijezda (4. dio), zabavna emisija
- 18.30 Vijesti
- 19.05 Eksploziv, magazin
- 20.00 Hulk, film, akcijski
- 22.25 Neprijatelj pred vratima, igrani film, ratni
- 00.40 Čovjek bez tijela, film
- 02.30 Usamljeni junak, igrani film, akcijski

**NEDJELJA
24.5.2009.**

- 06.00 - Najava programa
- 06.05 - Svirci moji, glazbena emisija
- 06.50 - Glas domovine
- 07.15 - Euromagazin
- 08.00 - Vijesti
- 08.10 - Dani gitare 2009.: Robert Belinić i Zagrebački gitaristički kvartet
- 09.15 - Opera box
- 10.00 - Vijesti
- 10.20 - Poirot 11, mini-serija
- 12.00 - Dnevnik
- 12.30 - Plodovi zemlje
- 13.25 - Rijeka: More
- 14.00 - Nedjeljom u dva
- 15.05 - Mir i dobro
- 15.40 - Vijesti
- 16.00 - Čahura 2, film
- 18.00 - Alkemičari s kraja svijeta, dok. film
- 18.35 - U istom loncu, kulinarski show

- 19.15 - LOTO 6/45
- 19.30 - Dnevnik
- 20.10 - 1 protiv 100, kviz
- 21.10 - Stipe u gostima 2, TV serija
- 21.50 - Paralele
- 22.25 - Rizzi bizz
- 23.15 - Dnevnik 3
- 23.25 - Vijesti iz kulture
- 23.35 - Filmski klub: Gnjev Božji, američki film
- 01.25 - Eric Rohmer: Priče četiriju godišnjih doba - Zimska priča, francuski film
- 03.15 - Rizzi bizz
- 04.00 - Fotografija u Hrvatskoj
- 04.20 - Opera box
- 04.50 - Plodovi zemlje
- 05.40 - Rijeka: More

- 07.00 - TV vodič
- 07.25 - Najava programa
- 07.30 - Dexterov laboratorij
- 07.55 - Locke Leonard, serija
- 08.20 - MVP Najvertikalniji primat, američki film za djecu
- 09.50 - Nora Fora, TV igra za djecu
- 10.40 - Biblija
- 10.50 - Portret mjesta i Crkve
- 11.00 - Ivanovo Selo: Misa, prijenos
- 12.05 - Tree Hill 5, serija
- 13.00 - HAKS specijal
- 13.25 - Studio F1
- 13.50 - Monte Carlo: Formula 1 za Veliku nagradu Monaka, prijenos
- 15.50 - Studio F1
- 16.00 - Volim nogomet
- 19.20 - Magazin nogometne Lige prvaka
- 20.00 - HNL - emisija
- 20.10 - HNL - prijenos
- 22.05 - HNL - emisija
- 22.25 - Sportske vijesti
- 22.35 - Razbijač, američki film
- 00.25 - Prikračeni 2, serija
- 00.50 - Garaža

- 07.10 Superheroj Spiderman
- 07.35 Winx, crtana serija
- 08.00 Pocoyo, crtana serija
- 08.20 Roary, crtana serija
- 08.30 Dora istražuje
- 08.55 Lude 70-e, serija
- 09.55 Automotiv, auto-moto magazin
- 10.25 Novac, business magazin
- 10.55 Lost, serija
- 12.55 Kućanice iz visokog društva, serija
- 13.55 Superman 4, igrani film
- 15.35 Superoluja: sudnji dan 1, igrani film

- 17.20 Vijesti
- 17.30 Superoluja: sudnji dan 2, igrani film
- 19.15 Dnevnik Nove TV
- 20.00 Farma, reality show
- 21.05 Napojnica od 2 milijuna dolara, igrani film
- 22.55 Red Carpet, showbiz magazin
- 00.25 Televizijska posla, serija
- 00.55 Više od igre, igrani film
- 02.30 Ples u tami, igrani film
- 04.00 Red Carpet, showbiz magazin
- 05.20 Farma, reality show
- 06.20 Kraj programa

- 07.00 Grupna terapija, serija
- 07.25 Ulica Sezame
- 08.20 Bikeri s Marsa
- 08.45 Ben 10, crtana serija
- 09.10 Jedna od dečki, humoristična serija
- 09.40 Djevojke s plaže, dramska serija
- 10.30 Velike zvijezde cirkusa, zabavna emisija
- 11.30 Brzi bijeg, igrani film, akcijska komedija
- 13.00 Netko poput tebe, film, romantična komedija
- 14.45 Hulk, igrani film, akcijski
- 17.10 Odred za čistoću, dokumentarna emisija
- 17.40 Ekkluziv, magazin
- 18.30 Vijesti
- 19.20 Discovery: Everest-Preko svih granica, dokumentarna serija
- 20.00 Pobjedi Šolu, show
- 23.35 Ubojstvo vrana, igrani film, akcijski triler
- 01.20 Kunolovac, kviz

**PONEDJELJAK
25.5.2009.**

- 06.10 - Najava programa
- 06.15 - Drugo mišljenje
- 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
- 07.05 - Vijesti
- 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
- 07.35 - Vijesti
- 09.15 - Sve će biti dobro
- 10.00 - Vijesti
- 10.10 - Vijesti iz kulture
- 10.15 - Babe Jage, dokumentarni film
- 11.10 - Treća dob, emisija za umirovljenike
- 12.00 - Dnevnik
- 12.35 - Draga neprijateljica
- 13.25 - Dan za danom, emisija
- 14.30 - Vijesti
- 14.45 - Normalan život, emisija o osobama s invaliditetom

- 15.35 - Mijenjam svijet
- 16.10 - Hrvatska uživo - Vijesti
- 16.15 - Hrvatska uživo
- 17.50 - Najslabija karika, kviz
- 18.40 - Sve će biti dobro
- 19.30 - Dnevnik
- 20.10 - Latinica: Seljačka (po)buna
- 21.45 - Potrošački kod
- 22.25 - Otvoreno
- 23.30 - Dnevnik 3
- 23.45 - Poslovne vijesti
- 23.50 - Vijesti iz kulture
- 00.00 - Dosjei X (7), serija
- 00.45 - Zvezdane staze: Deep Space Nine 7, serija
- 01.30 - Život na Marsu 1, serija
- 02.20 - Dosje kuhinja, humoristična serija
- 02.40 - Monk 4, serija
- 03.25 - Skica za portret
- 03.35 - Latinica: Seljačka (po)buna
- 05.05 - Draga neprijateljica

- 07.00 - Najava programa
- 07.05 - Zgode Toma i Jerryja
- 07.25 - Kuzco - careva nova škola, crtana serija
- 07.50 - TV vrtić: --- - Klaun Kiri --- - Tikvići --- - Pingu
- 08.10 - Abeceda EU: Slovo K
- 08.20 - Ranč kod Pikove sedmice, serija za djecu
- 08.45 - Beverly Hills 10, serija
- 09.30 - Vip Music Club
- 10.00 - Na prvi pogled, serija
- 10.25 - Antologija hrvatskoga glumišta - Boris Senker: Brod (2002.)
- 11.30 - Dosta je pranja, film
- 13.00 - Vip Music Club LP
- 15.00 - Obični ljudi, TV serija
- 15.45 - Ta politika: Brlog
- 16.15 - U uredu 3, serija
- 16.35 - Uvijek je sunčano u Philadelphiji 3, serija
- 17.00 - Monk 4, serija
- 17.50 - Županijska panorama
- 18.15 - Vijesti na Drugom
- 18.35 - Na rubu znanosti
- 19.20 - Crtani film
- 19.30 - Vip Music Club
- 20.05 - Wimbledon, britanski film
- 21.45 - Vijesti na Drugom
- 22.00 - Zakon!, domaća humoristična serija
- 22.35 - Život na Marsu 1
- 23.30 - Dosje kuhinja, serija
- 23.55 - Blizu doma, serija
- 00.40 - Dobro ugođena večer - Charles Koechlin: Simfonija osme zvijezde
- 01.30 - TV raspored

- 06.30 Otvori svoje srce, serija
- 07.20 Yu-Gi-Oh GX
- 07.45 Fifi i cvjetno društvo
- 08.00 Graditelj Bob
- 08.15 Tomica i prijatelj
- 08.30 Ezo TV, tarot show
- 09.30 Nova lova, TV igra
- 10.25 Rebelde, serija
- 11.25 Vatreno srce, serija
- 12.20 IN magazin by Bijele udovice
- 13.05 Inspektor Rex, serija
- 14.05 Farma, reality show
- 15.05 Napojnica od 2 milijuna dolara, igrani film
- 17.00 Vijesti Nove TV
- 17.25 Inspektor Rex, serija
- 18.25 IN magazin
- 19.15 Dnevnik Nove TV
- 20.00 Farma, reality show
- 21.00 Ne zaboravi stihove, glazbeni kviz
- 22.00 Privatna praksa, serija
- 23.05 Vijesti
- 23.20 Eli Stone, serija
- 00.20 Seinfeld, serija
- 00.50 Život na sjeveru, serija
- 01.45 Ezo TV, tarot show
- 02.45 Klan vampira, igrani film
- 04.10 Seinfeld, serija
- 04.35 Život na sjeveru, serija
- 05.20 IN Magazin
- 05.55 Farma, reality show
- 06.25 Kraj programa

- 06.45 Krava i Pilić
- 07.10 SpužvaBob Skockani
- 07.30 Punom parom, kulinarski izazov
- 08.00 Korak po korak, humoristična serija
- 08.30 Kako sam upoznao vašu majku, serija
- 09.10 Kunolovac, kviz
- 10.15 Astro show, emisija
- 11.15 Malcolm u sredini, humoristična serija
- 11.45 U dobru i zlu, humoristična serija
- 12.15 Reba, serija
- 12.40 Ekkluziv, magazin
- 13.20 Večera za 5, lifestyle emisija
- 13.45 Marina, telenovela
- 14.35 Cobra 11, serija
- 15.25 Magnum, akcijska serija
- 16.20 Korak po korak, humoristična serija
- 16.45 Kako sam upoznao vašu majku, serija
- 17.10 Malcolm u sredini, humoristična serija
- 17.35 U dobru i zlu, humoristična serija
- 18.00 Reba, humoristična serija
- 18.30 Vijesti
- 18.55 Ekkluziv, magazin
- 19.05 Večera za 5, lifestyle emisija

19.35 Punom parom, kulinarski izazov
 20.00 Prislino slijetanje, igrani film, akcijski triler
 21.35 Fled, igrani film, akcijski
 23.20 Vijesti
 23.30 Kunolovac, kviz
 01.30 Ubojstvo vrana, igrani film, akcijski triler

**UTORAK
26.5.2009.**

HRT 1

05.50 - Najava programa
 05.55 - Normalan život, emisija o osobama s invaliditetom
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.35 - Vijesti
 09.15 - Sve će biti dobro
 10.00 - Vijesti
 10.10 - Vijesti iz kulture
 10.15 - Tajni Rim, dokumentarni film
 11.10 - Ekološki raj Matta Jamesa: Elizabeth Dawson, dok. serija
 11.40 - Hrvatska kulturna baština
 12.00 - Dnevnik
 12.35 - Draga neprijateljica, telenovela
 13.25 - Dan za danom, emisija
 14.30 - Vijesti
 14.45 - Među nama
 15.33 - Evo zore, ljubice bijela - emisija pučke i predajne kulture
 16.10 - Hrvatska uživo - Vijesti
 16.15 - Hrvatska uživo
 17.50 - Najslabija karika, kviz
 18.40 - Sve će biti dobro, telenovela
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - Globalno sijelo
 20.45 - Dokumentarni serijal
 21.50 - Poslovni klub
 22.25 - Otvoreno
 23.30 - Dnevnik 3
 23.45 - Poslovne vijesti
 00.00 - Dosjei X (7), serija
 00.45 - Zvezdane staze: Deep Space Nine 7, serija
 01.30 - CSI: Miami 6, serija
 02.15 - Zovem se Earl 3, humoristična serija
 02.35 - Monk 4, serija
 03.20 - Skica za portret
 03.30 - Drugi format
 04.10 - Globalno sijelo
 04.40 - Poslovni klub
 05.10 - Draga neprijateljica, telenovela

HRT 2

07.00 - Najava programa

07.05 - Zgode Toma i Jerryja, crtana serija
 07.25 - Kuzco - careva nova škola, crtana serija
 07.50 - TV vrtić:
 -- -- - Danica
 -- -- - Medvjedići
 -- -- - Klaun Kiri
 -- -- - Profesor Baltazar
 08.20 - Ranč kod Pikove sedmice, serija za djecu
 08.45 - Beverly Hills 10, serija
 09.30 - Vip Music Club
 10.00 - Na prvi pogled, serija za mlade
 10.25 - Antologija hrvatskoga glumišta - Miroslav Krleža: Michelangelo (1977.)
 11.45 - A Month of Sundays, američki film
 13.20 - Paralele
 13.50 - Potrošački kod
 14.25 - Obični ljudi, TV serija
 15.10 - Navrh jezika
 15.20 - Iznad crte
 15.40 - U uredu 3, humoristična serija
 16.00 - Uvijek je sunčano u Philadelphiji 3, serija
 16.25 - Monk 4, serija
 17.10 - Drugi format
 18.45 - Vijesti na Drugom
 19.45 - Vip Music Club
 20.20 - Domaći igrani film
 22.00 - Vijesti na Drugom
 22.15 - CSI: Miami 6, serija
 23.05 - Zovem se Earl 3, humoristična serija
 23.30 - Ciklus europskog filma: Quai des orfèvres, francuski film
 01.15 - TV raspored

nova

06:30 Otvori svoje srce, serija
 07:20 Yu-Gi-Oh GX, crtana serija
 07:45 Fifi i cvjetno društvo, crtana serija
 08:00 Graditelj Bob, crtana serija
 08:15 Tomica i prijatelji, crtana serija
 08:30 Ezo TV, tarot show
 09:30 Nova lova, TV igra
 10:20 Rebelde, serija
 11:20 Vatreno srce, serija
 12:15 IN magazin
 13:00 Inspektor Rex, serija
 14:05 Farma, reality show
 15:00 HRF, uvodna emisija
 15:10 Priča Brooke Ellison, igrani film
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:25 Inspektor Rex, serija
 18:25 IN magazin
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:00 Farma, reality show
 21:00 Pregovarač, igrani film
 23:30 Vijesti
 23:45 Eli Stone, serija

00:45 Seinfeld, serija
 01:15 Život na sjeveru, serija
 02:10 Ezo TV, serija
 03:10 Građanska dužnost, igrani film
 04:45 Seinfeld, serija
 05:10 Život na sjeveru, serija
 05:55 IN magazin
 06:25 Kraj programa

RTL

07.10 Krava i Pilić
 07.30 Transformeri
 07.55 Punom parom, kulinarski izazov
 08.25 Korak po korak, humoristična serija
 08.55 Kako sam upoznao vašu majku, serija
 09.35 Kunolovac, kviz
 10.40 Astro show, emisija
 11.40 Malcolm u sredini, humoristična serija
 12.10 U dobru i zlu, humoristična serija
 12.40 Reba, humoristična serija
 13.05 Ekkluziv, magazin
 13.20 Večera za 5, lifestyle emisija
 13.45 Marina, telenovela
 14.35 Cobra 11, kriminalistička serija
 15.25 Magnum, akcijska serija
 16.20 Korak po korak, humoristična serija
 16.45 Kako sam upoznao vašu majku, serija
 17.10 Malcolm u sredini, humoristična serija
 17.35 U dobru i zlu, humoristična serija

18.00 Reba, serija
 18.30 Vijesti
 18.55 Ekkluziv, magazin
 19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
 19.35 Punom parom, kulinarski izazov
 20.00 Bibin svijet, humoristična serija
 20.30 Moja 3 zida, humoristična serija
 21.30 Faka, igrani film, akcijska komedija
 23.00 Zaboravljeni slučaj, kriminalistička serija
 00.00 Vijesti
 00.10 Kunolovac, kviz
 02.10 Prislino slijetanje, igrani film, akcijski triler

**SRIJEDA
27.5.2009.**

HRT 1

05.50 - Najava programa
 05.55 - Među nama
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti

07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.35 - Vijesti
 09.15 - Sve će biti dobro
 10.00 - Vijesti
 10.15 - Tajni Rim, dokumentarni film
 11.15 - Oprah Show
 12.00 - Dnevnik
 12.10 - Sport
 12.35 - Draga neprijateljica
 13.25 - Dan za danom, emisija
 14.30 - Vijesti
 14.45 - Ekumena, religijski kontakt program
 15.35 - Alpe-Dunav-Jadran
 16.10 - Hrvatska uživo - Vijesti
 16.15 - Hrvatska uživo
 17.50 - Najslabija karika, kviz
 18.35 - Sve će biti dobro
 19.15 - LOTO 7/39
 19.30 - Dnevnik
 20.15 - Idemo na put s Goranom Milićem:
 21.05 - Luda kuća 4, TV serija
 21.45 - Proces
 22.20 - Otvoreno
 23.30 - Dnevnik 3
 23.45 - Poslovne vijesti
 23.50 - Vijesti iz kulture
 00.00 - Dosjei X (7), serija
 00.45 - Zvezdane staze: Deep Space Nine 7, serija
 01.30 - Zakon i red: Zločinačke nakane 2., serija
 02.15 - Monk 4, serija
 02.55 - Oprah Show
 03.40 - e-Hrvatska, emisija o novim tehnologijama
 04.05 - Alpe-Dunav-Jadran
 04.35 - Proces
 05.05 - Draga neprijateljica

HRT 2

07.00 - Najava programa
 07.05 - Zgode Toma i Jerryja
 07.25 - Kuzco - careva nova škola, crtana serija
 07.50 - TV vrtić:
 -- -- - Ninin kutak
 -- -- - Braća koale
 -- -- - Mali crveni traktor
 08.20 - Ranč kod Pikove sedmice, serija za djecu
 08.45 - Beverly Hills 10, serija
 09.30 - Vip Music Club
 10.00 - Na prvi pogled, serija
 10.25 - reprizni program
 11.20 - Svirci moji, glazbena emisija
 12.05 - Evo zore, ljubice bijela - emisija pučke i predajne kulture
 12.40 - Dokumentarni serijal
 13.40 - Poslovni klub
 14.10 - Drugi format
 14.55 - Obični ljudi, TV serija
 15.45 - Kokice
 16.15 - U uredu 3, serija
 16.35 - Uvijek je sunčano u Philadelphiji 3, serija
 17.00 - Monk 4, serija
 17.50 - Županijska panorama

18.15 - Vijesti na Drugom
 18.35 - e-Hrvatska, emisija o novim tehnologijama
 19.00 - Znanstvene vijesti
 19.10 - Crtani film
 19.30 - Vip Music Club
 20.05 - Nogometna Liga prvaka - emisija
 20.35 - Rim: Nogometna Liga prvaka - finale: Barcelona - Manchester Utd., 1. poluvrijeme
 21.30 - Vijesti na Drugom
 21.42 - Rim: Nogometna Liga prvaka - finale: Barcelona - Manchester Utd., 2. poluvrijeme
 22.35 - Nogometna Liga prvaka - emisija
 23.05 - Zakon i red: Zločinačke nakane 2., serija
 23.50 - Transfer
 00.25 - Pepper Denis, serija
 01.10 - TV raspored

nova

06:30 Otvori svoje srce, serija
 07:20 Yu-Gi-Oh GX
 07:45 Fifi i cvjetno društvo
 08:00 Graditelj Bob
 08:15 Tomica i prijatelji
 08:30 Ezo TV, tarot show
 09:30 Nova lova, TV igra
 10:30 Rebelde, serija
 11:30 Vatreno srce, serija
 12:25 IN magazin
 13:10 Inspektor Rex, serija
 14:10 Farma, reality show
 15:10 HRF, uvodna emisija
 15:20 Začarani grad, film
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:25 Inspektor Rex, serija
 18:25 IN magazin
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:00 Farma, reality show
 21:00 Vragolasti Denis 2, film
 22:30 Vijesti
 22:45 Eli Stone, serija
 23:45 Seinfeld, serija
 00:15 Život na sjeveru, serija
 01:10 Ezo TV, tarot show
 02:10 Evolucija, igrani film
 03:45 Seinfeld, serija
 04:10 Život na sjeveru, serija
 04:55 IN magazin
 05:30 Farma, reality show
 06:25 Kraj programa

RTL

07.10 Krava i Pilić
 07.30 SpužvaBob Skockani
 07.55 Punom parom, kulinarski izazov
 08.25 Korak po korak, serija
 08.55 Kako sam upoznao vašu majku, serija
 09.35 Kunolovac, kviz
 10.40 Astro show, emisija
 11.40 Malcolm u sredini, serija
 12.10 U dobru i zlu, serija

12.40 Reba, serija
 13.05 Ekkluziv, magazin
 13.20 Večera za 5, lifestyle emisija
 13.45 Marina, telenovela
 14.35 Cobra 11, serija
 15.25 Magnum, akcijska serija
 16.20 Korak po korak, humoristična serija
 16.45 Kako sam upoznao vašu majku, serija
 17.10 Malcolm u sredini, humoristična serija
 17.35 U dobru i zlu, humoristična serija
 18.00 Reba, serija
 18.30 Vijesti
 18.55 Ekkluziv, magazin
 19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
 19.35 Punom parom, kulinarski izazov
 20.00 CSI: New York, kriminalistička serija
 21.00 Mentalist, serija
 21.55 11. sat, serija
 22.50 Skrivena meta, kriminalistička serija
 23.45 Vijesti
 23.55 Kunolovac, kviz
 01.55 Faca, igrani film, akcijska komedija

ČETVRTAK
28.5.2009.

05.50 - Najava programa
 05.55 - Ekumena, religijski kontakt program
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska

07.05 - Vijesti
 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.35 - Vijesti
 09.15 - Sve će biti dobro
 10.00 - Vijesti
 10.10 - Vijesti iz kulture
 10.15 - Tajna Venecija, dokumentarni film
 11.10 - Oprah Show
 12.00 - Dnevnik
 12.35 - Draga neprijateljica
 13.25 - Dan za danom, emisija
 14.30 - Vijesti
 14.45 - Trenutak spoznaje
 15.35 - Bunarman, dokumentarni film
 16.10 - Hrvatska uživo - Vijesti
 16.15 - Hrvatska uživo
 17.50 - Najslabija karika, kviz
 18.40 - Sve će biti dobro
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - 1 protiv 100, kviz
 21.10 - Dossier.hr
 22.00 - Pola ure kulture
 22.35 - Otvoreno
 23.25 - Dnevnik 3
 23.40 - Poslovne vijesti
 23.55 - Dosjei X (7), serija
 00.40 - Zvezdane staze: Deep Space Nine 7, serija
 01.25 - Blizu doma, serija
 02.10 - Monk 4, serija
 02.50 - Oprah Show
 03.35 - Skica za portret
 03.50 - Pola ure kulture
 04.20 - Dossier.hr
 05.05 - Draga neprijateljica

06.55 - Najava programa
 07.00 - Mali titani

07.25 - Kuzco - careva nova škola, crtana serija
 07.50 - TV vrtić:
 --- - Danica
 --- - Profesor Baltazar
 --- - Cipelice lualice
 --- - Vatrogasac Sam
 08.20 - Ranč kod Pikove sedmice, serija za djecu
 08.45 - Beverly Hills 10, serija
 09.30 - Vip Music Club
 10.00 - Na prvi pogled, serija
 10.25 - Rim: Nogometna Liga prvaka - finale: Barcelona - Manchester Utd., snimka
 12.15 - reprizni program
 12.40 - Alpe-Dunav-Jadran
 13.10 - e-Hrvatska, emisija o novim tehnologijama
 13.35 - Slikovnica
 14.10 - Obični ljudi, TV serija
 14.55 - Znanstvene vijesti
 15.05 - Indeks, emisija o školstvu
 15.40 - Koga briga?
 16.15 - U uredu 3, serija
 16.35 - Uvijek je sunčano u Philadelphiji 3, serija
 17.00 - Nogometni Kup Hrvatske - emisija
 17.25 - Nogometni Kup Hrvatske: Hajduk - Dinamo, prijenos 2. finalne utakmice
 19.20 - Nogometni Kup Hrvatske - emisija
 19.30 - Vip Music Club
 20.05 - Misli osjetilima, osjećaj razumom - 52. venecijanski bienale likovne umjetnosti, dokumentarni film
 20.45 - Vijesti na Drugom

21.05 - Carstvo sunca, fim
 23.35 - Vip Music Club LP
 01.35 - Pepper Denis, serija
 02.20 - TV raspored
 06:30 Otvori svoje srce, serija
 07:20 Yu-Gi-Oh GX
 07:45 Fifi i cvjetno društvo
 08:00 Graditelj Bob
 08:15 Tomica i prijatelji
 08:30 Ezo TV, tarot show
 09:30 Nova lova, TV igra
 10:40 Rebelde, serija
 11:40 Vatreno srce, serija
 12:35 IN magazin
 13:20 Inspektor Rex, serija
 14:20 Farma, reality show
 15:20 HRF, uvodna emisija
 15:30 Vragolasti Denis 2, film
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:25 Inspektor Rex, serija
 18:25 IN magazin
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:00 Farma, reality show
 21:00 Provjereno, informativni magazin
 22:00 Pod nož, serija
 23:05 Vijesti
 23:20 Eli Stone, serija
 00:20 Seinfeld, serija
 00:50 Život na sjeveru, serija
 01:45 Ezo TV, tarot show
 02:45 Evolucija 2, igrani film
 04:15 Seinfeld, serija
 04:40 Život na sjeveru, serija
 05:25 IN magazin
 06:00 Kraj programa

07.05 Krava i Pilić
 07.30 Transformeri
 07.55 Punom parom, kulinarski izazov
 08.25 Korak po korak, serija
 08.50 Kako sam upoznao vašu majku, serija
 09.35 Kunolovac, kviz
 10.40 Astro show, emisija
 11.40 Malcolm u sredini, humoristična serija
 12.10 U dobru i zlu, serija
 12.35 Reba, serija
 13.05 Ekkluziv, magazin
 13.15 Večera za 5, lifestyle emisija
 13.45 Marina, telenovela
 14.30 Cobra 11, ka serija
 15.25 Magnum, akcijska serija
 16.15 Korak po korak, humoristična serija
 16.45 Pod istim krovom, humoristična serija
 17.10 Kako sam upoznao vašu majku, serija
 17.35 U dobru i zlu, serija
 18.00 Reba, serija
 18.30 Vijesti
 18.55 Ekkluziv, magazin
 19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
 19.35 Punom parom, kulinarski izazov
 20.00 Velike zvijezde cirkusa, zabavna emisija
 21.00 Uvod u anatomiju, dramska serija
 21.55 Kućanice, dramska serija (dvije epizode)
 23.40 Vijesti
 23.50 CSI: New York, serija
 00.40 Mentalist, serija
 01.25 11. sat, serija

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom »Glas domovine«, emitira se na HRT1 petkom u 14,45 sati.

KRONIKA

Polusatna televizijska emisija na hrvatskom jeziku »Kronika« emitira se na subotičkoj TV K23 nedjeljom 13 sati, i na somborskoj TV Spektar, također nedjeljom u 13 sati. Radijska emisija »Kronika« emitira se na valovima Radio Sombora, nedjeljom od 17 do 18 sati.

»Kronika tjedna« nedjeljom od 12:30 na YU ECO televiziji

Polusatna emisija »Kronika tjedna«, u produkciji NIU »Hrvatska riječ«, emitira se svake nedjelje od 12 i 30 sati na kanalu RTV YU ECO. U »Kronici« bilježimo i tumačimo događaje važne za život hrvatske nacionalne manjine u Vojvodini, predstavljamo ljude, njihove poslove i običaje. Podsjećamo na povijest, ali govorimo i o budućnosti ove zajednice.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 19 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

PRIZMA

Emisija na hrvatskom jeziku »Prizma« emitira se svake druge subote u 16.30 na RTV2 a repriza utorkom u 12.10 sati. E-mail emisije je: prizma@rtv.co.yu

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18,00 - 19,00

• Najava programa • Večernji dnevnik • Agencijske vijesti iz zemlje • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija • Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik 'Govorimo hrvatski'

19,00 - 19,30

• Poetski predah • 'Popularne melodije' - zabavna glazba (ponedjeljkom) • 'Na valovima hrvatske glazbene tradicije' - narodna glazba (utorkom) • 'Veliki majstori glazbe' - ozbiljna glazba (srijedom) • 'Rock vremeplov' (četvrtkom) • 'Minute za jazz' (petkom)

19,30 - 20,00

• 'Europski magazin' - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom) • 'Kulturna povijest' (utorkom) • 'Putokazi' (srijedom) • 'Iz hrvatske književne baštine' (četvrtkom) • 'Tjedni vodič' (petkom)

20,00 - 20,30

• »Razgovor s povodom« (ponedjeljkom) • »DW Aktualno« - regionalni magazin Radija Deutsche Welle (utorkom) • »Otvoreni studio« (srijedom) • »Kultur café« - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • »Vodič za moderna vremena«

- emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20,30 - 21,00

• Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:
Subota

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana, Vojvodanski tjedan, Kronologija, zabavna glazba • 18,30 'Deutsch - warum nicht?' - tečaj njemačkog jezika Radija Deutsche Welle • 19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba • 20,00 'Stazama agrara', narodna glazba • 20,55 Odjava programa

Nedjelja

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana • 18,10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba) • 18,30 'Deutsch - warum nicht?' - tečaj njemačkog jezika Radija Deutsche Welle • 19,30 »Putnici kroz vrijeme« - emisija za djecu Hrvatskoga radija • 20,00 'Ljudi nizine' - talk show Bele Franciskovića • 20,30 Narodna glazba • 20,55 Odjava programa

104,4 Mhz

www.kviskrotka.hr

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1984	ROJE PRIPADA TEB	AVAO BALUČI U ENIC MARE	BRČKALJE BRNOZ	ČVČ	1984	UBIJATI NOŽEM	SEZEMOV PODARJE BRNOZ	MUŠTRO KOD DRATJE	RAČUN	SVJESTIVO ČETA (PL TRAJALOSG	MOGNAVA SIPO BRACEI	ROKOTKA GA MORIS SETR	LAURENCE FRIBURN
	LUČI GRAD U ITALI BRACEI				1984 BRČKALJE DISK OPS RATING SYSTEM								
ENANTROP									SCHUM JEY MLE BI BRAT FOYOGRAF RATWO				
OCMANAR DOBIJE				IDEJNO NAKRE ZA COMOR IFLO KCI JELBA									ORSONIA BLE ORSONU TEMPER TURA
EDIPONA MALJA I ZINAI								BAŠA PUNAVICA BOJADZI DITASTVO					
TURSKA ZAPOVLED MORNA SEMEI					RUERA U MOGLAYBI LEVOINO AVE KOL BAC						IVICA UDOVIC INTERNET ACCESS ENCODING		
PRIMEKLA REDAKCIJA ENIGMATSKOG TJEDNIKA "KVISKOTERE"	ČAST DARNA NA BRATE BOARDU		JANČOV SPUJE BESVIM JAVETOM KAMETICO			ZNALAC U KAMETICO BOWAI							
NEPOMAC NI DIO JE ELEKTR MOTORA							STRAH U ZAROCNI PAPA ... TI ON					OPHOLD SLOWD TRINIRO TOLUBA	
LYRABE CIKUT									BRUTO MI NUS TARA PODARJE REDATOL RICHARD				
VISTA JA HACROG STREMOCA BRNOZ				PROČERNA MASA ZA PROČERNE ZAPOVLED NEKLE							MINEVI PRICJALI POMALO VABAY		
TAJLAND		FIGURA SO FARVESTIA U POLICEZI BURULICA KLEMI					OTOK U ZAROCNI LEKROG LEKROG SUSTAV						
INDIJAN NA GLUM CA GLADA						KLONUP U LORO MASA ZINIA OT DOZICIA							
ITALIA TRABIA KOVICA					PRISTA NOVNER SADIKRE NABE MALO					FRIDDI INTELLI GENICE DIVISION CRONLO			
1984	TERMO SICA L...SOGAV AM GLU MARE BRAD							TURSKI KROVIO ENES CENKIC					
PAUL ELIARD			HYSTER CAN COVER MARDON BRO SOLO										TRIVKA SVOICA COVERGE DIARE RECJIE
PRAC VELIKA NOVIC				JEDNO CINKA KROKAS ANTONIO SANDICIA					PLAŠI HOFER MAMARSKA				
VISTA TURORA								DAVI KODAPKAS MAREC "RUPUS"					
SPRISI NO COMETAS COMAY							VISTA VREK						

WISSEN KRIEGLICH
Der brennendste, gefährlichste, tollste Kampfplatz, politisch, militärisch, intellektuell, moralisch, alles, was es gibt, ist hier. Hier wird die Zukunft entschieden. Hier wird die Welt neu geordnet. Hier wird die Menschheit umgeformt. Hier wird die Geschichte geschrieben. Hier wird die Zukunft geschaffen. Hier wird die Welt neu geordnet. Hier wird die Menschheit umgeformt. Hier wird die Geschichte geschrieben. Hier wird die Zukunft geschaffen.